

WESTERN ROMAN
LASO

cijena 20 d broj 486

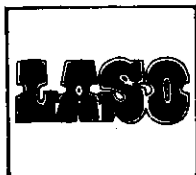
**OD YUME
DO PRAVDE**

Gordon D. Shirreffs:

OD YUME DO PRAVDE

broj 486

Gordon D. Shirreffs: OD YUME DO PRAVDE

Naslov originala: In den Stiefeln eines Toten

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: Zauberkreis, posredstvom Quelle i G. P. A.

Prijevod: Stanko Juriša

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić,
dr Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy,
Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija
Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan,
Ismet Voljević, Ana Župan-Bender – GLAVNI I OD-
GOVORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO - Izlazi svaki tjedan - Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a
•Vjesnik• n.solo, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 - Adresa uredništva
•Laso•, Redakcija •Romani i stripovi•, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,
telefon: (041) 515-555 i 519-555 -- Tisak: RO Štamparska djelatnost •Vjesnik• n. sol.
o. - OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub.o., 41000 Zagreb, Avenija
bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) •Vjesnikova• Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za go-
dinu dana iznosi 1060 d ili 954 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 530 d ili 477 d s popustom.
Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje opcom
uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR •Vjesnik•, Interna banka, s oznakom za •Laso•.
Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. - Cijena inozemne pretplate za
šest mjeseci: DM 36,00 SKR 83,00, ASCH 250,00, FF 74,00 SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 - Uplata
za devizni račun 30101-37-7210-256 - Privredna banka Zagreb [za •Laso•].

Ekonomska propaganda •Vjesnik•, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 8
Zadnja kolor-stranica 9000 d c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu
i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. X. 1973.

Laso 486 izlazi 4. veljače 1983.

I

Pustinjski vjetar meo je prijevoj Dragoon. Ken Sturgis skrenuo je svoga ridana na drugu stranu kolo-sijeka što ga je klancem položio Southern Pacific. Konj je udario kopitom u tračnicu i to je zabrenčalo kao glas napuknutoga zvona.

Ken pogleda uz strmu sjevernu stranu i u tami koja je obavijala Arizonu opazi trag svjetla.

Momci su dakle već ovdje.

Pognao je konja uzbrdo i udisao miris dima i kuhane kave. Kad je stigao do pošire ravnine, čuo je i glasove.

Vatra je oslikavala okomitu stijenu grotesknim sjenama ljudi.

– Zdravo! – javio se Ken.

– Ti si, Ken? – odazvao se glas iz logora.

Bio je to Kenov mladi brat Roy.

– Mi smo od nekoga vremena ovdje! – dodao je Roy.

Ken privrede konja k drugim životinjama. Dvije od njih imale su

žig ranča koji su Ken i Roy vodili u San Miguelu. Treća, lijep vranac, nije mu bila poznata. Tog konja nikad još nije vidio.

Iz stijene je na jednom mjestu izbijala voda i skupljala se u izdubenoj udubini. Dan jahanja uokrug nije je bilo nigdje, ako se izuzme željeznički toranj u prijevoju, iz kojega je curak i dotjecao.

Nepoznat vranac bijaše još osedlan, zapazio je Ken. Ne razmišljajući mnogo o tome, izvukao je pušku iz navlake na sedlu i prišao k vatri.

Roy Sturgis bijaše vitak mlad momak, sličan majci, a Ken je nali-kovao na oca.

– Jelo će začas biti gotovo – re-će Roy vedro. – Ispod žeravice imamo posudu s meksičkim jago-dama – dodao je, misleći na grah.

– Bobcat je dobio taj recept iz prve ruke kad je lezao u Huntsvilleu u zatvoru. Čovjek koji mu ga je dao nije htio umrijeti prije nego što tu

dragocjenost što mu ju je namrla majka preda u prave ruke.

Bobcat Batès, Kenov jedini kau-boj, kimne.

– Nikad to još nisam kušao, ali Roy je htio da se jednom priredi.

– Zdravo, Ken! – pozdravi čovjek s druge strane vatre, postavljajući posudu s vodom pokraj žara. – Iznenadilo me što se momci Bara S vrzu ovim krajem.

Ken ga začudeno pogleda.

– Hej! – reče odjednom. – Marl Meyner! Vraški si se promijenio.

Meyner se smijao.

– Pustiš brk i gotovo!

Ken pruži ruku.

– Nije posrijedi samo brk. Kad smo zajedno jahali, bio si momčić.

– A ti, Ken?

Ken se osmijehne.

– Dakako, i ja, Marl. Ali nisi li u zadnje vrijeme bio rudnički stražar u Bisbeeju? Prije tri godine. Što te dovodi ovdamo?

Umjesto odgovora Meyner lako zatrese glavom.

Ken mu kimne, čučne pokraj vatre i počne smatati cigaretu.

Marl je oduvijek želio biti čuvar zakona. Počeo je kao službenik u zatvoru San Miguela, zatim postao mjesni šerif. Poslije je radio u Bisbeeju. Rudnici su zapošljavali na tim poslovima tvrde i odvažne momke. Što je Marl sad? Inspektor za pašnjake?

Ken ponudi papir i duhan i Meyner također smota cigaretu.

– Imao sam ovdje posla – objašnjavao je. – U Tres Cabezasu čuo sam da ti s momcima ondje na jugu tragaš za konjokradicama. Je li bilo sreće?

– Nije. Osim što su momci nanjušili još nešto.

– Ništa od toga – javio se nerasploženim glasom Bobcat – Ganađ kao da je konje premazala nevidljivom bojom.

Ken Sturgis pripali cigaretu.

– Izgubili smo deset grla – objašnjavao je. – Među njima je i najbolji rasplodni pastuh. Najbolji što smo ga Roy i ja ikad imali. Lopovi su kliznuli preko meksičke granice. Kad smo se vratili na Bar S, otkrili smo da je druga banda otjerala preostalo. Tragovi su vodili prema San Pedru. Pratili smo ih tjedan dana i onda smo ih izgubili. Nadali smo se da će ovdje htjeti napojiti konje.

Marl Meyner vrškom čizme gurne u vatru komadić drva.

– Ali nisu.

Bobcat pljune.

– Jesi li zaista siguran?

Marl Meyner ga pogleda.

– Vjeruj mojoj riječi.

– Kao da koješta znaš – doda Bobcat.

– Znam i to, momci, da je opasno logorovati ovdje noću.

Rojy podigne pogled.

– Zašto?

– Zbog željeznice.

– Ne shvaćam – negotovao je Bobcat. – Čak ako joj pripada i ova voda, njezini ljudi neće nikoga ometati da je pije.

– Nije riječ o tome – reče Meyner mirno. – Kod San Simona napadnut je prije četiri mjeseca vlak Southern Pacifica. Razbojnici su izvukli iz poštanskoga vagona dvadeset tisuća, a u blizini Pantana izveden je prije šest tjedana drugi napad.

Ken se zamišljeno zagleda u Meynera.

– I zato S. P. sad nadzire prugu – rekao je.

– Držim da je tako – promrmlja Meyner – I kažem vam, momci, najbolje bi bilo da nestanete odavde prije svitanja.

Kad su jeli, utvrdilo se da recept nije bio hvalisavčeva šala.

– Sramota je što su objesili takva čovjeka – šalio se Roy.

– Hm – dobaci Bobcat – inače ne bih dobio recept.

Marl Meyner ga je promatrao.

– Huntsville? – rekao je. – To je teksaški državni zatvor. Bio si ondje stražar?

– Ne – odgovori Bobcat kratko.

Meyner popije kavu i natoči šalicu.

– Nego, Bobcat?

Zavladala je neugodna šutnja. Neka se kvruga raspukla u vatri i činilo se da se to dogodilo neprirodno glasno. Bobcat je ustao, izvađio iz džepa duhan za žvakanje i odrezao griz.

– U Huntsvilleu sam bio zatvorenik, ako baš moraš znati – rekao je.

– Meyner kimne.

– Odslužio si?

– Do posljednjeg dana, mister – reče Bobcat i pogleda Kena.

– Prigledat ću kod konja – dodao je i nestao u tami.

Roy obriše usta.

– Nije trebalo da ga ispituješ – rekao je.

Meyner odloži šalicu, smota cigaretu i pripali. Zatim je zavukao ruku pod kaput. Kad ju je izvukao, na dlanu se nešto svjetlucalo. Značka. Zvijezda na plaketi kakvu Ken nikad još nije vidio.

– Specijalni agent Southern Pacific Railways – objasni Roy.

Meyner potvrdi i pogleda Kena.

– Nisi vidio ovakvu stvarcu?

– Nisam.

Meyner pogleda Roya.

– Ti jesi. Malo je ljudi koji su vidjeli ovakvu značku, ako se izuzmu oni koje su pohapsili specijalni agenti.

Roy Sturgis porumeni, pogleda Kena i okrene se.

Ken je smatao cigaretu.

– Roy je tad bio momčić – re-

kao je. – Petnaestogodišnjak. Otac je platio štetu.

Meyner kimne.

– Potvrđuju spisi.

Ponovo je zavladała neprirodna tišina.

Ken otpuhne dim. Roy je tad upao u divlje društvo. U Bensonu su dva dana tulumarili, sve dok im nije nestalo novca. Tad su obili teretni vagon i podigli buku koja se mogla čuti do Tombstonea. Bila je to prije ludost negoli pljačka. Zato su počinoci dobili samo po nekoliko mjeseci, osim Roya, kojemu zbog maloljetnosti nisu bili ni sudili. Bilo je to prije pet godina. Braći Sturgis nitko više nije prigovarao zbog toga.

– Mnogo znaš – reče Ken.

Meyner se prijateljski osmjehne.

– Moj je posao da se brinem i o takvim stvarima. Da spriječim neprilike. Razumljivo, momci, znam da ih vi ne želite stvarati. Ali, Ken logoruješ kod vodoopskrbne stanice s bivšim kažnjenikom iz Huntsvillea i momkom s kojim je željeznica prije pet godina imala nevolja. Bilo bi glupo da se što dogodi.

– Imaš li u rukama nešto i protiv mene! – upita Ken.

Meyner ustade.

– Moram ići – rekao je. – Zahvaljujem za jelo.

I Ken je ustao.

– Nešto sam te pitao – rekao je.

– Kod S. P. nisi registriran – promrsi Meyner.

Roy također skoči na noge i postavi se s druge strane Meynera.

Meyner se našao tako između dvojice braće, no njegovo zgodno lice nije pokazivalo nimalo straha. Momak je imao posla s mnogim junčinama i ne uznemiruje se, mislio je Ken Sturgis. Niti bi ga ikoji rudnik uzeo za stražara, niti bi ga zaposlila željeznica kao inspektora, da nije čovjek osobita kalibra.

– Sjetio si se Reda Lopeza? – upita Ken.

– Jahao si s njim, je li? – uzvratí Meyner.

– Dok je bio revolucionar. Kad je postao razbojnik, napustio sam ga.

– Ipak ga nemoj zaboraviti – napomene Meyner i doda: – Eh, moram ići dalje.

– Ovdje ti je konj – javio se Bobcat iz mraka. – Dobro kljuse – pripomenuo je i doveo vranca.

Meyner je uzjahao.

– Momci, poslušajte moj savjet i nestanite prije svitanja iz ovoga prijevoja. Sretno, amigos!

Meyner je otišao. Ljudi su slušali konjski topot i mislili: samo pravi jahač može noću jahati tim putem.

– Neka me vrag nosi! – gundao je Bobcat ljutito.

– Neka je po njegovu – govorio je Roy. – Otići ćemo prije svanuća. Kad prolazi prvi vlak?

– Upravo u zoru – reče Ken zamišljeno – Čini se da Marl zna nešto o čemu mi nemamo pojma.

– Što se mene tiče, zna previše! – dobaci Bobcat. – Odslužio sam svoju kaznu i nitko mi to ne mora vješati na nos.

Na istoku je mjesecina počela razjediti noć.

– Pogledat ću još malo na sjevernoj strani – reče Ken. – Vratit ću se na vrijeme da vas probudim prije negoli zaklopoče jutarnji ekspres u klancu.

Ken uzjaše ridana i krene. Uskoro je morao sići i povesti konja strminom. Kad je stigao na vrh, mjesecina je već oblijevala bregove na istoku. Bilo je dovoljno svjetla da se mogu pratiti tragovi.

Ken je razmišljao o Marlu Meyneru. Bili su drugovi na ranču Johna Slaughtersa, zatim poslije na Baboquivariju kod Santa Cruza. Meyner je bio sjajan momak i dobar drug, kod pića, pokera i u gužvi.

Dao bi čovjeku zadnji dolar i košulju sa sebe. Vjerojatno je imao podatke o tome da bi kod stanice za napajanje mogao biti prepad na vlak. U nepogodnom trenutku prijateljski je upozorio na opasnost. Sumnja bi ih teretila dok se god ne bi otkrili pravi napadači, ako bi ikad bili nađeni.

– K vragu! – gundao je Ken. – Ponašam se kao da će se upravo ovamo ovaj čas preseliti pakao.

Smotao je cigaretu i jahao je dalje. Kilometar daleko od prijevoja naišao je na trag. Visoravan bijaše ispresijecana presušenim vododerinama. U pijesku gdje su se križala dva takva korita ostali su tragovi najmanje osam konja.

Tri kilometra odatle trag se razdvajao. Ken je pratio jedan, no za dvadesetak minuta beznadno ga je izgubio u kamenju. Ovdje se nešto moglo učiniti jedino pri danjem svjetlu. Zato se Ken vratio na trag koji je vodio prema istoku. Gubio ga je nekoliko puta i ponovo ga je nalazio. Unatoč svemu, bio je siguran da je našao put kojim su prošle konjokradice.

Ken skrene ridana u korito koje je vodilo nižim dijelom zaravni i odjednom zastane, ugledavši pred sobom zdanje od kamena, poveliko ali očito zapušteno.

Iznenadenje nije bilo malo. Ovdje nije bio ni ranč ni rudnik. Sasvim je sigurno da uokrug mnogo kilometara nije bilo također bilo kakve trgovine koja bi nekome nešto nudila. Nije imala kome.

Na jednoj strani vidjeli su se ostaci velikoga korala. Zdanje bijaše podignuto kao kvadrat s jednom otvorenom stranom, to jest sa zidom i velikim ulazom. Jedna strana dvorišnih vrata još je visjela na šarkama.

– Sto mu gromova – gundao je Ken – kladio bih se da je to neka-

dašnja stanica Southern Overland.

Kad je uznapredovala gradnja pruge, na toj je liniji obustavljen promet poštanskih kočija.

Dalje na istoku sjale su na mjesecini tračnice.

Ken je obišao staru stanicu. Bunar je odavno presušio. U blizini dvorišnog ulaza ponovo je našao tragove. Prije zalaza sunca ovdje su bili jahači, kako je pokazalo ispitivanje konjskih izmetina.

Ken je promatrao zgradu. Izvukao je pušku i ispustio uzde.

U dvorištu je također bilo konjskih ostataka. U jednom kutu otkrio je ložište. Kad je razgrnuo pepeo, pokazalo se da je zemlja još topla.

Ušao je u kuću. U blagovaonici je čitavu jednu stranu zauzimao stol. Na prašnjavu podu dočekalo ga je iznenađenje: kutija koja kao da je bila obrisana. Prinio je poklopac k prozoru i na mjesecini pročitao: »Kepuano – kemijske tvornice – eksploziv«.

Prema veličini sudeći, u kutiji je bilo pola tuceta velikih posuda s eksplozivom, dovoljno da se čitava stanica digne u zrak.

U tom kraju nije bilo rudnika, i prema tome nikakve potrebe za eksplozivom, ako se izuzme željeznica. No kad je dan prije Ken jahao klancem, nigdje nije bilo nikakvoga znaka da se nešto probija ili proširuje.

Ken zakima i pode van. Ogledao se oprezno naokolo. Žmirkao je kad je na istoku opazio nešto što nipošto nije išlo onamo – mliječnu mrlju nalik na oblak, mjesecinom osjajen dim.

Idući prema konju, Ken čizmom udari u bocu. Podigao ju je i pročitao što piše na plavo-bijeloj etiketi. »Pustinjski pratilac«.

Smješajući se, Ken je čitao polu-

glasno dalje: »Izvršno djelovanje kod grčeva svih vrsta, protiv traka-vice, proljeva, zatvora, grize, crijevnih upala, bolesti mjehura, bubrega, prehlada, nadutosti, omaglice, groznice, vrtoglavice, moždanih upala i klonulosti. Lijek je neusporediv i nenadmašiv.«

Ken baci bocu i ponovo se zagleda u dimni oblak. Bio je još viši negoli prije.

Brzim kasom Ken je pojahao prema pruzi, udaljenoj od stare stanice oko kilometar. Kod nasipa sjahao je, skinuo šešir i prislonio uho na tračnicu. Osjetio je približavanje vlaka iz daljine.

Ken ovlaži usnice, stavi šešir na glavu i ponovo se zagleda u dimni oblak. Prema voznom redu prije zore nije trebalo da naide nijedan vlak, znači u sljedećih pet sati. Nešto dakte nije uobičajeno.

Ken se baci u sedlo. Marl Meyner opominjao je da ne budu u prijevoju u svitanje. To bi značilo da će se to u to vrijeme kod napajališta zaustaviti ekspresni vlak. A sada dolazi izvanredni. Očito su planovi promijenjeni, a željeznički detektiv to nije znao.

Više nije bilo vremena da se u logor ide duž pruge i onda usponom. Opasnost bi mogla biti već u klancu.

Podbovši konja, Ken je pojahao putem kojim je došao, popriječno prema prijevoju. Kad je stigao na mjesto odakle je imao dobar pregled, osvrnuo se prema istoku. Dimni oblak bijaše blizu i činilo mu se da već čuje slabo dahtanje lokomotive.

Ken ponovo podbode konja. Ridan se trudio da brza stjenovitim tlom i onda se spotaknuo, ne ostavivši jahaču vremena da se oslobodi stremena.

Desna Kenova noga bila je ukliještena. Životinja je grčevito pokušala

vala da se okrene, što je kod Kena izazivalo žestoku bol. Na kraju je konj ostao mirujući

Ken se toga trenutka onesvijestio.

II

Iz nesvijesti prenuo je Kena klopotaње vlaka. U nozdrvama je osjetio mirs dima lokomotive. Otvorio je oči. Pokušao je osloboditi nogu. Bolovi su ga ubrzo spriječili u tome. Nije išlo. Uspio je samo da se predigne na laktove i da u tom položaju gleda u klanac.

Lokomotiva je s naporom svladavala uspon koji je vodio iz pustinje. Vukla je pola tuceta vagona, jedan poštanski i teretne. Sprava za napajanje vodom bila je skrivena iza stijene, no logor se mogao vidjeti. Zašto se u njemu ništa nije micalo? Da zove u pomoć? To nije imalo smisla. Buka dolazećega vlaka ugušila bi njegov glas.

Lokomotiva bijaše gotovo ispod Kenova položaja. Na drugoj strani kolosijeka ugledao je čovjeka. Ležao je na ravnoj stijeni, otprilike u visini najgornje stube lokomotive.

Mjesečina je ljeskala u vodi otvorenoga spremnika, postavljenoga na pećini tako da se lokomotiva može napajati slobodnim padom. Na tonu je mjestu polako i stala. Ložac je iskočio i počeo se penjati stubama da primakne lijevak. Toga je trenutka iza spremnika koraknuo čovjek i odmah pucao. Ložac se stropoštao niz stube i ostao ležati.

Ken je vidio kako taj čovjek još dvaput puca u prostor za strojovodu i ložača. Strojovoda je ispao poleđuške.

Duž vlaka počeli su trčati drugi ljudi. U blizini zadnjega vagona netko je pucao. Neciji krik nadjačao je pištanje pare. Sljedilo je još nekoliko pucnjeva.

Netko se podvukao pod kopču poštanskog vagona. Drugi mu je dodao nešto što se sjalo na mjesečini. Posude s eksplozivom!

Ken je znao odakle je taj eksploziv. No nije mogao učiniti ništa osim da promatra što se događa i da se nada da su Roy i Bobcat napustili prijevoj čim su čuli vlak.

Još jednom pokušao je Ken osloboditi nogu, ali i taj je put morao odustati. Preostalo mu je da tako uklješten promatra što se događa.

Ljudi su se brzo udaljili od poštanskih kola. Iza njih se poput zmijske raspuzala žarka crta. Potom je bljesnulo da oči nisu mogle izdržati svjetlost. Klanac je zadržao.

Prije nego što se razišao dim, ljudi su iskočili iz svojih zaklona. U rukama nekih vidjele su se sjekire. Netko je ijukao.

Trojica su se penjala na vagon koji se dimio. Dvojica su im dodavala eksploziv. Nakon nekoliko minuta svi su opet potrčali u zaklon.

Još se jednom oglašila eksplozija, slabija negoli ona prva, ali snažna. Trojka je ponovo uskočila u vagon prije negoli se razišao dim. Ostali su privodili konje i mazge.

Ken je brisao hladan znoj s čela. Osjećao se miris eksploziva. S jednoga kraja vagon je počeo gorjeti. Ljudi su izvlačili iz njega neke tereite i tovarili ih na mazge. Kad su trojica iskočila svi su uzjahali i začas se izgubili u klancu.

Vagon je sav bio u plamenu. Vatra se širila na teretne vagone iza njega. Nešto je eksplodiralo i vatra je počela proždirati treći vagon u kompoziciji.

Po grubim stijenama klanca šarale su divovske sjene. Prema jasnem nebu noći mjesečinom razrijeđene uzdizao se debeo i taman oblak dima. Vatrene jezici kao da su ga htjeli dohvatiti.

Ložac i strojovoda zacijelo su mr-

tvi. Nitko drugi također se nije pojavljivao.

Kenu je uspjelo da izvuče nož i da prereže remen kojim se pričvršćuje sedlo. Polako i s mukom uspio ga je potegnuti s konja i to je priklještenoj nozi dalo malo oduška. Kad je osjetio olakšanje, prikupio je snagu i oslobodio se.

Dugo je ležao i skupljao snagu. Čovjek katkad izvede nešto što ga začuđuje u čitavu ostatak života.

Ken Sturgis uspio je to učiniti u zadimljenoj noći iznad klanca. Dohvatio je neke grane i učvrstio slomljenu nogu posluživši se rupcem i komadima sedlenog remena. Zatim se stopu po stopu vukao po kamenju i kroz trnovito grmlje. Kad je tako stigao do logora, umjesto hlača imao je na sebi krpe.

Na ravnici mu je bilo lakše. Kad je pao, pomagao se raskrvavljenim rukama. Dim ga je grizao za oči, no dovukao se do ruba udubljenja s vodom i odmah zaronio glavu. To ga je donekle osvježilo. Zatim se ogledao naokolo.

Roya i Bobcata nije bilo na vidiku. Dobro, mislio je, možda ga traže gore na visoravni.

U blizini ognjišta našao je granu koja mu je poslužila kao štaka. Počeo je obilaziti logor. Ništa. No Bobcat je imao razloga i iskustva da preuzme vodstvo i da naredi povlačenje. Vatra u logoru bijaše ugašena, ložište prekriveno zemljom. Zatim je razgrnuto granjem.

Ken pogleda dolje u klanac. Uz tračnice ležali su ložac i strojevoda, osvijetljeni vatrom koja je proždrla vlak.

Kad je Ken sišao na prugu mjesecina je već dolazila s druge strane. I treći je vagon dogorijevao. Poštanski vagon, koji su razbojnici minirali, bio je gomila žeravice i razarenoga željeza. Vrućina u klan-

cu bijaše nesnosna. Lijen vjetar nije ju mogao razblažiti.

Ken je teturao. Kad je stigao do leševa, morao je obrisati znoj. Mrtve oči promatrala su ga u svjetlu bezbrojnih luči. Zbog tih pogleda i zažare što je dopirala iz vlaka morao se udaljiti.

Napori i bolovi iscrpljivali su Kenove snage.

Kad je šepao pokraj gorućih vagona, činilo mu se da će se onesvijestiti i pasti. Nekoliko puta bio je na rubu nesvjestice prije nego što je stigao do kraja kompozicije. Ovdje je naišao na čovjeka koji je ležao licem na tucaniku. Na drugoga se sručio vagon, tako da su van virile samo noge. Miris sprženog mesa gonio je Kena dalje.

Obišavši zadnji vagon, Ken opazi na drugoj strani, između dviju stijena, još jednoga čovjeka kako leži nepomičan.

Došepao je i zagledao se u lice Bobcata Batesa. Zelene oči zurile su u njega praznim pogledom. Ken je kleknuo i podigao njegovu glavu. Na rukama je osjetio krv. Metak je pogodio stražnji dio glave i Bobcat je umro odmah. Puška je ležala pokraj njega. Desna je ruka još držala revolver.

Bobcat je radio za Kena dvije godine. Dugovao mu je plaću za šest mjeseci. Bobcat bijaše svjestan toga da bi malo koji rančer htio zaposliti bivšega kažnjenika. Ken ga je uzeo i primio ga kao da mu je rođak. Zauzvrat je dobivao izvanredno prijateljstvo.

Ken je ustao i viknuo:

– Roy!

„Roy! Roy! Roy!“ odjekivalo je klancom.

Nitko se nije odazivao. Ken obriše razareno lice. Mučila ga je zagonetka. Jesu li Roy i Bobcat na odlasku zapali u vatru s dviju strana? Gdje je Roy? Možda je pošao u po-

tragu za njim kad je uvidio da se Bobcatu ne može pomoći. Da, tako bi moglo biti!

— Roy! Roy! — vikao je Ken ponovo.

»Roy! Roy! Roy!« vraćala se jeka.

Ken se odvuкао natrag prema lokomotivi. Iza njega se upravo raspao jedan vagon. Iskre su šiknule uvis. Vrućina se naglo povećala. Sagnuo je glavu da zaštiti lice, no žeravice su prodirale kroz košulju i hlače do kože.

S mukom se Ken popeo do vodotornja i zagnjurio lice u vodu prekrivenu čađi. I ovdje se vrućina nije mogla dugo izdržati. Morao je dalje, gore prema izvoru i ondje čekati da dode pomoć. Plamen i dim vidjeli su se kilometrima daleko, a eksplozija se zacijelo razlijevala daleko pustinjom. Netko je jamačno opazi nešto.

Meyner! Do bijesa. Marl vjerojatno nije daleko. On će se vratiti. To je njegov posao. No možda je on već na tragu razbojnika.

Mjesec bijaše odavno zašao kad je Ken stigao do logorišta. Dolje u klanu još se isknilo, još je svjetlucalo ražareno željezo. Ken je grabio vodu, i rashlađivao lice.

Ujutro je ojačao vetar i donio ohlađenje. Ken Sturgis klone u san. Čuo je sâm sebe kako stenje. Nešto ga je nagnalo da otvori oči. Nebo je postalo sivo. Kad je spuštao pogled, ugledao je plećata čovjeka čije je grubo lice napola zakrivao širokorubi crni stetson. Na kaputu je imao zvijezdu. U lijevoj ruci bila je vinčesterka. U svim tim razmjerima djelovala je kao igračka.

— Nisi daleko stigao — reče visoki čovjek hladno.

— Nisam ni pokušavao — uzvрати Ken.

Neznanac ga gurne kundakom puške.

— Ustani! I ne primiči ruke revolveru!

— Slomljena mi je noga — obja-sni Ken.

— Rekao sam da ustaneš! — naljutio se došljak i ponovo Kena udario kundakom u želudac.

Ken je kipio od bijesa, no nije se mogao nikako oprijeti jakonji. S mukom se uspravljaо govoreći pri tom: — Makar mi pomogni!

— Gade! — obrecne se čovjek.

— Hvala! — zahvali Ken.

— Gdje su ostali? — pitao je čuvar zakona.

— Na koga misliš?

— Ne šali se. Ja sam Max Fremar, ovdašnji šerif. U kojemu su smjeru krenuli?

Iz klanca su počeli dopirati glasovi. Lokomotiva je dahtala. Vukla je putnički vagon i dva teretna, natovarena konjima.

Cijev puške tako je pritiskala Kenov trbuh da je zamalo izgubio ravnotežu.

— Jednoga od tvojih drugara već smo našli ondje dolje — govorio je šerif. — Ostavili su ga kao krepanog psa. — Moja je potjera stigla jednoga na drugoj strani klanca. Ranjen je.

— Moj brat?

— Tvoj brat

— Morao bih ga vidjeti.

Fremar pljune.

— Onda, kojim su smjerom kihnuli ostali?

— Šerife, o razbojnicima ne znam ništa. Brat, moj kauboj i ja lo-gorovali smo jučer na ovome mjestu. Ja sam Ken Sturgis s ranča kod San Miguela i tragam za konjima koji su mi ukradeni.

Pojavio se mršav čovjek.

— Max, dovodimo drugoga — javio je.

Fremar kimne.

— Ovaj ovdje je tvrd, Harry, i ništa ne govori.

Harry se smijao.

— Neće? Požalit će.

Fremar udari nadlanicom Kena posred lica tako da je odglavinjao do stijene.

– Tražio si ukradene konje, je li? Mene si našao da se šališ. Reci odmah kojim su smjerom krenuli?

Novi udarci gonili su Kena uz stijenu sve dotle dok nije pao na slomljenu nogu. U ustima je osjećao krv.

Dovučen je ranjenik Roy Sturgis. Lijeva strana njegova lica bila je krvava i zamrljana. Staklastim pogledom Roy je gledao u Kena. Ljudi su ga pustili i on je pao pred Fremarove noge.

– Je li to tvoj brat? – pitao je šerif.

– Da.

Fremar protrlja široku bradu. Podvukao je nogu pod Roya i okrenuo ga na leđa.

– Gdje su ostali? – podvikivao je. – Govori!

Roy otare krv s usnica.

– Znam jedino da su Bobcata ustrijelili a mene su ostavili ležati s ovom okrzotinom. Mislili su da sam mrtav. Otpuzao sam u grmlje u nadi da će me brat pronaći.

Fremar se smijuljio.

– Mi smo pak našli tvoga brata! Ken se uspravi i nasloni na stijen.

– Imate krasne drugare – ponovo će Fremar. – Vas trojicu ostavili su ležati a oni su kidnuli s plijenom. Sjajno! Pogreška kakva se može zaželjeti. Trebalo je da se sjete toga kako mrtvi ne govore.

– Slušajte šerife – javi se Ken – moj brat ne zna ništa više od mene.

– Slušaj ti – namrštio se šerif. – Nitko osim željeznice i mene nije znao da će iz Denvera krenuti izvanredni brzi vlak nekoliko sati prije redovitog. I da će prevoziti zlatan novac. Kako ste to saznali vi?

– Rekao sam već da ni o čemu ništa nismo znali i da nemamo ni-

šta zajedničko s razbojnicima.

Fremar slegne ramenima i obrati se jednomu od ljudi.

– Tim, momci neka doručkuju. Kad budu gotovi, znat će ono što nas zanima. Indijancu reci da iznad klanca pogleda što je s tragovima. Harry, vi ostajete ovdje.

Dvojica su otišla. Fremar izvadi cigaru i pripali je. Sa zadovoljstvom je otpuhtio prvi dim.

Ken je pokušao postaviti nogu u položaj u kojemu bi ga manje boljela.

– Slušajte šerife – rekao je pri-siljavajući se da bude miran – ali jučer nas je ovdje vidio Marlin Mayner. On će vam reći da nema-mo veze s napadom na vlak.

– Tko je Marlin Meyner?

– Detektiv Southern Pacifica.

Fremar pogleda Harryja.

– Idite k Jimu Castlemanu i re-cite mu da pošalje k nama toga Maynera.

Roy je stenjao i otirao s lica zgru-šanu krv.

– Roy – upita Ken – tko je us-trijelio Bobcata i tebe ranio?

– Ne znam. Bili su maskirani. Zaskočili su nas kad si ti bio otišao. Oduzeli su nam oružje. Morali smo se spustiti do pruge. Ondje su ustrijelili Bobcata. Ja sam pokušao bje-žati. Čini mi se da su mislili kako sam mrtav.

– Oduzeli su vam oružje?

– Da.

Ken žmirkne. Pokraj Bobcata le-žala je puška, a u ruci je stezao re-volver. Podišao ga je čudan osjećaj, zla slutnja. Razbojnici su se potru-dili da sve ispadne tako kao da su Bobcat i Roy sudjelovali u prepadu i pri tom su pobijeni.

Fremar je čučnuo i položio pušku preko snažnih bedara. Očima je lu-tao od Roya do Kena i obrnuto, ot-puhujući oblake dima, koji su mu zastirali lice.

Na putu se čuo nečiji korak. Vratio se Harry.

– I? – upita Fremar.

Harry se smješкао.

– Castleman nije nikad čuo za Marlina Maynera.

Fremar pogleda Kena.

– Tko je Jim Castleman? – upita Ken.

Fremar izvadi cigaru iz usta i zagleda se u njezin žar.

– Čovjek koji bi morao poznavati tvojega Marlina Maynera kad bi on bio detektiv željeznice. Castleman je viši inspektor, odgovoran za ovaj odsjek Southern Pacifica.

Ken se s nevjericom zagleda u Fremara.

– Zaista ga ne pozna?

Harry počeo smatati cigaretu.

– Zaista.

– Ali Meyner je bio ovdje – ponovo će Ken. – Pokazao nam je značku specijalnoga agenta S. P.

Zavladala je šutnja. Izdaleka iz klanca čuli su se glasovi. Na istoku je hućala lokomotiva. Vjerojatno je vukla radni vlak radi raščišćavanja kolosijeka. S tim se uvijek počinje brzo. Pruga je građena da bi njome prolazili vlakovi.

– Osamdeset tisuća! – reče Harry. – Do bijesa, što bi se time moglo kupiti! – Da ne govorim o piću i ženama.

Teška su pitanja mučila Kena Sturgisa. Meyner je znao da prijevojem nisu prošle konjokradice. Prema tome, neko se vrijeme zadržavao u tom kraju. Savjetovao je da se s toga mjesta ode prije svanuća, no izvanredni vlak došao je nekoliko sati prije. Ako je on uistinu specijalni agent Southern Pacifica, morao bi znati za to. Isto tako ne bi mu smjelo promaknuti da se u starijoj poštanskoj stanici nalaze neki ljudi.

Fremar otpuhne oblak dima.

– Kojim su smjerom otišli? – pitao je gotovo prijateljski. – Prema sjeveru?

– Ne znam – reče Ken.

Šerif pogleda Roya.

– Zapad ili istok? – pitao je.

Fremar ustade s puškom u ruci.

– Slušajte momci – govorio je polako – posljednji put pitam po dobru: kamo su otišli. Nemate više mnogo vremena za izmotavanje. Što više minuta izgubim ovdje s vama, toliko ih oni više dobivaju. Telegrafski sam alarmirao potjere duž pruge, no upravo zato moram znati za smjer bijega. Neću dopustiti da svi gubimo vrijeme. Priznajem, dobro ste planirali. Bio je to posao stručnjaka. Znao je kada će izvanredni vlak ovuda prolaziti kao i to da prevozi zlatnike iz Denvera. Znao je kako da obije poštanski vagon i sef. Bio je dakle i dovoljno lukav da planira bijeg. Na skrovitim mjestima zacijelo su pripremljeni konji, hrana i druga odjeća. Vas dvojica znate to dobro.

Ken ponovo promijeni položaj bolne noge.

– Dakle, tko će govoriti prvi? – nastavio je Fremar, pogledavši Kena. – Ti nećeš. Poznata mi je tvoja vrsta. Ali vi ste braća ha? Jamačno ne bi želio da mladi bude u još većoj nevolji.

Ken širom otvori oči.

– Fremar – rekao je – ako još jače ozlijedite moga brata, ubit ću vas.

Fremar se nasmijao.

– Je li? Harry, pripazite na ovoga ludog pijetla!

Fremar pride Royu i podigne ga na noge.

– Govori! – podviknuo je pljuškajući ga tako da mu je glava letjela lijevo-desno.

Roy se trgnuo natraške i zateturao Fremar ga je pratio, udarajući nadlanicom poput stroja.

– Govori, pasji sine! Govori!

Roy mu pljune krv u lice. Fremar opsuje, izbaci cigaru, odskoči podigne pušku i udari ga po mjestu na kojemu je metak ostavio trag.

Roy je pao kao pokošen.

Ken je pokušao zakoračiti. Harry ga je udarcem kundaka vratio k stijeni.

– Rekao sam vam što će biti s vama! – vikao je Fremar.

– I ja vama! – cicao je Ken.

Fremar se zamislio. Ono što je vidio u očima nemoćna ranjenika počelo ga je plašiti.

Došao je čovjek kojega je Fremar zvao Glen. Pogledao je radoznalo Roya, zatim Fremara.

– Pokušao je kidnuti – reče Fremar. – Morao sam ga smiriti.

– Indijanac je našao tragove na zapadnom kraju klanca – reče Glen. – Tragove konja i mazgi. Vode prema sjeveru.

Fremar kimne.

– Evans neka uzme deset ljudi i neka krene. Neka uzme izvidača. Dovedite ovamo dva konja. Ova dvojica treba da propisno putuju vlakom.

– Radni vlak došao je s istočne strane. Voda pita želite li još štogod pogledati prije raskršćivanja.

– Odmah ću sići.

Ken smota cigaretu, ne skidajući pogled sa šerifa. Sunce je izašlo. Na obadva kraja klanca dimile su lokomotive.

Fremar je pripalio cigaru i promatrao Kena.

– Dolje je šest mrtvih željezničara – govorio je. – Ti si nam u šakama. Ubojstvo, pljačka i uništavanje željezničke imovine. Je li? U mreži si i možemo je zategnuti tako da izgubiš dah. Ali progovoriš li, bit ćeš krunski svjedok i možeš računati s kratkom kaznom u Yumi.

– Lijepo mjesto Yuma! – doda Harry. – Čuo si za nju?

Ken je dovoljno slušao o Yumi da bi znao kakav je to pakao.

– Tako, između tri i pet godina – nastavi Fremar, promatrajući žižak cigare.

– Doduše, neki više vole omću užeta – dobaci Harry.

Fremar pljune, odmjeri Kena i zatim Roya.

– Tako tvrd momak kakav si ti izdržat će ondje te godine. Ali on neće. Misli na to – rekao je.

– Na neke ću stvari misliti – uzvрати Ken. – Već mislim na to što ste mu sve učinili. Kad dokažemo svoju nedužnost, podnijet ću vam račun.

Fremar pogleda Harryja.

– Kad dokaže nedužnost...

Obojica su se smijala. Smijeh ih je spopadao i onda kad su Ken i Roy već bili u vlaku. Roy nije bio pri svijesti kad su krenuli prema Bensonu.

Ken je promatrao ruke u lisičinama. Mislio je na Marlina Meynera. Zacijelo je radio s napadačima. Nema sumnje. Prema tome, suodgovoran je za smrt Bobcata Batesa i za Royevo jedno stanje.

– Izdajica! – promrsi Ken.

III

Slab vjetar pirkao je iz pustinje i opuhivao tamna zdanja što su s brijega gledala u mutnu vodu Kolorada. Lutajući između njih, poneki ćuh našao je put i u mračne hodnike, raznoseći smrad iz ćelija u kojima je bilo po šest zatvorenika, zbijenih poput sardina u kutiji. Bio je to smrad ćelijskih kibla, preznojenih madraca i prugaste odjeće. Ali teret bijaše previše težak da ga vjetrić odnese van.

Ken Sturgis ležao je na gornjoj prični na desnoj strani ćelije, buljeći u strop, prekrštenih ruku.

Ljudi su kašljali i hrcali. Svako okretanje umornih tijela bilo je po-

praćeno uzdisajima. Pri tom su zveckali okovi kojima su zatvorenici bili usidreni kao mrtvi brodovi.

Ah, mislio je Ken, ove noći makar ne više.

Istoga trenutka tišinu je prekinuo krik, zatim se čulo urlanje kao da se glasa ranjeni kojot. Taj je užas odjekivao čitavim blokom. Prodirao je u ćelije, slijevao se niz zatvorsku uzvisinu prema pruzi Southern Pacifica u dolini i dalje prema gradu Yumi. Kad vjeter skrene, urlaci su navirali prema Koloradu i vojničkoj tvrđavi na kalifornijskoj strani.

— Joj! — zavapio je zatvorenik na donjem lijevom ležaju. — Opet!

Big Nose George Schmidt, čovjek ispod Kena, okrenuo se.

— Dvije sam godine ovdje — rekao je — i često sam ih slušao kako urlaju, ali nitko to nije činio noć na noć, kao on.

— Morali bi ga pustiti van — dodao je onaj dolje desno. — Ovo nije mjesto za onoga koji je poludio. Uz ovakvu noćnu glazbu ne može živ stvor spavati.

— Pričekaj dok se probudi Bill Savage — dobaci kroz rešetke susjedne ćelije mrzovoljan glas.

Bill Savage bio je najgori čuvar u zatvoru. Zatvor u Yumi bio je ljudska prašuma, ali ni u kojoj prašumi nema gore zvijeri od Billa Savagea.

Negdje su lupnula metalna vrata.

— To je zacijelo Savage — napomene robijaš desno dolje.

Svi su osluškivali.

Čulo se zveckanje ključeva.

Royevi krikovi načas su umukli, zatim su opet odjeknuli poput eksplozije. Tad se začulo muklo mlatairanje. Bill Savage je radio. Obradivao je jadnog, umno poremećenog miadića koji nikad nije ništa učinio, osim što je jednom pijan sudjelovao u obijanju teretnoga vagona i što se pet godina nakon toga slu-

čajno zatekao u blizini mjesta gdje je izvedena najveća pljačka u povijesti američkih željeznica.

Dok je Ken Sturgis u Bisbeeju čekao na sudenje, u njegovim snovima i mislima neprestano su se pojavljivale dvije slike: lijepo lice Marla Meynera i široko, čelično lice šerifa Maxa Fremara.

U Yumi se pridružilo treće lice: grubi stražar Bill Savage, čovjek koji se hvalio time što ne počinje dan da nije do besvijesti prebio barem dvojicu zatvorenika. Savage bijaše kriv što je Roy Sturgis skrenuo umom.

Vrata su se zalupila. Ključ je zveknuo. Koraci su odzvanjali hodnikom kao da udara bat. Ponovo se moglo čuti uzdisanje noćnoga vjetera, kašljanje, pljuvanje, hrkanje i preokretanje stotina ljudi koji su živjeli na tomu paklenskom brdu.

— Ne moramo više pokušavati da zaspimo — reče Carl Mason. — Upravo će svanuti.

Pablo Mendez potiho se nasmi-jao.

— Prema tome, možemo razgovarati kako da pobjegnemo, ha?

— Trebalo bi — doda Shorty Stiber. — Ako ništa drugo, to pomaže da ostaneš pri razumu. Uvijek kad prolazim pokraj ludačke ćelije, oblijeva me znoj. Spopadaju me misli o tomu kako bi se moglo dogoditi da se u mome mozgu tako nešto okrene. Jednoga dana odjednom kvrc — i probudim se ondje.

— Ne bi trebalo da razgovaramo o tome pred Kenom — mislio je Big Nose George.

— Zašto? — upita Ken. — Meni nije ni bolje ni gore negoli svima vama.

Carl se okrenuo na ležaju.

— Dakle, otvaram skupštinu do životnih u Yumi. Na dnevnom je redu dogovor o bijegu.

Ken zatvori umorne oči.

– Ludi ste – rekao je. – Nema izgleda i svi to dobro znate. Nećete prijeći ni zid. Kad bi vam to i uspjelo, pobit će vas pustinja. Ne možete preplivati rijeku. Ako bi to kome pošlo za rukom, uhvatit će ga tra-gači. A ovdašnjim stražarima pot-puno je svejedno u kakvom vas je stanju netko vratio. Niste li vidjeli kako su se lovci na nemoćnima izivljavali noževima?

– Moramo riskirati – uporno je ponavljao Shorty.

Carl je dao znak upozorenja. Na hodniku su se čuli koraci. Stražar je provjeravao polugu koja je spa-jala vanjska i unutrašnja rešetka-sta vrata, zatim teški zasun. Zavirio je također u mračnu čeliju.

– Kopilad, smrdite jače negoli obično – mrmljao je.

– Dišeš sam sebi pod nos, Kelly – reče netko promijenjenim gla-som.

– Tko je to bio? – pitao je stra-žar strogo.

Odgovora nije bilo. Nitko se nije usudio pisnuti. S onim koji bi izdao zatvorenici bi postupali mnogo go-re nego najokrutniji stražar.

Kelly pljune.

– Opet trebamo ljude za kopanje grobova – rekao je. – Jedan je umro jučer od sunčanice, drugi je poludio. Bilo bi gadno da bude zatvoren s mladim Sturgisom, ali lu-dost bijaše takva da je skočio u ri-jeku. Stigao je čak prilično daleko. Zahvatio ga je vir i nije bilo potreb-no da se troši municija. Onda, momci, svakako ćete kopati grobo-ve, za tjedan dana ili poslije toga. Što ću mu ja kad uvijek ima nekih vrazjih neprihoda. Zatvorenici kopa-ju grobove drugima, onda sami lije-žu u njih. Zaista gadno. Što ćemo. Laku noć, momci. Sanjajte slatko – rekao je Kelly udaljujući se.

– To bi mogla biti prilika – reče Carl. – Bježimo li s rada na grob-

lju, ne moramo se penjati preko zi-da.

Ken se nagne preko ruba ležaja.

– Zaboravljaš mitraljez na vodo-tornju i stražare duž zida. Kao i one na groblju. Pri danjem svjetlu mo-žete dospjeti samo dolje do rijeke. A koliko od vas zna dobro plivati? Ili makar malo?

To je izazvalo šutnju.

– Slušaj, Ken – javio se Shorty – ja računam ovako: dakako, ne možemo pobjeći svi, ali ako nas odjednom krene mnogo, netko mo-ra uspjati.

– Te će na drugoj strani dočeka-ti vojnici iz tvrđave. Kako će daleko stići bez vode? Pedesetak kilometa-ra prema zapadu nema ni kapi. Preostalo bi da se drže ceste. A to znači da su za dvadeset četiri sata svi ponovo ovdje.

– Ali, Ken – opirao je Shorty – što je s Meksikom? Granica je sa-mo osam kilometara južno. Ako netko uspije prijeći rijeku...

– To ništa ne mijenja – reče Ken. – Kilometrima naokolo tako-der nema vode.

– U Koloradu nema vode?

– Nema za tebe. Kolorado nadzi-ru ruralesi.

– Govoriš kao da nisi na našoj strani – žalio se Jerry Riley.

– Glupost. Ja samo ne sudjeluj-em u bijegu.

– Zašto?

Ken je šutio.

– Zbog brata – objasni Pablo. – Neće ići odavde dok Roy živi.

– Onda je bolje da se ne govori o našim planovima – dobaci Jerry.

– Do vraga, neću vas valjda izda-ti! – srdito će Ken. – Pomoći ću vam svojim poznavanjem kraja. Po-trebno je samo da me pitate. Ali, nemojte mi prijetiti!

Ponovo je zavládala šutnja. Toga hladnookoga momka vidjeli su u akciji kad se u Yumi pojavio sa svo-

jim bolesnim bratom. Jedan zatvorenik, neki meksički razbojnik, bio se počeo zabavljati tako da mladića plaši grimasama. Bustamente, visok i snažan čovjek, bio je zao i opasan kao nastrijeljeni grizli. A mrzio je svakoga tko je gringo.

Ken Sturgis dohvatio ga je u praonici kad se stražar na trenutak udaljio jer netko ga je zvao van. Nitko ne zna točno što se tad zapravo dogodilo. Ali rečeno je da se Bustamente nezgodno okliznuo i pao pod teško natovarena kolica koja su mu slomila šiju.

Bustamente je bio u zatvoru kao bik predvodnik u oboru. U zatvoru u kojemu je bilo više tvrdih momaka nego u bilo kojemu drugom u zemlji.

Ken nije išao za tim da zauzme Bustamenteovo mjesto, ali otad se nitko nije želio očešati o njega ili o mladega brata.

– Jednostavno moramo pokušati – zaključio Shorty. – Ovdje se više ne može izdržati.

– Posao na groblju pruža nam najmanje tjedan dana vremena – reče Carl. – Najbolje bi bilo da krenemo kasno, predvečer. Mrak će nam pomoći. Svaka je pomoć dobrodošla.

Ken se zagleda u strop. Mislio je: jadni ludaci, nitko i ništa ne može vam valjano pomoći. Ni jedan jedini neće uspjeti.

Siva izdanica polako se uvlačila u ćeliju. Zatim su počele urlati zviždaljke. Koraci su toptali hodnicima. Čulo se punjenje pušaka.

Stražari su radili u parovima. Jedan je otvarao ćelijska vrata i skidao lance, drugi ga je osiguravao spremnom puškom. Zatvorenici su kašljući i zijevajući zakoračivali u novi dan, u novi pakao. Izvlačili su se van, na jutarnju prozvičku.

Kad su ulazili u blagovaonicu, sunce se još nije bilo pojavilo. Ljudi

su šutke sjedili za stolovima i grabili gustu kašu od razmočenoga dvopeka što ga je vojska odbacila zbog prestarjelosti, ispirući to tankom i gorkom kavom.

Kad bi zatvorenici posrkali splačinu što se ovdje zvala doručkom, odvođeni su na radna mjesta, u tapetariju ili praonicu, krojačnicu, kovačnicu ili u pekarnicu, u knjižnicu, kuhinju ili kamo drugamo.

Oni nesretnici koji nisu bili u milosti kod stražara morali su raditi na otvorenom, na žarkom suncu. Na granitnom brežuljku dubli su se grobovi, žalosne rupe ispod kojih su bili Kolorado i Gila. Drugi su radili u kamenolomu. Jedan sat rada krampom, polugom ili lopatom na suncu slamao je i najjačega čovjeka. Kako je stražar Kelly rekao, kopaš grob za drugoga i onda sam liježeš u njega.

– Jutroš sam vidio momka – rekao je Big Nose George po zatvoreničkom običaju iz krajička usana, da stražar ne opazi. – Umivao se u krvi. Krv na zidovima. Još se nije sredio. Kod njega je liječnik.

Na Kenovu licu nije se ništa razaznavalo. Kad je podigao pogled, od trećega reda stolova promatrao ga je Bill Savage. Ken odmah ponovo spusti očne kapke. Bojao se da će inače skočiti na njega.

– Savage tvrdi da ga je momak napao – reče George.

– K vragu, Big Nose – šapnuo je Jerry Riley – Savage nas promatra.

Tri stotine zatvorenika ustalo je kao jedan čovjek na znak zviždaljke. Šutke su vukli noge izlazeći iz barake pognutih glava i stisnutih usana. Njihove kolone u prugastim prnjama podsjećale su na gusjenice.

Ken je morao proći pokraj Savagea nadohvat ruke. Osjećao se kao da mu nešto otima dah.

Radni dan počinjao je u sedam ujutro i završavao u pet poslije podne. Prekidao se na pol sata da bi se podijelilo ono što se u Yumi zvalo ručkom. Oni za koje nije bilo posla ljenčarili su u dvorištu između visokih i debelih zidova što su ga pretvarali u kavez. Na četiri ugla izdizale su se stražarske kule. Jedna stražarnica bila je podignuta iznad vodoopskrbnog tornja. U njoj je bila strojna puška gatling, koja je mogla mecima zasuti unutrašnjost dvorišta, dva zida i vrata. Meci kalibra 45, trista pedeset u minuti.

Ken i njegovi drugovi iz ćelije uzeše alat. Kroz sporedni izlaz odvedeni su na stjenovito groblje. Ljetno je sunce upravo izišlo, ali već se osjećalo kako će dan biti vruć. Ken je pogledavao na pustinju koja se protezala s istočne strane, obrasla škrtim šikarjem, zatim prema Koloradu koji je stremio prema Kaliforniji. U struji su se opažali virovi. Pješčani sprudovi djelovali su čvrsto, no to je varalo. Čovjek koji bi se popeo na njih našao bi se u smrtnom zagrljaju.

Shorty Stiber izdržao je do podneva. Big Nose George do dva sata. Jerry Riley bio je sljedeći. Samo Pablo Mendez, Carl Mason i Ken Sturgis radili su dalje. Na groblju i na cesti, koja je izlazila iz Yume, prelazila kolosijek Southern Pacifica i zasijecala se u strminu iznad zatvora, radili su i drugi zatvorenici. I među njima je svaki čas netko klonuo tako da ga ni batine više nisu mogle pokrenuti.

Pet dana radio je Ken Sturgis na groblju. Goruća mržnja pomagala mu je da se ne preda kao drugi. Big Nose George umro je trećega dana od sunčanice i pokopan je u grobu koji je upravo iskopao. Neki Diaz zauzeo je njegovo mjesto.

Svake noći raspravljalo se u ćeliji o bijegu. Pridružila se također su-

sjedna ćelija, stanovnici koji su također radili na groblju.

U petak ujutro bila su s nakanom upoznata dvanaestorica. Jedanaestorica su odlučila da pokušaju. Razradene su sve pojedinosti. Ništa nije prepušteno slučaju osim odluke hoće li na drugoj strani rijeke nastaviti bijeg vodom ili pustinjom. Takav plan mogli su skovati jedino očajnici. A takvi su bili svi. Jer svi su imali doživotne kazne, i svi su znali kakva im je budućnost. Svake noći čuli su Roya Sturgisa. Slušali su ga dokle ga god ne bi umirio stražar, uglavnom Bill Savage.

Diaz, «mali» u Kenovoj ćeliji, odnosio je izmetine. U toj su se prigodi razmjenjivale obavijesti. U subotu ujutro šapnuo je Kenu:

— Tvoj brat više nije u luđačkoj ćeliji. Leži u bolnici. Ne mogu zaustaviti unutrašnja krvarenja.

Pred Kenovim očima pojavi se Bill Savage. U njegovu uobrazilju bile su utisnute sve pojedinosti toga lica: ukočene plave oči, nabrekli usnice i dragonski brk, brazgotina na bradi. To je vrijedilo također za mišice koje su nadimale rukave košulje, šake koje su baratale štapovima od mahagonija, okovanima glavastim čavlima.

Ništa na tom čovjeku nije bilo Kenu nepoznato. Samo jedno još nije znao: kada će ga i kako ubiti.

U podne je stigla nova vijest. Službeno je obaviješten da je Roy u bolnici umro. Dopušteno mu je da ga vidi, no on je to odbio. Nije htio da još jače podjaruje mržnju. Niti je to bilo moguće. Osim toga, htio je zadržati Roya u uspomeni onakvoga kakav je bio prije negoli što je Max Fremar počeo ono što je dovršio Bill Savage.

Rad na groblju smatrao se kaznom, zato nije bilo slobodne subote. Ali toga dana nadglednika je bilo pola manje negoli inače. Jedan se

dosadivao na vodoopskrbnom tornju pokraj mitraljeza. Drugi je bio u tornju na suprotnoj strani zida. Dvojica su bila na groblju.

Čitavoga prijepodneva puhao je suh topao vjetar, mučeći kažnjenike i stražare. U četiri poslije podne s vjetrom je počeo sipiti pijesak.

Stražari na otvorenomu uvukli su glave među ramena. Štapove su stisnuli pod pazuhom i psovali zatvorenike kao da su oni krivi što su subotom u službi.

Carl Mason ispentrao se iz rake.

— Tvoj je red, Ken — rekao je. — Našao sam na gađan kamen. Uzmi polugu.

Ken kimne i skoči u grob. Dohvatio je mlat i počeo razbijati kamen. Pojavio se stražar. Štitio je rukom lice od pijeska i govorio:

— Samo udri, Sturgis! Ovo je predviđeno za tvoga brata.

Ken nije podizao pogled dok je god stražar stajao iznad njega. Bojao se da će ga udariti čekićem.

Carl je lopatom odbacivao kame-nje s ruba groba.

— Mrači se — promrsio je. — Pijesak je tako gust da ne možeš vidjeti brda. Rio kao da nema druge obale. Ken, zar zaista nećeš s nama? Mogli bismo se probijati zajedno. Nas bismo dvojica uspjeli. Misli na ono što su učinili Royu.

— Mislit ću — reče Ken.

— Ali ipak ne ideš s nama?

Ken zaniječe glavom.

— Mnogo sreće! — rekao je.

Prašina i pijesak bijahu gusti kao magla. Groblje se zamračilo. Stražari u kulama okrenuli su vjetru leđa.

Bila je to prilika. Sad ili nikad!

— Sad! — rekao je Carl Mason i udario stražara lopatom.

Stražar je pao. Carl odbaci lopatu, zgrabi pušku i opali dvaput u drugoga stražara. Taj stražar pade u iskopan grob.

— Hajde! — podvikne Jerry Riley podižući pušku.

Ken je između dviju hrpa zemlje i kamena promatrao prikaze s crnim prugama kako jure nizbrdo prema rijeci, kako promiču između grmlja i izlijeću na čistinu. Mitraljez je počeo štekati. Dva su zatvorenika pala. Stražar je tražio nove ciljeve.

Nijedan stražar u kulama nije opazio da je jedan kažnjenik ostao u grobu, zaštićen pješćanom vijavicom. Svake je minute bilo mračnije.

Ken potegne mrtvoga nadglednika u grob. Brzo ga je svukao i onda zaodjeo svojim preznojenim krpama. Zatim je obukao njegovu uniformu.

Stražarevo lice bijaše strašno. Carl Mason udario je lopatom svom snagom. Žrtvu ne bi prepoznala ni rođena majka.

Revolver, palicu i kapu Ken je sakrio u grobu. Ponovo je pogledao van. Groblje bijaše pusto. Nigdje živoga stvora. Dva zatvorenika ležala su ondje gdje su pogodoeni. Od drugoga stražara vidjele su se samo noge koje su virile iz groba. Mitraljez je umuknuo. No vjetar je donosio odjek pucnjeva i krikove s rijeke.

Ken podigne mrtvoga stražara iz groba i pusti ga da se skotrlja nizbrdo. Zatim je ispraznio vreću za alat, legao i zatrpao se do vrata. Vreću je prebacio preko glave, nagnuo i na nju malo zemlje i uvukao je prljave, izuljane ruke.

Pucnjava je prestala. Vjetar je ojačao. Na mračnom groblju nije se pojavljivao nitko.

Tek kad je već bila noć, Ken je začuo gundanje i korake koji su se približavali. Mjesec još nije izašao.

Od napetosti Ken se počeo znojiti. Znoj se skupljao na čelu i slijevao se u oči, žareći ih kao kopriva. Koraci su umukli pokraj samoga gro-

ba i Ken se pobojavao da će da odati dah.

Pijesak se padao u grob. Pokraj Kenova nosa pao je povelik kamen. Oči su se napunile vodom.

— Tu je jedan — reče opor glas. Čizme su ponovo zaškripale. Zemlja i kamenje opet su se trusili u grob. Prokletstvo, mislio je Ken, znaju da sam ovdje!

Igrali su se s njim. Činilo mu se da na licu i kroz vreću osjeća poglede.

— Jamačno je Sturgis — prepoznala Ken glas Billa Savagea.

— Jedini o kojemu se dosad ništa ne zna, ha? — pitao je drugi glas, vjerojatno Kellyev.

— Tako se čini — dodala treći. — Iz druge ćelije sve smo pohvatali. Dvojica su ustrijeljena, dvojica su se utopila, preostala su dvojica u rupi.

— Iz Sturgisove ćelije ustrijeljen je Diaz — reče Kelly. — Riley i Mendoz izvučeni su iz rijeke utopljeni. Riley je dobio i od mene jedan metak.

— Što se zna o Stiberu i Masonu?

— Tim Ord vidio je kako se Mason penje na drugu obalu. Krenuo je prema sjeverozapadu. — Kelly se smijao. — Vjerojatno će se htjeti osvjježiti na Middle Wellu, ne sluteći da mjesecima nema kapi vode. Šezdesetak kilometara pakla i onda sasušena lošva! Hahaha! Nekoliko momaka plovi Cocopahom uzvodno i lijepo će ga dočekati u Arroyo Seco. Hahaha!

— A Stiber?

— Neki kažu da se utopio. Drugi misle da se pustio niz Rio. U svakom slučaju, obavijestili smo rualese i Indijance. Ujutro će nizvodno krenuti parnjača. Brodari će otvoriti oči.

— Nije li to bio onaj kopilan Sturgis? — pitao je Bill Savage zamišljeno.

— A ne leži li Sturgis ovdje? Kenu se činilo da čuje kako netko pali šibicu.

— Njegov broj — obznani Kelly. — Aj, aj, pogledaj mu lice. Tako je udešeno da ga zapravo i nema. Mitralski jezik ga je vraški obradio.

— Gurni ga u rupu — naredi Savage.

— Ako misliš da treba, izvedi to sâm — opirao se Kelly.

— Ja nisam zatvorenik i ne možeš mi zapovijedati — prijeteci će Savage.

— Kao ni ti meni — uzvratio je Kelly.

Nekoliko trenutaka vladala je tišina. Zatim reče treći stražar:

— Bolje je da ga odvučemo u kirurgiju. Uvijek se traži da liječnik nešto napiše.

Ken se kupao u znoju. Da je leš bačen u grob i zatrpan, bio bi to kraj.

Ponovo se čulo paljenje šibice. Trenutak nakon toga zamirisao je duhanski dim.

— Da makar prestane puhati taj prokleti vjetar — gundao je Kelly.

— Ne vidi se ništa. Poslat ću nekoliko zatvorenika da Sturgisa odnesu u kirurgiju — dodao je i udaljio se.

— Taj Sturgis! — rekao je Savage.

— Oduvijek želim da to kopile dovedu poslije bijega živo. Tad bih ga propustio kroz šake. Posao s mladim ludakom nije bio nikakvo zadovoljstvo. Na kraju sam ga morao skončati, da ga ne slušam.

— Sa starijim Sturgisom došao bi na svoj račun — spomene drugi stražar.

Savage se smijao.

— Zar nisam slomio Dana Caryja? I Libertada Sancheza. Sturgis bi bio zanimljiv problem i ništa više. Hja, sad je izgubljen, ali ima ih još s kojima će biti zadovoljstva.

Koraci su se udaljavali. Ostao je

samo šum vjetra. I mržnja namijenjena Billu Savageu.

Prošao je sat vremena prije nego li što su bili odneseni mrtvi stražari i zatvorenici. Još pol sata Ken se nije usudio pomaknuti. Tad je odgurnuo vreću s lica i počeo puniti pluća suhim, još zaprašanim zrakom. Iznad prašnjavoga zastora nazirale su se zvijezde. Ken se oslobodi i proviri preko ruba. U zatvoru, udaljenom jedva nešto više od dvjesto metara, tinjala su žuta svjetla. Stražarski tornjevi jamčano su još zaposjednuti. Stražari i šerifovi ljudi zacijelo tragaju jednom i drugom obalom.

Ken se izvuče van i čučne iza jedne hrpe. Otresao je prašinu i provjerio stražarov revolver, dugocijevni schofield kalibra, 44. Bio je napunjen. Ken ga gurne u korice i objesi za opasač palicu, makar je stražari uglavnom drže u ruci, da bi je upotrijebili u svakoj prilici.

Ken stavi na glavu službenu kapu i poče se spuštati nizbrdo, između grobova nad kojima su stršale daske s imenima mrtvih. Išao je niz južni brijeg. Kad se našao u zaklonjenoj udolini, zastao je da sredi misli.

U kirurgiji će brzo otkriti da mrtvac nije Ken Sturgis. Nedostaje im jedan stražar, i to će ih navesti na pravi trag. Dakako, bit će uvjereni da ga je Ken ubio, makar se to i ne bi moglo dokazati. Prema tome, ako bi se ponovo našao u zatvoru, bilo bi to ravno samoubojstvu. Tko ubije stražara u zatvoru i ostane na istom mjestu, ne živi dugo.

Bill Savage pobrinuo bi se za kaznu. Postupao bi s njim tako da bi uskoro svršio kao i mladi brat.

Uniforma koje se dočepao bila je istodobno zaštita i zapreka. Omogućavala mu je da se kreće gradom a da to nikome ne upadne u oči. Ali izići nije mogao. Pogotovu pješice.

Jer kojemu bi stražaru palo na um da ide tako iz grada?

Jedina prilika bila je da se stražarskom uniformom služi tako dugo dok ne nađe pogodno mjesto gdje se može skloniti i odjenuti civilno odijelo. Tad bi možda mogao napustiti Yumu.

Izvukao se iz jaruge. Bio je prašnjav, no danas to neće biti upadljivo. Svatko će misliti da je sudjelovao u potjeri za bjeguncima iz zatvora.

Ken nastavi bijeg, ne znajući pravo što bi poduzeo. Samo je ujedno bio siguran: neće ga živoga dobiti u kaznionicu. Bude li gubio igru, jedan metak u revolveru ostaje za njega. Predobro je znao što ga očekuje gore na brijegu. U usporedbi s tim, pakao je klimatsko lječilište.

Yumu je donekle poznao. Prije pet godina proboravio je u gradu nekoliko dana. Trudio se da siđe u dolinu prije mjesecine. Koliko je bilo moguće držao se zaklona. Prišao je kolosijeku. Na slijepom kraku bilo je nekoliko vagona koji su meksičkim radnicima služili za stanovanje. Prozori su bili osvijetljeni, no te noći nitko nije želio izlaziti van.

S druge strane vagona opazio je Ken kretnju. Na užetu su se nimali odjevni predmeti. Prišao je bliže i pošao duž užeta. Ovdje je uzeo košulju, ondje hlače, zatim čarape. Tamni rubac pomogao mu je da napravi zavežljaj koji je mogao stisnuti pod ruku. Nadao se da krađa neće biti otkrivena brzo te da će nestanak stvari vlasnici najprije pripisivati vjetru.

Kod prvih gradskih kuća Ken se osvrnuo. Zatvorski brežuljak samo se nazirao iza prašnjavoga zaslona.

Ken ni sad nije mogao potpuno shvatiti da je na slobodi. No znao je da mora pobjeći još gorim stvarima kako bi u njoj mogao živjeti.

Na istoku se počela pojavljivati mjesečina. Ken je koraćao razmišljajući o tome da će poziv na uzbunu značiti ujedno lov u kojemu će on biti progonjena divljač.

Pobočna ulica bila je pusta i Ken skrene u nju. U jarku je za nečim čeprkao pas. Na vjetru je klepetala limena ploča male gostionice.

Kad je nedostajalo još nekoliko koraka da stigne do nje, na drugomu se kraju ulice pojavio čovjek u uniformi zatvorskoga stražara.

Izbora nije bilo. Ken uđe u kantu i zatvori za sobom vrata.

Musave svjetiljke škrto su osvjetljavale prostoriju. Za jednim stolom drijemao je pijanac, glave naslonjene na prekrizene ruke. Na suprotnom kraju tezge bio je Meksikanac koji je također izbjegavao rasvjetu, sudeći makar po tome što je sombrero nosio nisko na čelo.

Barmen pride Kenu.

— Izvolite, senor stražar — rekao je ljubazno. — Ovdje nema bjegunaca.

Ken se ogleda naokolo.

— A straga?

— Molim vas da se uvjerite!

Ken uđe u prijavu kuhinju, u kojoj je vonjala ustajala mast. Otvorio je stražnja vrata i izašao u malo dvorište, zaraslo korovom. Okruživali su ga zidovi. Ken se popeo preko jednoga i našao se u prolazu koji je vodio na ulicu što ju je napustio maloprije. Kad se uspravio, vidio je kako je stražar prošao.

Ken ode do ugla i pogleda za njim. Stražar je ušao u jednu kantu. Ken požuri dalje, skrene u drugu ulicu i uđe u zaklon ulaza.

Ulica bijaše osvijetljena svjetlom s prozora, iz trgovina i lokala. Negdje je netko svirao na klaviru. Prošla su laka kola. U suprotnom smjeru kaskao je jahač, lica napola pokrivenoga podignutim rupcem.

Ken nije mogao odlučiti što da čini.

Stražarska uniforma bila bi vrlo korisna kad ne bi nailazio na druge stražare. Oni bi odmah opazili varku. No ako odjene jeftine meksičke odjevne stvari, bit će sumnjiv svakome, ne samo stražarima. Jer ništa na njemu nije se moglo slagati s odjećom meksičkoga željezničkog radnika.

Ken opipa džep i izvuče stražaru novčarku. Od iznenađenja je potihlo zazviždao. Unutra je bilo šezdeset dolara. Zato je ušao u malu trgovinu, u kojoj ga je posluživao naoko vrlo star Kinez i nije postavljao nikakva pitanja. Uzeo je bocu viskija, pol tuceta paketića s duhanom, kutiju metaka za schofield, britvu, sapun, čarape i dobar džepni nož.

Vani je Ken smotao cigaretu i s užitkom zapuštao. Ulica bijaše obasjana mjesečinom. Vjetar se smirio. Što sad?

Odjednom padne Kenu na um što treba raditi. Za čovjeka koji ima novca u gradu postoji mjesto gdje ga nitko ništa neće pitati, gdje nitko neće tražiti bjegunca iz zatvora.

Kad je onomad bio u Yumi, proveo je nekoliko ugodnih dana ni sa kim drugim nego s dobrim prijateljem Marlinom Meynerom. Marlin je svoje vrijeme posvetio djevojkama. Što je koja bila mlada, to ga je više veselilo. U gradovima kakav je Yuma ima dovoljno mladih Meksikanki koje miraz zarađuju zabavljajući muškarce željne ljubavi.

Kod jedne takve djevojke Meyner je bio neprestano tri dana. I Ken ju je upoznao jer ga je Meyner zvao uvijek za ručak i večeru.

— Rosita! — reče Ken i pode.

Onaj put činilo se Kenu da bi se Rosita radije zabavljala s njim nego s Meynerom. Ako još nema dovoljno novca za udaju, možda će je naći u onoj kućici.

Ali, moram se osloboditi unifor-

me, mislio je Ken. Djevojka bi prepoznala u njemu bjegunca po ošišanju glavi i bojala bi se da ne bude upletena u neprilike.

Iza plotu u jednom dvorištu svukao je Ken uniformu i obukao odjeću što ju je pokupio s užeta na kojemu se sušila. Košulja bijaše pomalo preuska, hlače prekratke, ali tome nije bilo pomoći. U uniformu, kapu i palicu sakrio je u korovu, gutnuo iz boce, smotao cigaretu i izišao na ulicu.

Na jednom uglu ležao je pijanac. Ken pogleda lijevo i desno niz ulicu. Bio je sâm. Brzo je podigao pijančev šešir i zamaknuo u susjednu ulicu. Muškarac bez šešira odmah bi svakome upao u oči.

Ken skrene u uličicu djevojaka Rositine vrste, nazvanih putas. U susret mu je dolazio jahač. Čovjek se okrenuo u sedlu i promatrao ga sve dolje dok nije zamakao za ugao. Kako je i mislio, u toj je odjeći bio unadljiv.

Preko jednoga zida dospio je u dvorište i počeo osluškivati. Konjsko se topkanje izgubilo. Ken pripa i cigaretu. Morao se kloniti ulice. Za jedan sat bit će mjesecina kao dan. A sutra, u nedjelju, sve će vrvjeti ljudima. Njegov najveći neprijatelj bilo je svjetlo, jer zatvor ga je uveliko obilježio i svatko bi to opazio. Mršavo lice, ošišana glava, tragovi okova oko zglobova – čitavo je tijelo nosilo biljege.

Rositina koliba bijaše zadnja u ulici. Ken pođe prema njoj verući se preko niskih dvorišnih zidića i ograda, gazeći korov i smeće.

Kad je napokon stigao do cilja, prislonio je uho na vrata. Ništa se nije čulo. Kad je pogledao na ulicu, ugledao je u blizini dva muškarca. Oblio ga je hladan znoj. Jedan je od njih nosio uniformu zatvorskoga stražara, a drugi se naslanjao na pušku.

Ken pokuca.

– Quien es? Tko je? – pitao je prigušen ženski glas.

– Otvori! – reče Ken španjolski.

– Dodi drugi put, hombre!

– Rosita? – pitao je Ken, iako mu se nije činilo da je čuo njezin glas.

Bio je lud što je mislio da je ona još ovdje. Ona dvojica vani razgovarala su s mladom ženom koja se opušteno naslonila na zid. Šareni rubac bio je nemarno prebačen preko njezinih golih smeđih ramena.

Vrata iza njega odskrinula su se.

– Tko je pitao za Rositu?

– Pusti me unutra – molio je Ken.

– Tko si ti?

Ken brzo izvuce pet dolara i pruži novčanicu kroz otvor. Novčanica je nestala, vrata su se zatvorila. Ken je očekivao da će i ostati zatvorena. No tad je čuo da se skida sigurnosni lanac. Vrata su se otvorila. Ken uđe u mračnu prostoriju, vrlo tople, zasićenu mirisom parfema i voćnim znoja. Osjećala se kiselina ustajalih pića. Ženu nije mogao dobro vidjeti. Stajala je nasred sobe, zaogrnutu jutarnjim haljetkom, zapravo napola gola.

– Pitao si za Rositu – rekla je.

Ken zapali šibicu na noktu kažiprsta. Žena bijaše lijepa. Rosita! Ali kako se to osjećalo u glasu, gođine su ostavile tragove.

– Ne sjecaš me se? – upitao je Ken.

Rosita ga odmjeri od glave do pete i reče:

– Ti si skitnica. Takve kao što si ti ne poslužujem.

– Ja sam Ken – reče Sturgis brzo. – Sjeti se. Bio sam ovdje s Marlom. Njega znaš bolje, zgodnoga i veselog momka koji je tri dana stanovao kod tebe. Većinom sam dolazio da jedemo zajedno.

Djevojka ga je promatrala.

– Nemoguće! – ote joj se tad. –

Ti si kao privedenje Skini šešir da ti vidim lice!

Ken je morao poslušati.

Rosita pokrije usta rukom.

– Pa ti dolaziš iz onoga pakla! – izustila je.

Ken korakne prema njoj. Djevojka nije uzmakla.

– Po čitavu gradu traže bjegunce – rekla je.

– Bili su ovdje?

– Još nisu. Kako se usuđuješ?

– Nisam znao kamo bih.

Roista ga prodorno pogleda.

– I onda si krenuo baš ovamo? U kuću žene koju nisi vidio godinama?

Ken kimne, prođe pokraj djevojke, ude u kuhinju, provjeri stražnja vrata i učvrsti zasun. Zatim pogleda u spavaonicu. Na stolu je tinjala svjetiljka. Velik dio prostora zauzimala je široka postelja. Na stoliću pokraj njega bila je boca i nekoliko prljavih čaša.

Ken se vrati i sjedne na grbavu ležaljku.

– Kažu da su neki bjegunci postrijeljani, drugi su se utopili, neki su vraćeni u zatvor. Jedan je stražar teško ranjen – govorila je Rosita.

– S tim nemam ništa – reče Ken i premjesti se na stolac.

Izvukao je čep iz boce i gutnuo, promatrajući pri tom Rositu.

– Hoćeš li me izdati? – pitao je.

Djevojka se bojala njegova pogleda i odlučno je nijekala glavom.

– Kako ćeš se izvući iz grada? – pitala je.

– Još ne znam. Ovakav kakav sam sada izazivam sumnju. Doduše, vjerojatno još ne znaju da sam pobjegao. Misle da sam mrtav.

Djevojka je zinula.

– I izgledaš kao duh.

– Kad će doći tvoji posjetioци?

– Možda za jedan sat. Pokušat će mnogi. Subota je.

– A sutra?

Rosita se uspravila i rekla ponosito:

– Sutra je nedjelja. Dan odmora.

Unatoč svomu teškom položaju, Ken je morao prigušiti smijeh.

– Zacijelo si gladan – napomenula je Rosita. – Priredit ću ti nešto za jelo. Upravo sam ustala i također sam gladna.

Ken je pogleda:

– Ali bez trikova!

Rosita kimne.

– Imam novac i platit ću – ponudi Ken.

– Od tebe ga ne uzimam – reče Rosita iznenadujući Kena. – Moj je brat umro ondje gore. Mrzim taj Paklenski brijeg.

– I moj je brat umro gore – objasni Ken.

Izraz Kenova lica uplašio je djevojku. Bio je mladić kad ga je upoznala prije nekoliko godina, mislila je idući u kuhinju. A kako se promijenio. Ni moj život nije bio lak, no na mene ne vrebaju na ulicama. Vani je njegova smrt, jer živoga ne bi dobiti u ruke.

Dok su jeli, Rosita je pričala o svom bratu Sebastianu. Tek se bio zamomčio kad ga je neki stražar zbog ljubomore hito ubiti. Sebastian bijaše brži i njegov je nož stražara spriječio u naumu. Sebastian je bio izvrstan plesač i darovit gitarist. Pred njim je bila lijepa budućnost. Ali na Paklenskom brijegu nijedna njegova darovitost nije mu pomogla. Nije prošla godina i on bijaše mrtav.

Sjedili su zatim u mraku pregrijane sobe, u koju je iz spavaonice padalo slabo svjetlo. S vremena na vrijeme Ken bi gutnuo iz boce. Pomalo je dremuckao.

Trgnuo se kad je netko udario

pesnicom po vratima. Posegnuo je za drškom schofielda.

— Odlazi! — govorila je Rosita. — Imam posjet.

Pesnica je udarala još žešće.

— Hej, Rosita, ja sam, Bill Savage!

Ken je protrnuo. Ustao je i zategnuo kokot.

Rosita ga je prestrašeno promatrala.

— Ne da se odbiti — rekla je. — Koga god zatekne, izbacuje ga.

Između visokoga ormara i zida bilo je upravo toliko prostora da se Ken ugura unutra. U sebi je psovaio nesreću što Savage od svih djevojaka u Yumi mora potražiti baš Rositu.

* * *

Rosita je otvorila vrata. Bill Savage, nahrupi u kuću.

— Tko je kod tebe? — pitao je ljučito.

— Nitko, mi querido, moj dragi — odgovorila je Rosita.

— Rekla si da nekoga imaš.

— Htjela sam se urediti za tebe.

Djevojka se smješkala.

— Tako? sumnjičavo reče Savage.

Rosita zatvori vrata i postavi lanac.

— Već sam se pobojala da nećeš doći.

— Tako? Zašto ne bi došao?

— Čula sam da je pobjeglo mnogo zatvorenika.

Savage pljune.

— Samo još dvojicu nismo uhvatili.

Unatoč škripcu u kojemu se našao, Ken osjeti olakšanje. Još nisu znali da jedan mrtvac nije Ken Sturgis, nego stražar.

Savage je stajao ledima okrenut ormaru. Bilo je potrebno samo da se okrene i vidio bi Kena. Stražar te večeri nije bio u uniformi, no noću nitko ne hoda po Yumi bez oružja.

Savage dohvati bocu Kenove baconore i pomiriše viski.

— Do vraga, što ovo znači? Ja pijem rye!

— Netko je to ostavio ovdje — objasni Rosita.

— Tko?

— Ne sjećam se.

Savage je uhvati za ruku.

— Rekao sam ti da je svaka subota moja — opominjao je.

— Zašto nije bilo tako?

— Mislija sam da ćeš ove noći biti spriječen zbog bjegunaca.

— Tko ti je rekao da razmišljaš? Naučit ću te da poštuješ moje želje!

— reče Savage i zakrene djevojčinu ruku.

Djevojka je jaukala. Savage je uhvati za kosu i prodrma je. Djevojka je nemoćno i bolno skićala.

Ken Sturgis više nije mogao slušati kako je Savage muči. Iskoračio je iz zaklona i zamahnuo revolverom.

Istog trenutka Savage se pomaknuo u stranu i revolver nije pogodio glavu nego rame. Savage opsuje, pusti djevojku i okrene se.

Ken je ponovo podigao revolver da udari, no imao je posla s Billom Savageom, čovjekom koji je u obrani jednako spretn kao što je u napadu žestok. Savage uhvati za revolversku cijev, zakrene je i istrgne oružje iz Kenove ruke.

Ken ga udari ljevicom u trbuh, ali pesnica se odbila kao od lopte. Desnicom je požurio prema bradi, ali Savage je trgnuo glavu i udarac samo okrzne uho.

Savage se počeo podrugljivo smijati.

Stražarova pesnica našla je Kenovu bradu. Udarac ga je bacio na ormar. Savage se i dalje smijao. Bacio je Kenov revolver i hihotao. Osjećao se toliko nadmoćan.

— Mislio sam da si sama, mi querida! — dobacio je Rositi. Ken Stur-

gis se iznenadio: stražar ga još nije prepoznao. Brzo se sagnuo i udario dvaput munjevito, tako da je Savage zateturao. Bio je pripit, ali poslije zatvorskoga kinjenja ni Ken nije bio u najboljoj formi. Osim toga, Savage bijaše snažan i mogao je takvoga protivnika premlatiti svakoga dana u tjednu a dvaputa u nedjelju.

Savage ponovo snažno pogodi Kena i natjera ga prema stolu. Boca se skotrljala na pod, no nije se razbila. Rosita je pobjegla u kuhinju. Pri svjetlu koje je dopiralo kroz vrata moglo se dobro vidjeti Kenovo lice.

Savage je zastao u pola kretnje i zabuljio se u čovjeka pred sobom.

— Neka me vrag nosi! — promršio je. — Sturgis!

I Ken se ukočio. Savage je viknuo Rositi:

— Čekaj ovdje gdje jesi, mi querida! Dobit ćeš svoje čim budem gotov s ovim ovdje. Sakrila si odbjegloga ubojicu!

Savage se ponovo baci na Kena. Udarao ga je kao stroj. Ken se nasmislio na zid. Tu i tamo uspio mu je poneki udarac, no bilo je to kao da pogada deblo. Ipak, našao je priliku da zahvati koljenom između nogu i da to odmah potvrdi punim pogotkom u bradu.

Bill Savage zatetura natraške i pade na ležajku.

Ken se bacio na nj poput tigra. Uhvatio ga je za vrat. Ali prije bi zakrenuo čelično pleteno uže. Savage se čak mogao smijati. Odbacio ga je sa sebe tako da se Ken opružio po podu. Osjećao je da ga napušta snaga. Uskoro će svemu biti kraj.

U kotrljanju Ken uhvati polupraznu bocu. Kad je Savage priskočio, udario ga je tako da se boca razbila na glavi. Viski se prolio po stražarevim očima. No ni to nije pomoglo. Savage je legao na Kena

i počeo ga gušiti. Tamne mrlje sve su se gušće kovitlale pred očima.

Rosita je dotrčala iz kuhinje. U njezinoj ruci sijevnuo je nož. I nestao je među Savageovim lopaticama.

Savage pusti Kenov vrat, polako se uspravi i zagleda široko otvorenim očima u prazno. Rukom je pokušao doći do noža, no nije ga mogao dohvatiti. Tad se okrenuo i udario Rositu pesnicom tako da je odletjela u spavaću sobu.

Savageove noge nisu popuštale. Kad se vratio u prvotni položaj, Ken se skamenio. Pred sobom je imao protivnika iz leđa kojega je stršao nož. Svatko bi na svijetu pao, ali Bill Savage upravo je otvarao usta. Htio je nešto reći, no glasa nije bilo.

Bill Savage pao je kao potpiljeno stablo.

Ken ga je okrenuo na bok. Bio je mrtav.

Ken ode u spavaću sobu. Rosita je ležala na podu. Vrat je u odnosu na tijelo tvorio neprirodan kut. Pogled bijaše prazan. Bill Savage ubio ju je umirući.

Ken obriše krv sa smrskanog lica. Znao je da mora brzo nestati odatle. Uhvate li ga ovdje, prištit će mu dvostruko umorstvo.

Pogled mu se zaustavio na svjetiljci. Nije bila rijetkost da u takvim meksičkim kućicama izbije vatra. A ona bi mogla izbrisati tragove.

Ken se ponovo preodjeo. U odjeći Billa Savagea neće nalikovati na skitnicu koja je okrala meksičkoga radnika ili na prerušenoga bjegunca iz zatvora. Hlače i čizme pristajale su dobro, kaput bijaše donekle prevelik. No u Yumi je malo tko nosio odijelo po mjeri.

U džepu se našlo trideset dolara. Uzeo je također Rositin novac. Njoj više neće biti potreban. Spremio je i dvocijevni stražarev derringer, a i cigarete.

S vremena na vrijeme netko je kucao na vratima. Ken se prezojavao i čekao da posjetilac ode uz gundanje i psovke ili uz pijan smijeh.

Ken gurne u džep punu bocu viskija i malo hrane. Našao je petrolej, polio postelju i ležajku, ormar, pod i drva pripremljena za loženje. Zatim je potpalio.

Još jednom pogledao je Rositu i izišao na stražnja vrata. Komadom drveta zaglavio ih je, kako bi se čovjek koji bi htio ući zadržao neko vrijeme.

Hitajući kroz prljavo i smradno dvorište, Ken se osvrnuo prema kući. Kroz jedan prozor probijao se već dim.

Ken se popne preko niskoga zida od opeke i začas se nade u glavnoj ulici. Živahan promet ispunjavao ga je strepnjom, no nitko se na nj nije obazirao. Bio je odjeven kao i drugi, a štitila ga je također noć. Kad je pripalio finu cigaru, nabio je šešir niže na čelo i mirno krenuo dalje.

Prvi glas uzbune začudo nije čekao dugo. Javilo se i požarno zvono.

Ken je žurio prema Yuma-Landingu, riječnom pristaništu na kraju glavne ulice, dva bloka dalje od željezničkog mosta. Iz sjene drveća promatrao je dva broda; usidrena sasvim blizu. Prvi je bio okrenut pramcem uzvodno, drugi nizvodno. Visoki crni dimnjaci stršali su prema zvjezdanom nebu.

U nekim kabinama bližega broda gorjelo je svjetlo. Neki čovjek išao je mostićem na palubu.

— Hej, momci! — dozivao je zadihano. — Vatra kod ljepotica! Od baba ne možeš ući u ulicu. Dodite, idemo pogledati!

Nastao je žagor. Četiri radoznalca izišla su na obalu i potrčala u grad.

Ken zaključio da bi ti mogli biti brodski stražari jer drugi su brodari koristili negdje slobodno vrijeme. Zato je bez oklijevanja prešao na palubu. Neki je čovjek ipak izišao iz kabine. Ken se zakloni za hrpu cjepanica. Kad je čuo kako koraci nestaju na obali, podigao je glavu i pogledao natpis na nadgradnju. Bio je to «Cocopah».

Iz prislušivanja razgovora među stražarima i svojih opažanja zatvorenici su znali kakav je vozni red brodova na stalnim linijama. «Cocopah» će ujutro krenuti uzvodno.

Drugi brod, vezan uz «Cocopah», bio je mnogo veći. Zvao se «Mohave». On će ujutro poći nizvodno.

Ken prijede na «Mohave» i pode prema velikomu bočnom kotaču. Poslije bijega brod je zacijelo pretražen više puta.

Lopatasti pogonski kotač bio je zaštićen oplatom od bijelo obojenih dasaka. Vrata što su vodila u tu duplju dala su se otvoriti i Ken je ušao.

Veliki je kotač mirovao, osovinom naslonjen na ležišta od snažnih balvana. Mjesto na kojemu se našao Ken bilo je upravo toliko prostrano da primi čovjeka koji bi morao pregledati ili popraviti kotač. Bilo je to ujedno jedino donekle sigurno mjesto, jer riječni brodovi nisu bili tako veliki da bi se slijepi putnik mogao skloniti.

Ken zatvori vrata i priušti si gutljaj viskija. Oko njega grgorila je voda, drugo se ništa nije čulo. Samo kad bi vjetar skrenuo mogao je čuti graju iz grada. Jednom mu se činilo da je osjetio miris dima. Rositin će kućerak izgorjeti i ujutro će se u ruševini i pepehu naći ostaci dvaju neprepoznatljivih leševa.

Nekoliko sati poslije ponoći s palube su se čuli nesigurni koraci i glasovi. Netko je zalupio vrata. Neg-

dje u blizini razgovarala su dvojica pijanih, dok ih nečiji otresit glas nije usutkao.

Ken se skrutvio u svom skloništu.

U brodu je nešto uzdisalo i stegnalo. Nešto ga je udarilo u lijevu ruku. Lecnuo se. Veliki se kotač počeo okretati. Na korak od daske na kojoj je drijemao prolazile su pljuskave brodske lopate.

Ken skoči na noge. Pri tom je zamalo pala u vodu boća s viskijem. U utrobi broda mumljao je parni stroj. »Mohave« se polako otiskivala prema matici.

Iako je bio čvrsto odlučio da ostane budan, ostatak noći Ken je prospavao. Svladala ga je iscrpljenost. Da je netko otvorio vrata, odmah bi ga našao.

Koliko se moglo vidjeti pokraj kotača, vani je još bila tama. No dijelovi željezničkoga mosta već su se ocrtavali na sivom nebu. A iza nje-ga bila je crna grba, brdo na kojemu je bio zatvor.

Ken se zavukao u udubinu između dva uspravna balvana. Ovdje ne može biti otkriven na prvi pogled. Došljak bi se morao uvelike nagnuti naprijed, pri čemu bi se opasno približio pogonskomu kotaču i, ako ništa drugo, bio bi obliiven vodom.

Ken je promatrao kako pokraj njega prolaze lopate kotača i pomišljao na to kako je još dug put do Kalifornijskoga zaljeva. No bilo kako bilo, do noći morat će izdržati na svomu neudobnom mjestu.

Sati su prolazili. Oči su se zatvarale ali u ušima je neprestano šumjelo i san nije mogao biti nikad tako tvrd da bi spavač pao u meljavu, iz koje bi u najboljem slučaju izišao teško ozlijeđen.

»Mohave« će ploviti najprije do Fort Isabela, koji nije daleko od zaljeva. Ondje će vjerojatno preuzeti teret s nekoga oceanskoga broda i

ponijeti ga uzvodno. Prije toga morat će Ken šmugnuti na obalu.

Tijelo se sve jače kočilo. Raspršene kapljice vode smakale su odjeću. No to je bila prava blagost. Jedina »Vani je ubitačno žarilo sunce. Kad bi se brod našao u zavoju, vidjela se spržena zemlja.

U neko doba poslije podne »Mohave« je stala da uzme gorivo drvo. Ken se morao boriti protiv želje da se iskrca. Činilo mu se da više ne može izdržati.

S vremena na vrijeme, protiv volje glava bi klonula. Kad je jednom ponovo otvorio oči, mračilo se, prema tome, spavao je prilično dugo. Kotač, koji se sad tek nejasno nazirao, okretao se polako. Uz škripu je parnjak pristao i smirio se.

Sasvim odrvenjen napustio je Ken svoje sklonište i odskrinuo vrata. »Mohave« se zaustavila kod skladišta drva.

Ken je pričekao dok posada počne utovarivati, čime bi trebalo da bude zaposlena najmanje sat. U međuvremenu se tako smračilo da su se u kabinama palila svjetla.

Ken je izišao, spuznuo u vodu i pričekao da dodirne dno. Kad je stao, dopirala mu je do pazuha. Držeći schofield iznad sebe, pogurivao se prema obali i ispenatrao se u grmlje.

Brod je mirovao. Brodari su žurili preko klimavog mostića poput akrobata, noseći cjepanice za brodsku kotlovnicu. Svjetla su se titravo razlijevala po prljavoj vodi. Na gornjoj palubi sjedio je uniformiran čovjek, promatrajući utovar i pogledavajući uzvodno i nizvodno. Drugi uniformirani išao je u prostor bočnoga kotača.

Kako je malo nedostajalo da Ken bude otkriven, kako prokleta malo!

Povukavši se dublje u gustik, Ken ispije ostatak viskija. Zatim se u luku vratio k rijeci. Pio je nečistu vo-

du dok mu se god nije činilo da će povraćati. Napunio je litrenu bocu i limenku što ju je našao putem, napravio je omču, pripasao je i začepio krajičkom košulje da se tekućina ne izlijeva u hodu.

Kad se orijentirao prema zvijezdama, krenuo je prema istoku. Pred njim se pružala pješčana pustinja, prošarana malim uzvišenjima, okrunjenim siromašnim grmljem. Brda ispred njega zacijelo pripadaju gorju Gila. Tek ondje u granitnim udubljenjima može se naći voda. Ken se nadao da vidi onaj dio u kojemu se nalaze Tinajas Altas, Visoke Cisterne. Jao njemu ako ga je »Mohave« odnijela predaleko prema jugu! Onda pred njim nije bilo gorje Gila, nego bezvodna Sierra del Viejo. Onda pred njim nije pustinja Yma, nego mnogo veća i pogubnija Velika pustinja, nazvana također i Sunčani Kotao, kroz koju vodi zastrašujući Vražji put.

Rijeka je bila više od kilometar iza njega. Koraćao je u potpunoj tišini. Jedini zvuk potjecao je od čizama u pijesku. Srećom je Bill Savage nosio dobre čizme osim toga prave veličine.

Ken se smješкао.

— U mrtvačevim čizmama! — mrmljao je smijući se. Jeke nije bilo. Samo noćna tmina, struganje čizama po pijesku i ravnodušne zvižde na nebu.

Ken se okrene prema udaljenoj rijeci. Vidjela su se još svjetla. »Mohave«. Bio je iznenađen kako su na izgled blizu. Mjesec je izlazio. Krenuo je dalje.

Počeo je blag uspon. U ponoć je stao da se napije vode. Mjesec bijaše nisko na zapadu. Kad je prinio limenku ustima, opazio je nešto daleko na jugu. Žmirkao je, spustio limenku ne gutnuvši ni kap i zabuLIO se u svjetla.

To bi mogao biti jedino Port Isa-

bel, mislio je. A on je gotovo kod zaljeva!

»Mohave« je vozila brže negoli je pretpostavljao. Dospio je mnogo dalje na jug nešto je htio. Pod njegovima nogama bila je prokleta Velika pustinja i, prema tome, naići će na Vražji put. Gorje pred njim nije Gila nego Sierra del Viejo, u kojoj nema vode.

Nekoliko minuta Ken je stajao kao okamenjen. U mislima je šumio Kolorado. Još bi se mogao vratiti k vodi.

Ken pripali cigaru mrtvoga strazara, zadimi i krene dalje. Prema istoku, prema Sierra del Viejo.

IV

Iznad Velike pustnije puhnuo je hladan vjetročić. Bio je to prethodnik svitanja. Činilo se da brda nisu ništa bliže nego što su bila. A morala bi biti, jer Ken je hodao čitave noći.

Nigdje nije bilo svjetla. Nitko nije živio u tom kraju. Tu ima kretanja jedino zimi, ali sad je vrijeme ljetne žege. No tragači iz Yume ipak neće oklijevati ako saznaju da je tuda krenuo bjegunac. Oni se tad sakriju na mjestima gdje putnik očekuje vodu, gdje se mora pojaviti ako već nije skapao od žeđi, iskopio. Samo jedan razlog privlačio je putnike na Vražji put. Radije su riskirali da pomru od žeđi, nego da padnu u ruke Apašima na sjevernijem Gila-Trailu.

Ima poriva koji su jači od straha. Jedan je od njih i mržnja. Čovjek koji se plaši može svladati strah, ako dovoljno jako mrzi.

Ken Sturgis je mrzio.

Zvijezde su izbljile. Danilo se. Sunce je provirivalo na obzor. Toga dana neće mu moći izbjeći. Jer neće biti odmora.

Život će trajati dok bude vode. Dok bude života, Ken će ići naprijed. Povratka nema.

Ken pogleda sunce.

— Otkako je Roy umro, sve je odredeno — mrmljao je. — Ni ti me nećeš zadržati.

Sunce je uzvratilo bolnim žiganjem u Kenovim pocrvenjelim očima.

U neko doba Ken je stao i začuđeno se ogledao. Iza leđa vidio je brda. Protrljao je oči. Pogled se zaustavio na dugom uzvišenju koje je zacijelo vodilo prema Koloradu, ako su za njegovim leđima brda. Na lijevoj strani naziralo se u daljini plavetnilo.

Kalifornijski zaljev!

— Do bijesa! — izusti Ken smušeno.

Brda su morala biti pred njim, Kolorado iza njega, a Kalifornijski zaljev desno.

Iscrpljen i smučen, Ken je u velikom luku išao natrag! Kako dugo? To nije mogao izračunati.

Sunce ga je pržilo na zatiljku kao užareno glačalo. Ken odere komad kožulje, podvuče ga pod obrub šešira i postavi ga kao zaslon. U malo vremena što je bilo potrebno da to napravi, sunce je kroz ošišano tjemne prodrlo do mozga.

Ken je išao prema razdjeljini što je odvajala Sierra del Viejo od Lecchuagille. Tek treći lanac lijevo bila je Gila, na stražnjem dijelu koje su se nalazila spasonosna granitna udubljena nazvana Tinajas Altas, u kojima se moglo naći vode, izuzevši sasvim sušnja ljeta. Takva kakvo je ovo. Ken je stisnuo zube i koračao.

— Put dug dvije tisuće kilometara počinje jednim jedinim korakom — rekao je glasno i počeo se smijati. — Vražji Kinez koji je smislio tu mudru poslovicu bio je tako lukav da nije rekao hoće li putnik ikad stići na cilj.

Sunce iza Kenovih leđa počelo se priklanjati zapadu. Činilo mu se da će mu uzavreti utroba. Ražareno

tlo rastopit će potplate, kao da noda po metalnoj ploči užarene peći.

Tu i tamo pojavilo se raslinje. Glatko i okruglo kamenje škripalo je pod čizmama. Ken se okrenuo prema pustinji i reče:

— Pobijedit ću te!

Toga trenutka spotakne se o velik kamen i padne na dlanove. Tvrdi i oštro tlo ozlijedilo ih je. Po lijevom bedru prolila se topla voda. Limenka je ispala iz veza, zaklepetavši šuplje. Ken je brzo posegnuo za njom, ali voda je već bila istekla. Žedno tlo odmah ju je progutalo. Uzbuden i zbunjen Ken uzalud je opipavao vlažnu mrlju.

Pregledao je bocu. Bila je napola prazna.

— Pol! — rekao je i nasmijao se.

— Poluprazna ili polupuna, kako tko gleda.

Uspravivši se nesigurnom kretanjem, Ken je podigao pogled i krenuo dalje. Možda sunce uopće neće zaći, mislio je. Možda je stigao u zemlju njegova vječnog sjaja.

Kad je ponovo posrnuo, nije bio kriv kamen nego sipina koju nije mogao prekoračiti. Ispljunuo je pijesak koji mu je prodro u usta i počeo se koriti na ispucanim usnama. Činilo mu se da će mu sunce spaliti leđa. To je kraj, nadao se. Želio je da se onesvijesti i da se nikad više ne probudi.

U želucu kao da se stvorila velika gvala koja ga je potiskivala u prsa. Ken je osjećao da se toga mučnoga uzla mora osloboditi. Bilo kako. Otvorio je oči. Mračilo se. Prohladan povjetarac počeo se poigravati sitnim pijeskom i nositi ga u Kenovo sprženo lice. Kad je opipao trbuh, ustanovio je da je neugodna gvala bila njegova boca s vodom.

Uzdahnuo je i sjeo. Otvorio je bocu i ovlažio usta. Zatim je vratio čep u grlić i zagledao se u zvijezde.

— Niste žurili! — rekao je.

Ken skrene pogled nizbrdo. Ondje na kraju morao bi negdje teći Kolorado. Daleko na lijevoj strani žiskalo je svjetlo. Brod mislio je, ili je daljina sva svjetla Port Isabela stopila u jedan žizak.

Brda su napokon bila blizu.

Zamračilo se kad je krenuo dalje. Noćna svježina oživjela je udove i vratila dio snage. Korak je postao lakši, gipkiji, Ken je hodao i pogledavao kako voda bučka u boci i slušao kako čizme škripe na pijesku.

Hodao je uz rub prodoline je znao je da ona mora dolaziti do strane gdje se nalaze Tinajas Altas. Morao je obići bok Lechuagille, jer negdje na njezinoj istočnoj strani nalazi se prolaz koji vodi prema mjestu gdje su Tinajas Altas. Ako ga promaši u tami, možda će dočekati sljedeće jutro, ali večer neće.

Mjesec je izišao i osvijetlio pustinju. Ken Sturgis koračao je kroz prolaz između Lechuagille i Gile. Kad je nebeska svjetiljka bila iznad njega, došao je do mjesta odakle je mogao vidjeti istočnu stranu Gile. Daleko na sjeveroistoku nazirala su se leđa drugoga lanca. Morale bi to biti Cabezas Prietas.

Ken je marširao istočnim padinama Gile i tako je negdje s meksičke prešao ponovo na arizonsku stranu.

Dugo je već trajalo penjanje. Sve više i više. Mjesec je razotkrivao Kenovo razbijeno, suncem spaljeno lice. Nigdje naokolo nije bilo znaka bilo kakvoga života, ako se izuzmu grmlje i poneko drvo koje se ras-krililo poput raspela.

Tlo je bilo kamenito i još je zračilo toplinu. Počelo se pojavljivati kamenje. Čitave gromade. Zatim je nadošla ravnina, iznad koje se ustobočila strmina. Ken zastane i pogleda. Lechuagillina pustinja spavala je na srebrnoj mjesecini.

Gdje su udubine s vodom?

Ovdje bi negdje morale biti, u tom podnožju.

Ovdje ste negdje, do vraga! – reče Ken zvijezdama.

I nešto je u nešto pljusnulo.

Ken je teturavo žurio prema tom zvuku. Neka je životinja pretrčala ispred njega, potraživši sklonište iza kamenja ili u grmlju. Ken je stao i gledao na sve strane.

Gdje su cisterne?

Kad je spustio pogled, opazio je tako reći pokraj nogu veliku rupu. I u njoj vodu, prekrivenu tankim pokrovom od algi, prašine i nekih crvenkastih mjehura.

Ken pada na koljena kao da ga je netko oborio.

* * *

Nešto je prenulo Kena Sturgisa i on podigne glavu.

Još je bila noć. Samo na istoku, iznad Cabezas Prietas, s one strane pustinje Lechuagilla, protezao se svijetao trag. Stijena bijaše još topla, no niz Gillin bok spuštao se svjež vjetar.

Dok je još bilo mjesečine, Ken je izviđao okolicu. Iznad cisterni našao je mjesto gdje se mogao skloniti i istodobno promatrati prilaze. Provuкао se kroz rasjeklinu i popeo na uzvišenje. Spremio je posudu s vodom i zagledao se u podnožje. Dolje je još bilo tamno. Činilo mu se da nejasno nazire vodu. Bio je siguran da nije ostavio nikakav trag. Za to bi se pobrinuo i onda kad ne bi bio bjegunac.

Trgnuo se. Nešto se dolje micalo. Čovjek. Netko bez šešira. Prema tome, nije bio bijelac. Iz tame su izronile još dvije pojave bez šešira. Škrto svjetlo zvijezda otkrivalo ih je pogledu.

Kenova ruka opipala je držak schofielda. Po žezi kakva je vladala nitko ne bi dolazio u taj kraj, osim crvenokožnih lovaca na ljudske

glave, ljudi koji se bave naplatom ucjena.

Na ojačalom svijetlu jasnije se vidjelo kako se došljaci osvrću oko sebe. Ken se nadao da neće nanjušiti njegovu preznojenu odjeću.

Oglasila se neka ptica. Iz pribrežja sličan je glas odgovorio na poziv. Konj koji je osjetio vodu potiho je zafrktao.

Nebo iznad Prietas Cabazas zarumenjelo se. Začas se na nizbrdici Gile počeo nazirati Vražji put, obrubljen grmljem meskvita i kreozota.

Ken bijaše prikovan na svome mjestu. Nastavi li put prema istoku, bit će otkriven. Pješice se nije mogao vraćati natrag kroz bezvodnu pustinju, da bi stigao do rijeke. Bilo bi to još besmislenije negoli pokušati sreću s Vražjim putem.

Indijanac je vodio konje na pojilo. Pojava lovaca na ljude razbudila je u Kenu strah da se traga baš za njim. Ako je tako, onda su tragači u međuvremenu otkrili da je na groblju obukao odjeću mrtvaca. Ili Mason i Stiber još nisu uhvaćeni?

Ken je čuo na groblju kako stražar Kelly govori da je Mason izišao na drugu obalu Kolorada, a Stiber se spustio nizvodno, ako se nije udavio.

Kad bi vjetar promijenio smjer, Ken je mogao čuti glasove Indijanaca. S vremena na vrijeme zafrktao bi konj.

Sunce je prelazilo Cabezas Prietas i otkrivalo Vražji put koji je dodirivao meksičku granicu. Poslije sto pedeset kilometara pakla. Vražji put stize do naselja Quitobaquito, zatim do Sonoite, koja već leži na meksičkoj strani. Ispred Quitobaquita nalazi se izvor pitke vode, zvan Agua dulce. Odatle se Sonoita mogla doseći prilično lako. Agua Dulce bijaše prometno mjesto jer je putnicima pružala priliku da napu-

ne trbuhe i posude vodom. Prema tome, ako su ti Indijanci dolje zaišta tragači za račun zatvora, zacijelo će nadzirati Agua Dulce.

Vrućina se povećavala kako je dan odmicao. Ken se povukao dublje među stijene, no i tu ga je iscrpljivala žega.

Poslije dugoga mučenja sunce je napokon nestalo iza hrpta Gile. Dole kod cisterni čulo se kretanje.

Vjetar je donio malo osvježenja i ujedno jasan šum. Dva Indijanca zagledala su se prema sjeveru. Čula su se konjska kopita na tvrdom tlu i kamenu.

Pojavio se jedan jedini jahač.

Gotovo čitava strmina našla se u sjeni. Indijanci su nestali s vidika.

Na oslobođenom svijetlu pojavio se čovjek koji je za uzde vodio iscrpljenog konja. Činilo se da ga jednostavno vuče uzbrdo.

Ken se poradovao dolasku jahača. Njegova pojava mogla je privući pažnju tragača, a možda će nastati i borba. Bila bi to prilika da se primakne najbližoj cisterni, da utaži žeđ i napuni bocu. Zato se počeo oprezno spuštati, psujući oštro kamenje koje ga je grebalo po rukama i koljenima.

Upravo je ležao potrbuške u grmlju kad je zarzao konj. Netko je podviknuo. Zatim su se čuli koraci.

Ken podigne glavu. Kod najudaljenije cisterne opazio je gužvu. Nešto je pljusnulo u vodu.

Dok se to događalo, Ken je stigao do vode i napio se. Brzo je zagnjurio bocu da se puni. Njezino grgljanje činilo mu se tako jako kao da šumi vodopad.

S bocom u lijevoj i revolverom u desnoj ruci Ken bijaše spreman za povlačenje.

Prasnuo je hitac. Jeka ga je raznijela niz brijeg.

Ken se lecnuo i pri tomu mu je ispala boca. Htio je posegnuti za

njom, kad se nešto pokrenulo u grmu. Više nije bilo vremena da se hvata boca, koliko god spasonosna bila.

U dva skoka našao se Ken u drugom grmu, bacio se zatim za kamen i ostao nepomično ležati. Mjestom koje je upravo napustio prolazio je Indijanac.

Ken se počeo oprezno povlačiti uzbrdo. Čuo je glasove ali nije razumio o čemu govore. Ljudi nisu govorili ni engleski ni španjolski.

Kad je stigao do svoga skrovišta, bilo je već tamno kao u rogu. Za malo popijene vode platio je Ken visoku cijenu. Ako Indijanci ostanu kod cisterni, sutradan najvjerojatnije neće preživjeti. Ako odu, do druge vode neće uspjati stići jer nema posudu da uzme koju kap sa sobom.

Zatreperilo je svjetalce. Indijanac je potpaljivao vatru. Vidjelo se njegovo lice i nazirao se bijelac koji je ležao potrbuške, ruku vezanih na ledima. U blizini se raskoračio njegov umorni konj, vjerojatno previše izmrcvaren da bi se mogao napojiti.

Iza Cabezas Prietas pojavio se trag mjesečine i pustinja se počela osvjetljavati. Indijanci su ljenčarili pokraj vatre.

Cijeloj skupini kao da se uopće nije žurilo.

Poslije stanovita vremena Indijanci su okrenuli bijelca na leđa. Dvojica su privela konje i bijelca podigla na noge. Namakli su mu omču uzeta oko vrata.

Bio je to onizak čovjek. Mjesečina je ojačala i Ken ga je prepoznao. Shorty Stiber nije dakle potonuo u rijeci, ali kako je Kelly rekao, ajtarmirani su indijanski tragači i ruralasi.

Indijanci su uzjahali. Jedan je za sobom vodio Stibera na užetu. Sku-

pina je polako krenula prema mjesečinom osvjetljenom hrptu.

Jahači su se penjali koso. Ken je mogao sići do mjesta na kojemu bi postavio zasjedu. Možda bi likvidirao dvojicu prije nego što se snadu ostali, no mogućnost da oslobodi Shortyja Stibera bila je slaba.

Ako ne uspije, u tome, nikad neće dokazati svoju nedužnost i postići što da Max Fremer i Marl Meyner plate svoju krivnju za užasnu smrt Roya Sturgisa.

Ken je gledao u jahače kao skamenjen. Shorty Stiber bijaše ubojica koji je zaslužio zatvorsku kaznu. Ako ga spasi, neće li biti sukrivac u njegovim mogućim činima? Pa i u onima što ih je prije počinio? No Shorty Stiber patio je s njim na Paklenskom brijegu i, eto, uspio se probiti do Tinajas Altas, što graniči s nemogućim.

Ken se ugrize za donju usnicu i opipa schofield. Pri tom je zatresao glavom. Nije smio ići za osjećajem krivoga drugarstva. Ni zbog sebe ni zbog Roya.

Shorty Stiber odjednom je kriknuo. On je znao što je pred njim. Na kraju toga puta čekala ga je prokleta kuća na brijegu i vjerojatno ludacka ćelija koju mu je oslobodio Roy Sturgis.

Ken je pričekao pola sata, spustio se do logorišta i razgrnuo žeravicu. Zatim je ispekao preostalo meso Stiberova konja, kojega su zaklali Indijanci. Za bocom nije tragao. Znao je kako da ponese mnogo više vode. Na apaški način.

Kad je napuštao izvor, sunce bijaše daleko na zapadu. Štedljivim korakom krenuo je u pustinju. Vode je imao dovoljno da se probije do Cabezas Prietas, pa i dalje, ako ondje ne nade ni kapi.

Kao što su pješaci u građanskom ratu nosili preko ramena pokrivače, tako je Ken prebacio vodom na-

punjeno debelo crijevo zaklanoga konja, zavezavši ga na krajevima tanjim crijevima.

Ken je znao da Apaši katkada jašu dok konj ne lipsa, ali za sobom vode drugoga. Malo prije negoli će životinja pasti, kolju je, opskrbe se mesom, uzmu debelo cijev, pretvaraju ga u spremnik za vodu i jašu na drugom konju do sljedećega izvora. Zato i nije čudno što ih vojnici nisu uspijevali stići.

Svitanje će Kena zateći na golim vrhovima Cabezas Prietas. Dnevnu žegu htio je prespavati u kakvu zaklonu, da bi u sumrak pošao niz istočne padine i spustio se u pustinju Tule. O njoj je znao samo ponešto iz pričanja. No bio je potpuno siguran da je njezina prijetnja prihvatljivija nego omča oko vrata, kojom bi ga vukli natrag u Yumu.

* * *

Sikomore i livade obrubljivale su plitak i zavojit potok. U njegovu koritu bilo je vode jedva do visine pedlja, a iza šljuncanih nabubrina tu i tamo stvarala su se udubljenja koja su dosezala iznad gležanja. Oko potočnoga korita dozivale su se svrake. S prevaljenog debela nadvirivao je drozd, tražeći u gladnoj hitnji ispod napucale kore crve, čas na ovoj a čas na onoj strani. Iz sjenovita skrovišta izjurila je gušterica i kao usput pokupila unezvijerenu kukca, nestavši s njim iz vida.

Voda je grgoljila. Drozd je odletio. Gušteri se nisu pojavljivali. Nad podubinom pojavila se sjena.

Ken Sturgis stajao je na obali i promatrao potok uzvodno i nizvodno. Zaokupljao ga je čudan osjećaj. Još se nije priučio tome da u svijetu ima mjesta gdje je vode toliko da je jednostavno svatko može uzeti koliko hoće.

Gušteri su radoznalo zirkali u ljudsku priliku koja se zaustavila

pokraj njih. Kenove čizme bile su tako izderane i iznošene da se činilo kako ih u nekakvu obliku drži samo prašina koja ih je prekrivala. Košulja i hlače bile su prljave krpe a šesir kao zgnječeni lonac.

Sad kad je stigao do zavičaja, do gornjega toka San Miguela, Ken Sturgis nije pravo znao što da radi. S druge strane uzvisine koja je omeđivala potočnu dolinu leži Bar S.

No Bar S nije više pripadao Kenu Sturgisu. Prvotnom vlasniku on je isplatio samo predujam i čovjek je opet preuzeo ranč. Ali Ken i nije došao da proslavi ponovno viđenje nego da se skloni. Morao je negdje naći zaštitu da se vrati u ljudsko obličje koje neće izazivati neželjenu pažnju. Tek tad bi se moglo početi s traganjem za Marlom Meynerom.

Idući uz obalu, Ken Sturgis neprestano je pogledavao u vodeno bogatstvo. Do San Miguela bio je stigao prošle noći, ali je zadrijemao uz njegovo grgorenje. Prvi put poslije nekoliko tjedana kretao se danju.

Prošao je ostatak kolovoza, i rujan i čitav listopad prije nego što je Ken Sturgis svladao nešto manje nego četristo kilometara ubitačne pustinje između Yume i brda Baboquivari. Bio je to hod koji ga je vodio do Tinajas Altas, zatim na Cabezas Prietas i odatle kroz pustinju Tule preko Sierra Pinte pa kroz prostrani Growler Valley i dalje do izvora Bates u prijevoju Growler.

U noćnim marševima prešao je Ken rezervat Papago, velik poput neke istočne države. Na putu je naišao na zalutalo magare i jahao ga do Chukut-Kuta i dalje sve do Baboquivarija. Magarac nije preživio, no i u smrti bijaše koristan.

Ken je znao za skrovit izvor u Baboquivariju i ondje se odmarao. Tjedan dana živio je od žilavoga i

neukusnoga magarećega mesa. Tad se osjećao dovoljno krepkim da napusti sklonište u grmlju te da noćnim hodom prijeđe dolinu Santa Cruza. Jednom je otjerao strvinara sa svježega zeca, drugi je put ukrao nešto hrane u nečijoj kolibi.

I sad je bio na San Miguelu.

Gušteri su se privikli na njegovu prisutnost i švrljali naokolo. Šojka nije bila zadovoljna i podigla se krišteći.

Ken se upravo zavukao u zaklon iza isprevrnutih debala i naplavina, kad se na vodenom zrcalu pojavila sjena konja i jahača.

Jahač bijaše žena. Mogla je imati najviše dvadeset godina.

Šešir se njihao na uzici iza vrata. Kosa bijaše u smotanom pletenicama. Pokraj desne noge stršao je kundak vinčesterke.

Konj se odjednom uznemirio i počeo frktati. Nanjušio je Kena, što nije bilo nikakvo čudo.

Djevojka se uprla rukom u sedlo i ogledala se naokolo. Kad nije opazila, ništa osobito htjela je otići dalje. Toga trenutka ugledala je par ljudskih očiju divljega pogleda.

Kobila je oštro zarzala.

– Mir, Dancer! – rekla je djevojka i podbola životinju petama.

Kobila se opirala.

Ken je ustao.

– Ne posizite za puškom! – opominjao je djevojku.

– Nisam to ni namjeravala – reče djevojka hladno.

Ken Sturgis našao se u neugodnu škripcu. Toliko je tjedana putovao i uspio je izbjeći svaki dodir s ljudima, a sad, pred ciljem, sreo je tu mladu ženu. Ona će pričati o njemu. Da je povede sa sobom, ne bi imalo smisla. Tražit će je. Njezini ljudi gonit će ga i naći.

– Tko ste vi? – pitala je djevojka.

Ken se počelo činiti da mu je donekle poznata.

– To se vas ne tiče – odriješito će Ken.

Djevojka se zagledala u muškarca koji kao da je bio sazdan samo od kostiju i nategnute kože.

Kobila je frktala i rzala. Djevojka je skočila sa sedla i promatrala kako se kljuse približava Kenu i njuši ga.

– Pozna vas – reče djevojka.

– Jeste li sami? – upita Ken.

Djevojka se osmjehnula.

– Nije li to prilično jasno?

– Ne bojite se?

– Zašto bih se bojala?

– Pa... – reče Ken i nastavi: – Ovdje ste negdje kod kuće?

– Na neki način jesam.

– Kako da to shvatim?

– Moja braća i ja uzeli smo u namjeru ranč Bar S, s tim da ga kupimo na kraju godine. Ali ne živimo ovdje, ako ste na to mislili – reče djevojka i pogleda kobilu. – Zove se Dancer. Nije moja. Barem zasad. Pripada ranču.

Djevojčino lice bijaše bezizražajno.

– Tko ste vi? – pitao je Ken.

– Ruth Harper. Mojoj braći i meni pripada Triple H na drugoj strani San Miguela.

Ken pogladi kobilu po gubici.

Sjetio se i djevojke. Al i Jonce Harper bili su mu poznati po vide-nju, a i ona. Nikoga od njih nije vidio dvije godine. Onomad je Ruth još nalikovala na pjegavog dugonogog dječaka, kako se i ponašala. U dvije godine potpuno se promijenila. Postala je mlada žena. Ako i nije bila ljepotica nad ljepoticama, bila je vrlo privlačna. Osim toga, Kenu se svidalo njezino držanje pred neznanjem iz kojega je mogla zračiti samo prijetnja i opasnost.

– Tražim odlutalu stoku – rekla je djevojka.

Ken se prenuo iz svojih misli.

– Vi se krijete od nekoga? – pitala je Ruth.

– Ne – reče Ken znajući da u tu njegovu riječ ne bi vjerovao nitko živ.

– Taj ranč pripadao je braći koja su se zvala Sturgis – nastavila je razgovor djevojka.

Zna tko sam, pomislio je Ken. Igra se sa mnom. Nastoji dobiti u vremenu. Ali on ga nije mogao gubiti. Ni ovdje na San Miguelu, za nj nije bilo mira i odmora.

– Ovdje ste sigurni – rekla je djevojka kao da je prozrela Kenove mračne misli. – Na ranču ovoga trenutka nema nikoga.

Ken ponovno pogladi kobilu.

– Kupujem je – rekao je.

Djevojka pogleda Kenovu odjeću.

Ken se nasmijsao, pri čemu su mu pucale usnice.

– Odrpan sam, ali imam novac. Dodajem dvadeset dolara za pušku.

Djevojka ga je odmjeravala.

– Na ranču ima hrane i odjeće i to vam nudim.

Ken zaniječe glavom. Morao bi joj oduzeti konja i ostaviti je da pješaci. To bi mu pribavilo ostanovitu prednost. No rješenje nije bilo pravo. Iako je okolna brda poznavao vjerojatno bolje od bilo koga drugoga, ipak će ga potjera negdje stići. Bio bi u još težoj nevolji, jer na nedužne neće pucati.

– Mnogi govore da su braća Sturgis bila nedužna – rekla je djevojka. – Tako misle i moja braća. Ali od toga nema nikakve koristi.

Vjetar je ojačao i počeo trusiti lišće iz krošnja. Mali palčić poletio je da traži novu granu.

– Zašto ne bi moglo biti nikakve koristi? – upita Ken glasom koji se i njemu samomu činio stranim.

– Roy Sturgis umro je u zatvoru. Njegov brat ubijen je u pokušaju bi-

jega. Novine su opširno o tome pisale.

– I vi vjerujete u to?

– Dosad nitko nije posumnjao.

Katkad čovjeku ne preostaje drugo nego da radi ono što mu savjetuje instinkt. Ken je pogledao djevojku. Ni na njezinu licu ni u očima nije našao trag lukavstva.

– Pomalo sam gladna – rekla je djevojka.

Ken se osmijehne.

– Pokažite mi put – molio je.

– Možemo zajedno jahati – ponudila je.

Ken pogleda niz sebe.

Gospodici napomenuo je – to ne bi bilo izvedivo.

Djevojka se popela u sedlo a Ken je hodao pokraj konja. Išli su prema brežuljku iza kojega je ležao Bar S, u nizini što ju je opasavao potočni rukavac. Uskoro se već mogla vidjeti vjetrenjača. Kad su se našli na vrhu, Ken je zvjerao na sve strane. Nigdje nije bilo znaka života. Ranč kao da je obavijao plašt propadanja. Osim svega još je nešto nedostajalo. Nije se čulo lajanje staroga Lukea. Pas više nije bio živ, ili se otisnuo u lutanje.

Samo jednom pitala je djevojka Kena tko je on. Kad nije odgovorio, pitanje se nije ponavljalo.

Pred kućom pomogao je Ken djevojci da sjaše i privezao je kobilu za stup trijema. Djevojka je otvorila vrata i pokazala:

– Ovdje držimo stanovite zalihe hrane za momke koji traže stoku ili popravljaju ograde.

Ken je pri ulasku gledao preko djevojičina ramena. Nigdje nije bilo znaka ljudske prisutnosti. Triple H na drugoj strani San Miguela udaljen je desetak kilometara, rančerska kuća još pet, bliže mjestu San Miguel.

U staroj i ugodnoj velikoj sobi bio je još gotovo sav njihov namještaj.

Na ognjištu bijaše debeo sloj pepela. Kad je išao prema prozoru, Ken je koracima podizao prašinu.

— Na stolu ima Alova duhana, poslužite se — dovikivala je djevojka iz kuhnje.

Ken smota cigaretu, nade na kaminu šibice i pripali.

— Kave je ostalo od jutros. Prigrijat ću je, ako želite.

— Što je kava? — upita Ken šalji-vo.

— Kao da ste upravo sišli s Mjese-
seca! — reče djevojka.

— Sa Sunca! — ispravi je Ken, misleći na gotovo četiristo kilometara ražarene pustinje.

— U ormaru u spavaćoj sobi ima još odjeće prijašnjih vlasnika — reče djevojka.

Ken dugo nije pušio i zamalo je počeo teturati. Ušao je u sobu koju je dijelio s Royem. Sve bijaše prašnjavo. Miševi i štakori nagrizli su madrace, ali pogled u ormar izazvao je tih zvižduk. Odjela su zaista bila ovdje a ispod njih tri para čizama, od toga dva para njegovih.

Pogled na Royeve čizme bolno ga je dirnuo. Od trenutka bijega iz Yume sve bijaše samo borba za život. Nije bilo vremena za tugovanje, za misli o bratu. No ništa nije moglo zatrti težnju za tim da se kazne ona dvojica koja su Roya dovela onamo gdje ga je čekala smrt. Osvetnički plamen ponovo je snažnu buknuo.

Ken se preodjenuo. U San Miguelu jučer se dobroano iskupao, ali čupavoj bradi ne bi štetilo malo njege. U jednoj ladici Ken je našao škare i pola boce ryea. Gutljaj ga je okrijepio. Zatim se Ken ogledao za raspuknutom i napola slijepom zrcalu. Pravo je čudo što se djevojka nije smrtno prepala, mislio je. I kad se bude oporavio, nikad više neće imati nekadašnje obličje. Stradanja u Yumi i patnje pri bijegu obilježili su ga za cijeli život. Neka, mislio je

Ken. To može samo pogodovati planovima.

Drugu cigaretu lakše je podnosio. Kroz prozor koraknuo je vam na poslijepodneвно sunce. Kobila je lijeno stajala na svome mjestu pred kućom. Vjetrenjača se vrtjela cvileći.

Ken osjeti želju da zgrabi hranu, da uzme kobilu i pušku te da odjaše u šumovita brda.

Djevojka je pozivala na jelo.

Za jela malo se razgovaralo. Dok su pili kavu u velikoj sobi, Ken je proučavao djevojku kroz dim cigarete. Kakvu ona igru igra?

— Čizme i odijelo zaista vam dobro pristaju — rekla je.

— Imao sam sreće. Recite mi, međutim, zašto ste vi i braća htjeli preuzeti ovaj ranč?

— Zašto to ne bismo učinili? Mišlili smo na to i prije. Ujak Jim boravio je ovdje neko vrijeme u proljeće i nagovarao nas je.

— Što je ujak radio ovdje?

— Tragao je za nečim.

Ken žmirkne.

— Da? Za nečim?

Bilo je tako tiho da se čuo cvilež vjetrenjače.

— Za osamdeset tisuća dolara i njih zlatnika — reče djevojka. — Novac što su ga, kažu, opljačkala braća Sturgis nikad nije nađen. Njihovi pomagači nestali su netragom. Novac se nigdje nije pojavio. Ljudi Southern Pacifica, savezni agenti i lokalno osoblje pretraživali su svaki kutak u Arizoni, Novom Meksiku i čak u Kaliforniji. Nigdje nije nađen nikakav trag.

— Je li ujak ovdje tragao za svojim račun ili je htio zaslužiti raspisanu nagradu?

— Ni jedno, ni drugo. To je njegov posao. On je glavni inspektor Southern Pacifica za okrug u kojemu se dogodio prepad. Zove se Jim Castleman i stariji je brat moje majke.

Ken je ponovo bio prisiljen razmišljati o tomu što da radi s djevojkom. Kako bi spriječio da ode k Jimu Castlemanu i da mu priča o njemu? Taj će ga čovjek tražiti i u mušjoj rupi.

Djevojka je dolijevala kavu.

– Ujak Jim nikad nije bio potpuno uvjeren u krivnju braće Sturgis – rekla je djevojka zagledavši mu se ravno u oči. Kad su novine prije dva mjeseca pisale o njihovoj smrti, također je rekao kako ga nikad ništa nije uvjerilo u to da su Sturgisi pravi krivci.

Ken je smatao cigaretu.

– Znete tko sam ja?

– Sigurna sam.

– Po čemu?

Djevojka se smješkala.

– Moj ujak nije jedini detektiv o obitelji. Vi se vjerojatno mene ne sjećate, ali kad sam vas prije nekoliko godina vidjela, prvi put zaljubila sam se – priznala je, zacijelo da bi raspršila strahovanja koja je slutila u njemu. – Kad sam vas danas ponovo ugledala kod potoka, djeivali ste strašno, ali ipak sam vas prepoznala. Kobila je dala potvrdu. Ta životinja ne ubraja se među najmirnije, no odmah je pošla k vama. Prema tome, niste joj mogli biti strani.

– Dalje!

Djevojka je ustala, prišla pisaćem stolu u kutu i izvadila iz ladice fotografiju. Prikazivala je Kena i Roya. Snimljena je u Nogalsu, kad su se braća jednom došla pozabaviti.

– Promijenili ste se – govorila je djevojka – ali ako zaboravimo bradu...

– Trebalo je da radite kao detektiv – mrmljao je Ken.

– Koješta! – uzvratila je djevojka. – Potpuno sam uvjerena da su braća Sturgis nedužna.

– I što će se sada dogodati?

Djevojka pogleda u revolver na opasaču i pušku što bijaše naslonjena na zid kod vrata.

– Svi su aduti u vašim rukama, Ken – odgovorila je. – Ali znam da vam je potrebna pomoć. Ne znam kako ste i zašto došli baš ovamo, no zacijelo bi bilo dobro da vam netko vjeruje i da je uz vas.

Sad je znao da je instinktivna odluka pri susretu s djevojkom bila ispravna.

– Što namjeravate učiniti? – pitala je djevojka.

– Moram dokazati nedužnost, svoju, bratovu i Batesovu.

Djevojčice jasne sive oči proučavale su ga.

– To je sve?

– Nije li to dovoljno? – pitao je Ken, iako ju je dobro razumio.

– Mislim, naime, nije li u igri također osveta. U prvom redu ona.

– Nije.

Gledala ga je tako da je znao kako je ne može prevariti.

– Ken, ostavite to zakonu – rekla je opominjajući.

– Da se brine o tome kako se brinuo o Rojy i meni? – upitao je hladno.

Djevojka je ustala.

– Možete uzeti većinu hrane i kobilu. Trebalo bi da ostane toliko da nitko ne posumnja kako je osim mene još netko bio ovdje. Za kobilu ću reći da mi je pobjegla.

Kad je odnijela sude u kuhinju, Ken je s praga promatrao kako ga pere.

– Mnogo riskirate – rekao je. – Ako me uhvate, mogu vas uhapsiti zbog toga što ste pomagali odbjegli robijašu.

Djevojka ga je pogledala.

– Ne stajem na polovici puta, – napomenula je. – Potrebna vam je pomoć. Znam da niste krivi. Vjerujem u vas. Sve se urotilo protiv vas, Ken. Željela bih učiniti više od toga

što činim. Recife-mi, što ćete sad poduzeti?

— Sakrit ću se u brdima da se oporavim. U ovakvu stanju svagdje bih bio sumnjiv. Vjerujem kako sam se dovoljno promijenio da bi me malo tko mogao prepoznati.

— Gdje ćete se sakriti?

Ken je oklijevao ali zatim objašnio:

— Slijedite tok San Miguela deset kilometara, do mjesta gdje se sastaju dva klanca. Desni nema izlaz, no njegovim desnim bokom vodi staza uzbrdo. Gore je mala zaravan s izvorom. Sumnjam da itko drugi osim Apaša zna za njega. Do zaravni se može doći samo tom stazom. Zato na tome mjestu jedan čovjek može suzbijati stotinu.

— Nadam se ta to neće biti potrebno.

Ken slegne ramenima.

— Ujak Jim bit će u nedjelju na našem ranču. Saznat ću od njega što se god bude moglo. U ponedjeljak poslijepodne bit ću kod vas.

Spremili su potrebne stvari i privezali ih uz sedlo. Kod San Miguela dočekale su ih duge sjene predvečerja. Ovak put bili su zajedno na konju. Djevojka je sjedila straga, pridržavajući se za Kenov tanak struk. Njezina blizina i svježina kojom je zračila zasjenjivala je Kenova nevesela razmišljanja.

Na livadi svoga ranča djevojka je spuznula s konja.

— Za pušku ću reći da je bila na kljusetu kad je podivljalo. Što da vam donesem, osim hrane? Imate li kakvih osobitih želja? — pitala je.

Ken nije odmah odgovorio. Zatim se nasmiješio, no očito tako mračno da se djevojka snuždila.

— Donesite mi obavijesti o ljudima koji su opljačkali poštanska kola. O Marlu Meyneru. Prije svega o njemu.

V

Ken se brzo oporavljao. Redoviti su ga obroci krijepili. Imao je dovoljno vode, ali najviše mu je pomoglo što je noću mogao mirno spavati, što nije morao držati ruku na revolveru i neprestano strepiti.

U udubljenju nedaleko od maloga izvora napravio je sklonište od borovih grana i pokrivača. Voda je izbijala iz stijene i skupljala se u malom udubljenju, jasna, hladna i bez stranih okusa. Vatra je ložio samo danju, tako da se dim izgubi u jutarnjoj izmaglici ili u sjenama kasnoga poslijepodneva. Osim toga, kuhao je samo svakoga drugoga dana.

U ponedjeljak ujutro Ken se uznemirio. Neprestano je pogledavao prema mjestu gdje je staza izlazila na uzvišicu, iako je Ruth rekla da će doći tek poslijepodne.

Put od San Miguela nije bio kratak ni lak, a Ruth se, osim svega, morala uvjeriti u to da je sama. Morala se u luku vratiti u dobar zaklon i čekati dotle dok ne bude sigurna da je nitko ne uhodi. Morala se također pobrinuti da ne ostavlja upadljive tragove. Za sve je to bilo nužno mnogo vremena.

Ken ju je ugledao mnogo prije nego li se moglo raspoznati lice. Jaha la je uz potok. Zatim je nestala iza grmlja i pojavila se ponovo pred ulazom u klanac.

Na putu kojim je došla nije se opazio nikakav znak da je netko prati. Valjan dokaz bio je sup koji je izvodio niske krugove i tako dokazivao da dolje nema ljudi.

Ken uze pušku i pođe prema rubu slijepega klanca. Promatrao je kako se djevojka približava vrhu i kako traži nejasnu stazu. Kad je u kanjon bacio kamen, Ruth se trznula i pogledala mjesto gdje je kamen udario. Zatim je pogledala gore.

Ken mahne puškom i pokaže joj kam-
mo da ide.

Ruth je pvela konja uzbrdo. Sla-
bo srce i labava volja zakazali bi
ovdje. Ali djevojka je napredovala. *
Ken je pogledavao u njezino blijedo
lice kad bi podigla glavu. Dobro je
što ne svraća pogled prema dubini,
mislio je.

S ruba staze rušilo se kamenje.
Konj se plašio i nezadovoljno
frktao. Djevojka je stala i privezala
mu rubac preko očiju. To je umirilo
životinju i tako je bez novih nevolja
dosegnut vrh.

– Trebalo je da vas dočekam do-
lje – rekao je Ken.

Djevojka je to odricala glavom.

– Ovako je bolje. Konj se vjero-
jatno ne bi dovoljno brzo privikao
na vas i izvodio bi ludorije. A dove-
la sam ga za vas.

Ken razrogači oči i reče:

– Oh, ne mogu jahati konja sa
žigom ranca Triple H, kao ni onoga
s oznakom Bar S!

– Ovaj nema žiga. Jutros me su-
sjed povezao u grad. Rekla sam mu
da će poslije za mnom doći brat.
Ovoga ridana kupila sam od Char-
leyja Bedwella, gradskog konjušni-
čara.

– Neće li to njemu biti čudno?

– Dakako, bit će. Ali šutjet će.
Charley je godinama radio za nas.
Pomogla sam mu novčano kad je
htio kupiti staju. Molila sam ga da
mi pribavi neobilježenog konja, ko-
jega bih darovala nekome. Dakako,
promatrao me začuđeno, ali rekla
sam mu neka sve ostane među nama.
To je za Charleyja dovoljno.

Ken promotri konja. Životinja je
bila prsata i djelovala je snažno. Na
trkalištu vjerojatno ne bi osvajala
lovorove vijence, no ako bi se jaha-
ću žurilo, dugo bi s njom bio zado-
voljan.

– Vratit ću se na Danceru – re-
kla je Ruth.

– Neće li braća biti radoznala
kako ste ponovo uhvatili kobilu?

– Ah, nešto ću smisliti! – objasni
djevojka i udari rukom po nabre-
klim bisagama, pa onda po smota-
nom pokrivaču. – Ponešto sam
vam donijela. A ovdje ima nešto što
bi vam moglo dobro doći.

Bio je to dalekozor. Ken ga prila-
godi i zagleda se u daleka nejasna
brda na istoku. Približavala su se
tako da ih je mogao gotovo pretra-
živati. To mu je izmamilo zado-
voljan smiješak.

– Otac ga je upotrebljavao kao
oficir u ratu – objašnjavala je dje-
vojka.

Ken povede ridana k vodi, napoji
ga i priveže.

– Mnogo vam dugujem – napo-
menuo je.

Ruth je skinula šešir i zagledala
se u vidik što se prostirao pred
njom.

– Ni govora, ništa mi ne duguje-
te. Vjerujem u vas i moja je dužnost
da vam pomognem.

– Jeste li što saznali od ujaka?

Djevojka je sjela na kamen i do-
dala Kenu paketić duhana. Kao da
je znala kako dva dana nije imao
od čega smotati cigaretu. Mislila je
zaista na sve.

– Vrlo je zaposlen – rekla je. –
Ali nije se prestao baviti pljačkom
na pruzi. Novac još nije naden, no
u Nacu, s one strane granice, zapa-
žen je čovjek koji se razbacivao pe-
todolarskim kovancima kao da ima
neiscrpnu zalihu. Bio je pijan kao
daska, spomenuo je ujak Jim. Zbog
barske djevojke sukobio se s nekim
Meksikancem, koji mu je nožem ra-
zrezao lice. Meksikanac je ustrije-
ljen a ubojica je pobjegao u Arizo-
nu. Zlatom je platio brzoga konja i
nestao u smjeru Swishhelmsa.

– Nesiguran trag – mislio je
Ken. – Kovance nemaju brojeve
kao papirnate novčanice.

– Bile su nove, kovane u Denveru!

– To zvuči bolje! – reče Ken, izvadi cigaretu iz usta i zamišljeno pogleda djevojku. – Koliko je vremena od tada prošlo?

– Dva mjeseca.

– Prema tome, momak može biti već u Kanadi!

– Ne – djevojka će odlučno – ako je točno što je rekao barmen: da na mjesto odakle može uskoro donijeti zlata koliko želi.

– Aha – reče Ken i baci cigaretu te odmah počeo smatati drugu.

Upravo sjeverno od područja Naco-Bisbee, na otprilike sto kilometara, nalazi se mjesto gdje je napadnut vlak.

– Nadimak toga čovjeka bio je Shorty – dodala djevojka.

– Tko zna koliko Shortyja lunja Arizonom – snuždeno će Ken. – I u mojoj čeliji bio je jedan Shorty.

– Donijela sam beskorisne podatke? – upita djevojka.

Ken shvati da se ne ponaša dobro i osmjehne se.

– Ni govora! To je dobar početak. Pri tom mi se ne sviđa to što se moram vratiti u Cochise County.

– Zašto bi to bilo loše?

Ken zgnječi cigaretu i zagleda se prema istoku. Brda koja je vidio ondje bila su u Cochise Countyju.

– Max Fremar, šerif u Cochise Countyju, bio je u službi dok je John Slaughter bio na dopustu. Sjedište okruga nalazi se u Bisbeeju. Kad su mi sudili ondje, dvorana bijaše uvijek puna. Vani su se gurali radoznalci da me vide kad su me vodili iz zatvora u sudnicu. U Bisbeeju i okolici jedva da postoji čovjek koji nije vidio Roya i mene.

– Želite li dokazati nedužnost, Ken, prije ili poslije morat ćete u Cochise County. To se ne može mi-moići.

Ken kimne:

– Dakako, Ruth, imate pravo.

– Kad ćete krenuti?

– Za tjedan dana. Meksičku granicu prijeći ću južno od ovoga mjesta i jahati prema Nacu. Budem li imao sreće da nađem Shortyjev trag, pratit ću ga i onda ako vodi u Bisbee. Dode li Max Fremar na pomisao da sam živ i da se krećem njegovim područjem, tražit će me na svim putovima. On nikad nije bio u dvojbi jesam li kriv ili nisam.

– Fremar je podigao nagradu što je bila raspisana za hvatanje pljačkaša – dodala djevojka.

– Ne čudi me – reče Ken. – Ponaša se kao lovac na skalpove. Neke sam poznavao. Bili su plaćeni za apaške skalpove i uzimali su ih od žena jednako kao i od djece. Sve im je to bilo jednako. Takav je i Fremar. Uzima što može dohvatiti, i pri tom radije vjeruje u nečiju krivnju negoli u nedužnost. U Yumi su često govorili o njemu. I nije jednoga otpremio onamo.

Ruth je promatrala Kenovo nape-to lice. Činilo se da je zaboravio na njezinu prisutnost.

– Zašto ga mrzite tako? – pitala je.

Ken je pogleda divljim pogledom.

– Nije nam pružio priliku da ista dokažemo – počeo je. – Osudio nas je prije negoli je ista znao o nama. Nije čak pokušao ozbiljno ot-kriti tko je te noći, osim nas, bio na prijevoju. Moj brat bijaše teško ranjen. Metak mu je okrznuo glavu i zamalo ga usmratio. No to Fremara nije spriječilo da ga premlaćuje svojim šapetinama. Zatim ga je prebio puškom, udarajući nemoćnika upravo po onomu mjestu gdje je bila rana.

Ruth stavi ruke na Kenovo rame.

– Ako vas to uzrujava, ne morate mi pričati – rekla je.

Ken zanijeće glavom.

– Treba da čujete istinu – na-

stavio je. – Čitavu istinu. Obećao sam tad Fremaru da ću zatražiti zadovoljštinu. On je prvi s Royem postupao tako da je jadnik poslije umro. Čak je i podrugljivo rekao da Roy neće izdržati zatvor u Yumi. Kako i nije.

Ken pogleda prema zapadu u sunce.

– Morali biste krenuti – počeo je opominjati. – Ne bih volio da idete noću.

– To me ne bi plašilo.

– Ali mene bi – doda Ken odlučno i pode prema kobilu.

Ruth ga je promatrala. U njezinim očima vidio je Ken nešto kao nadu.

– Bit ćete oprezni? – reče djevojka prigušeno.

Ken kimne. Nije želio da odmah ode, zaista ne, ali nije također smio dopustiti da se zadrži.

– I vratit ćete se?

Ken stavi ruku na djevojčino rame.

– Nadam se.

– Mogu li još nešto učiniti za vas? – pitala je Ruth pomalo drhtavim glasom.

Minuta je prošla u šutnji.

– To da me čekate – odgovorio je potihlo.

Tad je djevojka ovila ruke oko njegova vrata i njezine su meke usne dodirnule njegove, osjetivši sreću žene koja zna da joj pripada čovjek kojega voli.

– Trebalo bi da kreneš, Ruth! – promrmlja Ken.

Djevojka ga nije puštala.

– Ne postoji li neki drugi put? – pitala je. – Ne bi li mogao moliti da se ponovi istraga?

Ken se trpko osmjehne.

– Kakvog bi to imalo smisla? Ništa još ne upozorava na stvarne počinioce. Plijen također nije naden. Sudjelovao sam u bijegu zbog kojega su ubijena dva stražara. Ja ni-

sam ubio nijednoga, ali za njih je to beznačajno. Maxa Fremara nitko nikad ne bi uvjerio da je nedužan čovjek za kojega je podigao nagradu. Ne, posao moram obaviti sâm.

Znala je da ima pravo. No njezin ponos zasjenjivala je misao da će Ken ići u smrt, ili u nešto još gore, u Yumu.

Ken povede kobilu niza strminu i dolje pričekala Ruth. Sad je on ras-krililo ruke.

Kad joj je pomogao da se popne u sedlo, zagledao se u nju kao da želi upamtiti svaku pojedinost njezinoga lica i upiti sve svjetlo ljubavi što je sjalo u njezinim očima.

Ken korakne natraške i klapne kobilu.

– Adios, querida! – rekao je Ruth.

Ruth se nije ogledala sve do ušća kanjona. A tad bijaše već tako daleko da se činilo kao da je nestala poput oblaka.

* * *

Nekoliko kilometara prije negoli bi stigao u Naco, Ken se zaustavio da pričekala mrak pa da onda krene u grad. Više nije sjedio na ridanu što ga je Ruth za nju kupila u San Miguelu. Neka ona vjeruje u šutnju vlasnika staje, ali Ken je s tom vrstom imao loša iskustva.

Na jug je jahao do Bacoachija. Zatim je dolinom Rija Montezume išao do Nacozarija i ovdje sklopio posao s krijumčarom kojemu su za petama bili ruralesi. Prepustio je tom čovjeku svoga ridana, uzeo njegova magarca i dvadeset dolara. Od nekoga pijanoga kauboja kupio je neupadljivu dorata. Kauboj jednostavno nije htio prekinuti pijančevanje, iako je ostao bez prebije-noga centa.

U Fronterasu kupio je Ken nekoliko rabljenih alatki kakvima se služe tragači za zlatom. Da bi bio

sigurniji, prodao je čizme i kupio ponošene radne cipele s niskom petom. Jednom se bavio traženjem zlata i znao je rječnik toga soja.

Jahao je glavnom ulicom Naca sve dok se pred njim nije pružio trg. Siva, prašnjava i u to vrijeme gotovo pusta Plaza. Bila je rana večer, pretoplo još da izmamli ljude iz kuća na zabavu. Kauboj sa srebrnim ukrasima na hlačama i sedlu prokaskao je kraj njega, radoznalo ga pogledao i nehajno pozdravio. Dvoje polugole djece sklonilo se pred prašnim, bradatim gringom iza obližnjih kuća i promatralo ga sjajnim tamnim očima.

Otkad se Shorty u Nacu razbacivao zlatnicima prošlo je više od dva mjeseca. No unatoč tome to u gradu i zacijelo nije zaboravljeno, kao ni to da je ubio domaćeg mladika. Ovdje na granici život bijaše jeftin, ali priče i predanja održavala su se dugo. Vjerojatno je neki gitarist već skladao o tome beskrajno dugu pjesmu. U njoj se opširno opisuje kako je ljubomorni gringo, obijestan zbog bogatstva, podmuklo ubio viteškoga meksičkog protivnika. Hrabri muchacho borio se pošteno, uvjeren da njemu pripada ljubav Nine iz kantine. A ljubavi nije uopće bilo. Djevojku je zanimao samo novac koji su joj davali.

Ken skoči s konja i priveže njega i magarca ispred jednoga dućana. Otresao je prašinu s odijela i pošao prema najbližoj kantini.

Prije negoli je ušao, još jednom pogledao je duž ulice. Uvijek i svagdje morao je biti oprezan. Takav život nije lagodan, no ipak je bolji nego onaj na smrđljivu lezaju u čeliji broj šest zatvora u Yumi, na Paklenskom brijegu. Sve je bolje nego da leži ondje i da zna kako nema nikakve nade da će popustiti lanac kojim bijaše kao i drugi vezan za veliku omču na podu.

Gostioničar se naslonio na suprotnom kraju i drijemao. Za jednim stolom sjedio je ispred prazne pivske boce neki turoban nadničar. Oko boce zujale su muhe ali on se nije obazirao ni na što.

Ken udari šakom po barskoj dasci. Gostioničar otvori oči i počeo se gegati bliže.

– Pivo! – naruči Ken. – Je li hladno?

Meksikanac se ponosno nasmijsao.

– Si, señor! Mi jedini imamo uređaj za pravljenje leda u Nacu. Ostali ga kupuju kod nas.

Ken je guckao pivo. Bilo je zaista hladno.

– Putujete prema jugu? – pitao je gostioničar.

– Prema sjeveru, amigo. U Sierra Madre nisam imao sreće.

– Hm, to je loše.

Ken kimne.

– Osim toga moj je drug u blizini Soyoa ranjen metkom i nisam ga uspio spasiti.

– Neki bandido, ha?

Ken trzne ramenima.

– Svakako ne meksički.

– Znači, Amerikanac?

– Da. Kad je umro moj drug, nestalo je volje, ali također i novca.

Meksikanac zabrinuto pogleda u napola ispijenu pivsku bocu.

Ken se osmijehne i stavi pokraj sebe novac.

– Sasvim praznoga džepa ipak nisam! – objasnio je.

Gostioničar se oraspoložio.

– Ruralesi nisu uhvatili toga čovjeka? – pitao je.

Ken zaniče glavom.

– Jahao je prema sjeveru. Ali Shorty će mi jednom doći pred našim. Dobit će metak u trbuh.

Nadničar podiže glavu i pogleda gostioničara koji je prijavom krpom brisao barsku dasku.

– Shorty?

Ken kimne, popije pivo i približi se gostioničaru.

– Shorty, pasji sine! Dok je moj drug ležao onesviješten, lopov je našao naše skrovište i odnio nam hrpu zlatnika. Komadi po pet dolara, hombre!

Gostioničar stavi pred Kena punu bocu. Ken pogleda nadničara za stolom.

– Dajte jednu i mome prijatelju – rekao je.

Nadničar ustade, skine šešir i pokloni se.

– Cipriano Ortega – rekao je smjerno. Servidor de usted, vaš sluga.

Ken se smijuljio.

– Mike Webster. Također vaš sluga, Cipriano. Amigo, ne biste li mi pravili društvo?

Cipriano se malo zanosio ali pivo je pio kao majcino mlijeko. Bilo je očito da se njime i hranio.

Ken pogleda gostioničara.

– Mike Webster časti i vas!

– Gracias!

Gostioničar posluži i sebe.

Ken doda Ciprianu duhan. Zatim je i sam omotao cigaretu.

– Jest – rekao je otpuhujući dimne kolutove – ako toga Shortyja ikad uhvatim, bit će poslije toga susreta još manji negoli jest.

– Mi imamo ovdje jednoga Shortyja – reče Cipriano ozbiljnošću pijana čovjeka. – Kad vas je opljačkao taj vaš Shorty?

Ken se zamišljeno zagleda u strop.

– Prije više od dva mjeseca.

Cipriana je mučila štucavica.

– Bio je to moj nećak Hernan.

– Tko je bio vaš nećak, amigo?

Valjda ne Shorty? – upita Ken.

Cipriano počeo štucati.

Gostioničar se nagnuo naprijed i pokušao pomoći Ciprianu udarajući ga po ledima.

– Ma ne! – govorio je. – Njegov je nećak ovdje ustrijeljen u sukobu zbog neke djevojke. Razumijete?

– Aha – odgovori Ken, zadržavši upitan pogled.

– Djevojka je, znate, bila Hernanova zaručnica. Taj Shorty je došao i počeo razbacivati novac kao da sije žito. Htio je da Delicia, ta djevojka, ide s njim na sjever, u Sjedinjene Države. Hernanu se to nije svidalo, jer Delicia je već bila prikupila lijep miraz. Hernan je bio brz na nožu. Tako brz da se Shorty bojao za život. Ali Hernan nije bio dovoljno brz da izbjegne metak. Razumijete?

– Bio je vrlo brz – reče Cipriano ozbiljno. – Jest, vrlo, señor.

Ciprianov pogled prikovao se za vrh Kenova nosa.

– Tragična priča – reče Ken, bojeći se da ne bude opažena njegova napetost. – Dajte nam još pića, prijatelju! Imate li također tekle?

Gostioničar raširi ruke.

– Señor, najbolju u Sonori!

– Natočite mome prijatelju čašu. Veliku. Pritisli su ga veliki jadi. Ne zaboravite ni sebe, amigo!

Vani se smračilo. S vremena na vrijeme u kantu su dopirali glasovi ljudi i topot kopita.

– Je li ta Delicia još u Nacu? – pitao je Ken.

Gostioničar zatrese glavom.

– Otišla je u Bisbee. Ondje ima više novca, znači također više posla za nju. Razumijete, señor?

Ken je razumio. Cipriano podiže glavu.

– Puta! – dodao je. – Drolja. Išla je za čovjekom koji joj je ubio momka. Za Shortyjem?

– Tako je, señor!

– Možda ga u Bisbeju nije našla – napomene Ken, dohvati bocu s rakijom i natoči čaše.

– Jest, našla ga je – požurio je Cipriano. – Moj nećak Miguel Ortiz

vidio ga je ondje prije nekoliko tjedana. Prošloga tjedna sreo ga je moj drugi nećak, Jesus Padilla.

Ken Sturgis s mukom je zadržavao mir.

— Imate mnogo nećaka — rekao je Cipriano.

Cipriano se naklonio.

— Moja je obitelj blagoslovljena plodnošću, señor.

— Što da još čovjek želi, osim veliko bogatstvo?

Cipriano je pokušavao ponovo prikovati oči za Kenov nos.

— Vi ste vrlo mudri — mucao je.

— Za gringa...

— Gracias — promrmljao je Ken.

— Ali zacijelo ga nećete lako prepoznati — umijesao se gostioničar.

— Ciprianov nećak Hernan promijenio mu je nožem lice zauvijek. Potegnulo ga je od desnoga uha do vrha brade!

— Prepoznat ću ja njega — reče Ken.

Oba su ga Meksikanca promatrala. Cipriana je plašilo to što je vidio u njegovim očima.

Ken natoči ponovo.

— Ne dajmo da grlo žeda! — nadržavio je kičeno. — Gdje radi ta Delicia?

— A tko to zna? — slegne gostioničar ramenima. — Za takve kakva je ona u Bisbeeju ima mnogo mjesta. Razumijete, señor?

Cipriano je iskapio svoju čašu.

— Puta! — gundao je. — Ne misli ni na što drugo osim na novac i muškarce. A na muškarce samo ako joj donose novac.

— Imate li baconoru? — upita Ken gostioničara.

— Najbolju kapljicu u čitavoj Sonori!

Ne čekajući, Ken napuni čaše tekilom. Kad je donesena baconora stavio je na bar dovoljno novca i podigao šešir.

— Laku noć, prijatelji!

Meksikanci se poklone.

— Caballero — izusti Cipriano.

Na vratima se Ken okrenuo.

— Možda mogu osvetiti Hernana — rekao je.

S tim je riječima izišao.

Cipriano podigne ruku.

— Jedan viva za ovoga pravoga i hrabroga caballera! — kreštao je.

Zatim se polako spustio na pod i opružio kako je dug i širok.

Ken je pojahao prema istoku, kao da je njegov cilj Agua Prieta. Kad se pojavila mjesečina, skrenuo je prema sjeveru i prešao državnu granicu. Bio je ponovo u Arizoni, u Cochise Countyju, koji mu je već donio toliko nesreće.

Mjesec se spremao na počinak kad se Ken približavao Bisbeeju. Mnogo prije negoli je mogao vidjeti kuće, rudničke tornjeve i uređaje, počeo se opazati žut odsjaj. Zaustavio je konja i gutnuo baconore. Uzvišenja prijevoja Mule okruživala su grad koji se rasprostro terasasto. Tu i tamo svijetlili su prljavi prozori zdanja kod rudničkih jama. Para i dim dizali su se prema nebu. U daljini je muklo tutnjalo neko postrojenje.

U maloj gradskoj staji ostavio je Ken konja i magarca i umio se. Promijenio je košulju i obukao tamni kaput, koji je našao među stvarima što ih je donijela Ruth. Na glavu je stavio šešir što ga je kupio u Nacozariju. Promatrao se u raspuknutom zrcalu na stajskom zidu i nije bio nezadovoljan. U Bisbee dolaze stranci i odlaze, pa ako bude svima tako stran kao samome sebi u zrcalu, mogao bi biti dovoljno siguran.

Krenuo je prema središtu grada. Delicia će vjerojatno raditi negdje oko Brewery Gulcha. Išao je od saluna do saluna, dok nije našao jedan u kojemu su je poznavali. Čuo je da ne radi te noći. Noć prije spopala ju je neka tuga i potpuno je izgubila raspoloženje. Neki dvanaestogodišnji dječak sa zadovoljstvom je za četvrt dolara pokazao stračaru koju je Delicia dijelila s drugim salunskim djevojkama.

Škripavim stubama popeo se Ken na trijem i pokucao. Poslije stanovitog vremena neka je djevojka otvorila vrata i počela ga nepovjerljivo promatrati.

Ken se prijazno nasmiješi.

- Tražim Shortyja - rekao je.
- A tko ga ne traži? - uzvratila djevojka, odgurnuvši sa žutoga lica pramen tanke, nepočešljane kose.

Bila je lijepa, unatoč tragovima kozičavosti i nesolidnoga načina života. Tresla je glavom kao da želi odagnati omaglicu.

- Čini mi se da bi ti bio potreban gutljaj dobrog pića - reče Ken.

Djevojka je slijegala ramenima.

- Ne usudujem se otići u salun - rekla je. - Loše se osjećam.

Ken izvuče iz džepa bocu baconore.

- Tko si ti? - pitala je djevojka sumnjičavo.

- Mike - odgovorio je. - U kući imaš čaše, je li?

- Mike, i kako još?

Ken se smješкао.

- Znaš li kako se još zove Shorty?

Djevojka pljune preko trijemske ograde.

- To ne zna nitko - rekla je, promatrajući bocu. - Udi. Čini mi se da si dobar.

Unutra je vonjalo po napoju, neopranoj krevetnini, ljudskom znoju, jeftinom parfemu i duhanskom dimu. Djevojka pripali cigaretu i otpuhne dimni kolut Kenu u lice. Oživjelim pogledom promatrala je kako puši čaše.

- Večeras ne radim - rekla je.

- Ne smeta. Htio sam razgovarati sa Shortyjem.

Djevojka uze čašu i krepko gutne.

- Majko moja - stresla se - kako mi je to bilo potrebno!

Ken natoči ponovo.

Djevojka je sjela i privukla bocu k sebi.

- Gdje ti je šerifska zvijezda? - upitala je.

- Ti si šaljivčina! - reče Ken.

Djevojka nagne glavu.

- Što će ti Shorty?

Ken gutne i odluči se za rizik.

- Posrijedi su neki zlatnici.

- Za to se ovdje zanimaju mnogi ljudi.

- Ti ne?

Djevojka se nasmijala.

- Zašto ne? - rekla je, ispila do dna i natočila si ponovo.

Ken smota cigaretu i pripali je na svjetiljci.

- Cipriano Ortega rekao je da bi Shorty mogao biti u Bisbeeju.

- Pijandura!

- Rekao je također da si otišla za čovjekom koji je ubio tvojega ljubavnika.

Djevojka se opet smijala.

- Hernana? Samo momak, nikakav ljubavnik. Mladić praznih džepa. Ali nožem je baratao izvrsno.

Ken se ogledao po neurednoj prostoriji.

- A Shorty? On ima novac i ostavlja te u ovoj rupi, ha?

Djevojka se igrala čašom. Viski ju je razdrmio.

- Doći će k meni - rekla je.

- S još više zlata?

- Što se to tebe tiče?

- Nešto od toga zlata pripada meni.

Zavladala je tišina koju su zatim poremetili pijani glasovi. Kena podide čudan osjećaj. Kao da je ponovo u Yumi, skriven kod Rosite.

- I što ćeš sa svim tim zlatom?

- Pitala je djevojka.

Ken se potrudio da je pohotno pogleda.

- Mogao bih doći u Bisbee.

Djevojka je opet natočila i ispila viski.

Ken izvadi novčanik. Ruth je mislila na sve i donijela stotinu dolara u deset novčanica.

- Gdje je on? - pitao je Ken znatiželjno.

Djevojka je dugo šutjela i popila još dva pića.

Ken je držao među prstima dvije desetice. Djevojka se nije obazirala na to. Kad je povisio na pedeset dolara, pitala je:

- Zaista ćeš se vratiti?

- Sasvim sigurno, mi corazon!

Gledala ga je nesigurnim pogledom i onda pognula glavu.

- Paradise - rekla je.

Djevojčina glava spuštala se sve niže i na kraju se naslonila na stol.

Ken je uhvatio polupraznu bocu prije negoli se prevrnula i gurnuo

pedeset dolara u izrez djevojčine preznjene haljine. Natočio joj je čašu, izišao i pošao prema osvjetljenom središtu.

Paradise, sjećao se, leži na sjeveroistoku, u hrdima Chiricahue, zračnom linijom sedamdeset do osamdeset kilometara daleko od Bisbeeja. Bilo je to rudarsko naselje, poznato po grubim običajima.

Kad je došao na raskršće Brewery Gulcha i glavne ulice prošao je pol deset. Morao je stati jer su prolazila neka teška kola. Nekoliko koraka daleko od njega neki se čovjek naslonio na stup trijema i promatrao ga. Ken smota cigaretu i pripali. Kad je treperavo svjetlo šibice osvijetlilo njegovo bradato lice, neznančeve su se oči suzile.

Uz glavnu ulicu pođe Ken dalje prema trgu. Čovjek je krenuo za njim. Da ga je dobro pogledao na svjetlu, mogao je Ken u njemu prepoznati šerifova pomoćnika, kojega je Fremar oslovio kao Harryja.

Ken uđe u trgovinu da kupi duhan. Harry je tad već žurio u šerifov ured.

Konjušar nije bio u staji. Ken osedla konja, a magarca je ostavio s pismenim naputkom da bude prodan, ako se vlasnik ne pojavi za tjedan dana i plati troškove. Ken se nije namjeravao vraćati.

Dok je izlazio iz grada, Ken nije slutio da šerif Fremar i Harry posvuda tražaju za visokim mršavim čovjekom s kratkom bradom i gustim brkovima.

Tragovi će ih odvesti također k Deliciji, no na sreću mršava čovjeka proći će poprilično vremena prije negoli se djevojka pritrjezni toliko da može razumno govoriti.

VI

Konj nije iznevjerio očekivanja i Ken je sutradan navečer ugledao svjetla Paradisea. I Paradise je ležao u klanu.

Ken priveže konja pred trgovinom i uđe.

Mršavko s naočalama metalnog okvira pride iz pozadine i upita umornim glasom:

– Čime da poslužimo?

– Tucet paketića ridgewooda – reče Ken – kutiju metaka, kalibra 44 i pola tuceta cigara long nine.

Ken ogleda metke. Činilo se da nisu stari, što nije bio slučaj s municijom koju je kupio kod Kineža u Yumi.

– Držite li i zob?

– Koliko tražite?

– Pola vreće bilo bi dovoljno. Može?

– Razumljivo. Posao je posao, kaže gazda.

Ken pripali cigaretu i doda jednu prodavaču.

– Poslužite se!

– Gracias!

Pripaljujući mu, Ken reče:

– Čuo sam da je ovdje negdje jedan od mojih starih partnera. Možda ga poznajete. Zovu ga Shorty.

Prodavač je promatrao žar svoje cigare.

– Dobra stvar – rekao je. – Ali ne mogu si to priuštiti. Kad i bih, gazda bi mislio da ga potkradam.

– Ako bi vam to pomoglo, napisat ću darovnicu!

Prodavač se smijao.

– Dobra zamisao! Kažete da tražite nekoga Shortyja? Izbor je velik: Shorty Gillis, Shorty Jaeger, Shorty Patterson?

Ken otpuhne dim.

– Moj ima brazgotinu na licu. Prilično svježu.

– Ne znate kako se zove, a kaže-te da je vaš stari partner?

Ken pogleda prema vratima.

– Shorty je zapao u Nacou u neprilike i zato je promijenio ime. Razumijete?

Trgovac kimne s razumijevanjem.

Ken stavi pet dolara na novu cigaretu i pruži je sugovorniku.

– Uzvrćaj!

Čovjek ga je začudeno pogledao.

– Ali ja nisam ništa kupio od vas... Ah, da, pravi će biti Shorty Jaeger.

– Je li u gradu?

Trgovac zaniječe glavom. Novčanicu je gurnuo u džep hlaća, cigaretu spremio u kaput.

— Blizu Galevillea ima kućerak. Drugi zdesna, otprilike tri kilometra odavde. Svida mu se da stanuje između Galevillea i Paradisea. Kad ga izbace ovdje i iz zadnjega saluna, povlači se u Galeville. Kad su ga siti ondje, počinje iznova u Paradiseu.

— Prema tome, Shorty nije promijenio navike!

Prodavač kimne.

— Zagonetka je odakle mu toliko novca. Nikad nije radio.

— To mi zvuči poznato — reče Ken.

— Ponekad nestane na nekoliko tjedana i vraća se krcat dolarima. Valjda ima bogatoga rodaka. May mu zacijelo ne može davati toliko.

Ken se počeska po bradi.

— Ali, sve u svemu, i ona ima dovoljno, ne?

— Radi u salonima, ali kako izlazi na kraj s njim, ne znam. Čovječe, kad Shorty poludi... — Prodavač se zajapurio. — Gospodine, joj, nemojte mu to reći!

— Vaše mišljenje o Shortyju vaša je stvar — umirujuće će Ken.

— Gracias! Donijet ću zob.

Ken plati račun, uze vreću i izide. Kad se ogledao natrag, u trgovini su se gasila svjetla. Nakon nekoliko minuta, kad je punio zobnicu, čuo je kako se zatvaraju stražnja vrata. Prodavač je žurio preko ceste prema najbližem salonu. Pet dolara peko ga je u džepu i bojao se valjda da će mu pregrbjeti rupu.

U tom kraju noću se ne ide samo tako u nečiju kuću: Paradise i Galeville leže na istočnom boku Chiricahue, odrezani od onoga što u Arizoni vrijedi kao zakon.

Zato je Ken odveo svoga dorata u zaklon pod drveće i privezao ga. Stigao je brzo. Trgovčevi podaci bili su točni. Iza jednoga zavoja pred njim se stvorila koliba iz koje je izbijalo svjetlo. Ali ne zato da bi kome bilo putokaz.

Ken polako obide kućicu i dugo je stajao pokraj kamene gromade što je stršala uz prigradenu drvarnicu. Osim svjetla van nije dopirao nikakav znak života. U koralu je

stajao visok sivac. Sedlo bijaše prebačeno preko ograde. Za nisko drvo bio je privezan osedlan šarac.

Ken se šuljao do ugla. Ovdje je zvjernuo uz i niz cestu. Bila je pusta. Na jednoj strani vidjela su se slabušna svjetla. To je zacijelo bio Galeville.

Tko želi speći kajganu, mora razbiti jaja. Nije bilo smisla da čuči u mraku. Ken pride vratima i pokuca.

— Tko je? — pitao je ženski glas.

— Je li Shorty ovdje? — odvrati Ken.

— Tko ste vi?

— Mike Webster.

Čulo se kako žena razgovara s nekim. Tad su se vrata otvorila. Pred Kenom je stajala stasita žena u iznošenom kućnom ogrtaču i promatrala ga.

— Ne poznam vas — rekla je.

Ken se osmjehne.

— Vi ste May, je li? Prijatelj u Bisbeeju pričao mi je o vama.

Druga vrata vodila su u sobu. Žena ga je uvela i zaključala ulaz.

— Kako se ta zove?

— Nisam spomenuo da je bila žena.

— Svejedno — rekla je domaćica.

— Tom će odmah doći.

— Tom?

— Shorty nije ovdje — reče žena i nestade u susjednoj sobi.

— Mike Webster? — pitao je neki hladan glas.

Ken se okrenuo. Pred njim je stajao visok čovjek i zakopčavao košulju na širokim, rutavim prsima. Bio je neobrijan.

— Ja sam Tom Jens — predstavio se — Shortyjev prijatelj. Mikea Webstera nije nikad spomenuo.

— Dugo se nismo vidjeli — reče Ken.

— Zašto ga tražite?

— Pa, to se tiče samo njega i mene.

— Dobro — složi se Tom, pride ormaru i izvadi bocu. — Shorty je u Galevilleu. Sjednite. Jeste li za gutljaj?

Ken se ogleda po škrto osvijetljenoj prostoriji, više sličnoj svinjcu i jedva boljega mirisa.

- Ne bi bilo loše - pristane Ken.
- K vragu! - uzvikne Tom.

Udarilo je glavom u obješenu svjetiljku koja nije gorjela.

Čaše su se začas našle na stolu i Tom natoči piće, smjestivši se tako da je leđima bio okrenut zidu.

- Hajde, sjednite! - nukao je ponovo došljaka.

Ken sjedne Tomu nasuprot i odgurne stolnu svjetiljku u stranu. Stražnja vrata otvorila su se i zatvorila. Ken upitno pogleda Jensa.

- May ide po Shortyja - objasnio je Jens.

Konjski topot udaljavao se prema Galeyvilleu.

- Redovito kuša viski u salunima? - reče Ken.

- Ništa redovitije nego inače - odgovori Jens, ispije svoje piće i natoči ponovo. - Već je pravi ludak.

Ken se osmijehne.

- I opet zapada u nevolje?

- Na što mislite?

- Na priču s Meksom u Nacou.

- Znae za to? - Jens se nasmijsao. - Do vraga, Meks mu je pokvario lični opis. Nego, tko vam je rekao da ga možete naći ovdje?

- Delicia.

- Puta? Ah, ona Shortyju nije u Nacou donijela ništa drugo nego nepravilne. Zbog nje mu je i rasparen obraz.

Ken pripali cigaretu.

- Ali Shorty je to platio Hernanu metkom, je li?

Jens kimne, zatim popije svoje piće.

- Aha - rekao je - sad mi je bolje. I ja sam bio prejak potegnuo. Ta Delicia izaziva me da je jednom posjetim. Ti je dobro znaš, ha?

- Poslovno. Razumiješ?

Jens se cerekao.

- Do vraga, dakako. Neprestano misli na Shortyja, je li?

- I pri tom osjeća grčeve u želucu.

Kad je god Jens pogledao Kena, činio je to krajičkom oka.

- Zašto? - pitao je.

- Zacijelo to ima neke veze sa zlatnicima - Ken kao da je to spomenuo usputno.

- Tako? Popijmo!

Ken iskapi čašu i Jens je natoči opet. Ken je pogledavao prema vratima.

- Možda bi trebalo da sam potražim Shortyja u Galeyvilleu? - pitao je.

- May zna gdje ga može naći. Začas će biti ovdje.

Ken se smješкао.

- Razumljivo, naći će ga u nekom salunu. Paradise ovoga trenutka ne čezne za njim.

- Tako je. Prošloga tjedna ludak je prebio nekoga rudara. Momak se nije mogao pomiriti s tim da Shorty uvijek ima novac a nikad ne radi.

- Lijepo je kad čovjek sve umije tako udesiti. Ali to se nikoga ne tiče.

- Takvo je i moje mišljenje, amigo.

Ken doda Jensu cigaretu.

- Gracias - zahvali Jens, ali nije pripaljivao.

Ken okrene glavu. Na cesti što vodi iz Galeyvillea začuo se konjski topot. Jamačno je bilo više jahača. May i Shorty, vjerojatno.

Ken nije računao s tim Tomom Jenson koji je, osim toga, djelovao kao opasan protivnik. Ali njegov opasak s revolverom visio je o klinu na nekoliko koraka.

Konji su se zaustavili pred kućom.

- To je zacijelo on - najavi Jens.

- Radovat će se, ha?

- Pretpostavljam - reče Ken i popije piće, u nadi da će mu viski donekle pomoći.

Visok čovjek okrenuo se i prvi je put pogledao Kena ravno u lice. Uzeo je cigaretu, nagnuo se naprijed i pokazao da bi htio vatre. Sibica je zapaljena. Ken ju je držao pred cigaretom i pod njezinim svjetlom vidio na obrasloj desnoj obrazu prilično svježu brazgotinu, od uha do brade. Čeličan pogled plavih očiju »Toma Jensa« upiljio se u iznenađene oči Kena Sturgisa.

- Ne miči se, pasje njuškalo! - priprijetio je Jens. - Ispod stola imam zapet revolver, uprt u tvoj trbuh. Tako, ti znaš Shortyja, je li? Bu-

dalo! Ja sam Shorty Jaeger! Što tražiš ovdje? Tko si ti? Što znaš o tim zlatnicima?

Kenu Sturgisu zamalo je pozlilo od iznenađenja. Jednom je poznao čovjeka nalik na žalosnu vrbu kojega su zvali Happy, Srećko, a ovo kopile nazvano je Shorty, Kratki, zato što je dugonja!

Stražnja su se vrata otvorila. U kuhinji se čuo korak nekoga u čizmama. Svatko bi znao da to nije May. Netko je bio na prednjim vratima. Također ne ona.

Shorty Jaeger puhne oblak dima u Kenovo napeto lice. Ken je reagirao poput opruge. Prevrnuo je stol i gurnuo ga na Shortyja. Čaše, boca i svjetiljka padoše na pod. Svjetiljka se razbila i gorući se petrolej razlio. Shortyjev je revolver zagrmio i metak je provrtao rupu u debeloj ploči.

Vrata desno od Kena grunuše kao da ih je otvorio vjetar. Među vratnicama pojavio se čovjek s revolverom u ruci.

Ken se bacio na pod, potegnulo i pucao. Čovjek među vratnicama zaškruguće i presavije se. Zbog toga ga drugi Kenov metak pogodi u glavu. Pao je natraške u kuhinju.

Prikliješten između stola i zida, Shorty je divlje psovao, pokušavajući se osloboditi tereta. Pri tom je dvaput pucao u ploču stola, kao da će mu to pomoći da je odmakne.

Ken je skočio na noge i pucao s boka.

Shortyju je uspjelo odgurnuti stol i osloboditi ruku. No Kenovi meci odbacili su ga k zidu. Njegove svijetloplave oči stvarale su zastrašujući kontrast prema opaljenom, izbrazdanom licu.

Iako teško pogoden, Shorty je uspio još jednom pritisnuti obarač. Ken je osjetio udarac na lijevoj nadlaktici i zateturao je. Kod kuhinjskih se vrata okrenuo. Shorty je još stajao naslonjen na zid, no iz njegovih je očiju već gledala smrt.

Na glavnim vratima pojavio se pognut čovjek sa spremnim revolverom. Cijev je tražila cilj i zaustavila se kad je strijelac kroz debeo

dim ugledao Kena. Razbijena petrolejka zapalila je prijav tepih.

Shorty je pao u vatru. Čovjek na vratima opali, makar se nije moglo dobro gadati. Ken zatetura u kuhinju i ispali zadnji metak iz svoga schofielda. U tom je trenutku jasno vidio lice čovjeka na vratima. Brzo je zalupio vrata i bacio se na tlo prije negoli su bila izrešetana.

Ken dohvati revolver čovjeka koji je ležao u kuhinji i istrči van kroz stražnja vrata. Jelenski smed konj stajao je ondje s obješenim uzdama. Ken opali jednom u stražnja vrata i požuri nesigurna koraka prema konju.

Nije bilo vremena da ide do svoje životinje. Bacio se u sedlo jelenka i potjerao ga prema Paradiseu.

Ken se zgurio u sedlu. Osjećao je kako mu niz ruku teče krv. Ispred jednoga zavoja pogledao je natrag. Između drveća vidjela se vatra. Dimilo se. Tek tad počeo je osjećati bolove i slabost. Morao je brzo u neki zaklon, da zaliže rane kao progonjena divljač.

Ken side s puta, pregazi potok i osvrne se još jednom.

Posljednji je u njega u kući pucao Marl Meyner! Ni najmanje sumnje nije bilo da je Marl Meyner stajao na vanjskim vratima i u dimu tražio žrtvu.

Kad je Ken skrenuo u šumarak, vjetar ga je zapahnuo mirisom dima. Iz daljine su se čuli povici. Pucnjava za Galeyville nije bila nikakva novost, ali Ken je stranac i za nj bi mještani imali drugu mjeru. Ako ga je Meyner prepoznao, uskoro će noć vrvjeti ljudima sa spremnim oružjem i užadi. Tragat će za ranjenim bradatim čovjekom koji jaše na ukradenom konju. I bit će spremni za kratak postupak.

Na istočnom nebu pojavljivala se mjesečina. Ken je ulazio dublje u šume donjih obronaka planine što se istegla iznad Galeyvillea i Paradisea.

U jednoj uvali zaustavio je konja i povezao ranjenu ruku. Bio je to prostrel kroz meso. Kost nije ozlijeđena. Zatim je Ken napunio oba re-

volvera. Uz sedlo bila je vinčester-ka. Moglo se krenuti dalje.

S jedne čistine ugledao je Ken ispod sebe svjetla Paradisea.

Mjesec se penjao u visinu, preljevajući svojim srebrnastim svjetlom Novi Meksiko i Arizonu. Zdesna kao da se približavao Cochise Peak, slijeva Fly Peak.

Između posrebređenih gorskih divova jahao je blijed, bradat čovjek. Ponekad se činilo da će pasti sa sedla. Ken Sturgis opet je u bijegu. Ali ovaj put bio je u dodiru s bandom koja je opljačkala vlak, u to nije sumnjao. Dvojicu je ustrijelio. Prepoznao je Marlina Meynera.

Ostajalo je pitanje: je li Marl Meyner prepoznao njega?

Ken je ponovo mogao vidjeti svjetla jednoga i drugoga rudarskog naselja. Ona što su se pojavljivala tu i tamo između drveća uz cestu označavala su ljude koji ga traže. Našli su vjerojatno krvav trag i pretpostavljaju da se zavukao u neko skrovište. Pretražit će i bregovit okoliš. Kad se razdani, bit će na tragu.

Nije bilo drugoga izbora nego ići dublje u divljinu Chiricahue, sakriti se i čekati da potraga nekamo skrene te da rane donekle zarastu. Sreća je bila što je pogoden u ruku, a ne u nogu. I, dakako, što nije teže ranjen. Tad bi ga već zaskočili. Netko bi ga zacijelo prepoznao kao Ken Sturgisa. Ako ga ne bi objesili, odvukli bi ga natrag u Yumú. Bolje od toga bilo bi ipak uže.

Na jasnoj mjesecini pred Kenom se rastvarala sve fantastičnija slika. Vjetar je čarlijao u krošnjama i šušкао u klancima. Tu i tamo uzdizalo se čudnovato sfijenje. Voda, izmrazice i vjetar oblikovali su ih kao kulise koje čekaju glumce. Neki su visovi nosili šumarke kao šešire, neki kanjoni kao da nisu imali čvrstoga dna. Preko svega toga pre-
tapao se mjesecinaš plašt. Nešto slično Ken nije nikada vidio. Na trenutke nije bio siguran je li budan, ili su to prividenja u groznici.

Mjesec je zašao kad je Ken začuo žubor vode. Odmah se nesenno

pojačala žed. Pošao je prema zvuku. Niz travom obraslu padinu krivudao je divlji potočić, bezbrižno i radosno. Kenu se opet činilo da je to slika iz bunila, no uporno konjsko frktanje uvjerilo ga je da nema obmane.

Ken se ukočeno spusti sa sedla i legne uz potočić. Voda bijaše tako bistra da su se vidjeli kamenčići na dnu. Ken zagnjuri u nju užarenu glavu.

Kad se osvježio, poveo je konja kroz šumu i nije zastao dotle dok se pred njim nisu pojavile visoke stijene, koje su tvorile labirint. Ken odbere smjer i uđe u taj splet, boreći se ponovo protiv popuštanja osjetila. Naišao je na raspuklinu nalik na mali kanjon. Stijene s jedne i druge strane bile su sve više, tako da se Ken našao u potpunju tami.

Sivo svjetluckanje na desnoj strani odvelo ga je ponovo na svjetlinu, u stjenovitu udolinu s kišnicom u kamenoj rupi, iza koje se nazirao ulaz u pećinu. Napokon prikladno sklonište.

Ken izvuče pušku i poče prekapati po dobro napunjenim bisagama. Našao je konzerve mesa i graha, paketić kave, limenke s rajčicama i breskvama. Osobito su ga obradovala dvije boce viskija. Vlasnik konja ili je donosio provijant iz Galeyvillea ili se pripremao za dug put.

Ken potraži suvarke i odnese ih u pećinu. Unutra je otkrio više pokrajnjih šupljina. U jednoj je naložio vatru i kad se ogrijao, svukao se i previo. Zatim je doveo konja, otvorio mesnu konzervu i počeo halapljivo jesti. Poslije si je priuštio nekoliko gutljaja viskija.

Čitavo vrijeme Ken je razmišljao o događajima. Iz Shortyja Jaegera htio je izvući odakle potječu zlatnici kojima se u Nacou tako razbacivao. Morao ga je ustrijeliti i taj je izvor izgubljen. No doveo ga je do Marla Meynera. Na žalost, ni to nije značilo mnogo jer se ranjen morao dati u bijeg. Mayner bi mogao zamesti svoj trag.

Jedna misao uporno je kopkala

po Kenovoj glavi. Ako se Meyner još zadržava u tom dijelu Arizone, to bi moglo značiti da plijen nije podijeljene nego da leži u nekom skrovištu. Zlato bijaše teško i razbojnici se nisu htjeli preopteretiti, nego su najprije potražili sigurnost. Prema tome, zlatnici vjerojatno uopće nisu daleko od mjesta napada. To bi značilo kako još postoji mogućnost da se uhvati Marl Meyner i da se nade plijen. Ako se nadzire okoliš mjesta gdje je vlak napadnut.

Čim se oporavi, Ken će se vratiti u Dragov. Najbolje bi bilo da ide u istočnom luku kroz Novi Meksiko, jer bi tako izbjegao vruće tlo trokuta Bisbee-Paradise-Galeyville.

Kad je sunce izišlo, Ken je krenuo na put, makar se osjećao slab i umoran. Morao se povući još dublje u zaštitu Chirichahue. Tragove je brižljivo zameo. Apaši su to područje nazivali Velika zemlja brda, čime su pogodili čavao ravno u glavu, jer kod njih velik znači također veličanstven. Unatoč slabosti i bolovima Ken se morao diviti onome što je vidio.

Na jarkomu sunčanu svjetlu istaknule su se boje stijenja. Crvena, žuta, smeđa. Bezbroy nijansi, ništa manje oblika. Tornjevi, dvorci, čudovišta u skoku ili gljive koje će se upravo prevrnuti, a u pozadini ponosna pošumljena brda kao drugi svijet. Gegav medvjed sklonio se u grmlje. Smiješan hod po šarenom jesenskom prostiraču od lišća.

Oko podneva Ken je stao. Rasedlao je strpljivoga jelenka i dobro ga istrlijao suhom travom. Vezao ga je na maloj livadi i popeo se na jednu stijenu, dovoljno visoko da vidi velik dio puta koji je prešao. Pripalio je zadnju cigaru, opružio se na toplom suncu zadnjih listopadskih dana i promatrao prirodne ljepote pod sobom.

Kad se htio vratiti, opazio je kretanje kod jednoga šumarka. Pet jahača polako je jahalo prena uzvisini na kojoj se Ken sada ukočio kao kamen na kamenu.

Jahači su se ogledavali na sve

strane. S vremena na vrijeme zagledali su se u tlo. Nedvojbeno traže nekoga čiji su trag izgubili.

Ken nije sumnjao u to tko je traženi. Vjetar mu je puhao u lice. Ako njihovih konji nanjuše jelenka, igra je izgubljena.

Visok i snažan čovjek na čelu činio se Kenu poznat. Na njegovu je kaputu nešto svjetlucalo. Kad je bio siguran tko je pred njim, Kenu se zgrči želudac. Nije ga uzalud neprestano nešto opominjalo da se ne vraća u Cochise, gdje je šerif Max Fremar, mislio je zdvojno Ken.

Jahači su došli tako blizu da su se mogla razlikovati lica. Mršav čovjek iza Fremara bio je onaj Harry koji je pomogao kad su poslije pljačke vlada uhvaćeni Ken i Roy.

Fremar je neobičajeno brzo radio ako je stigao ovamo zbog pucnjave u Meynerovu kući. Teško bi bilo vjerovati da mu je toliko značila protuha kakva je bio Shorty Jae-ger.

Ken se sledio. Je li Fremar bio na putu prema Paradiseu i Galeyvilleu prije negoli je ustrijelio onu dvojicu? Ako jest, išao je njegovim tragom!

Kenu se činilo da ga moraju otkriti na stijeni, no ljudi to nisu ničim pokazivali. Možda se igraju s njim? Ken to nije mogao pretpostaviti. Nitko se ne bi igrao s čovjekom koji je upao u razbojničko gnijezdo i probio se iz njega, ustrijelivši dvojicu od trojice.

U podnožju je Fremar zaustavio konja. Od Kena bijaše udaljen jedva dvadesetak koraka. Šerif pripali cigaru i reče:

— Ne shvaćam, ali morao je po-
bjeći ovamo.

— Možda je promijenio smjer —
pretpostavljao je jedan pratilac.

Fremar zaniječe glavom.

— Nemoguće. S mjesta gdje smo
našli krv nije mogao skrenuti ni
prema sjeveru ni prema jugu. Mo-
rao je ići na zapad, dublje u brda.

— Ovdje ima paklenski mnogo
skrovišta — pripomene Harry.

— Nijedan običan čovjek ne bi

mogao stići tako daleko – doda drugi jahač.

– Razumljivo – promrsi Fremar. – Zato i mislim da je to Ken Sturgis.

Harry odgurne šešir prema zatiljku i počeo smatati cigaretu.

– Nikad nisam vjerovao da je poginuo u Yumi – govorio je razdraženo. – Rekao sam vam da sam ga vidio u Bisbeeju. Bio je to on! Osim toga, ta Delicia opisala ga je vrlo dobro. Nije li točno? Ako je Sturgis pobjegao, krenuo je prema Bisbeeju, jer ovdje je negdje skriven plijen. I još nešto: ostajem pri tom da druga žena, ta May, nije rekla sve. U pucnjavi je morao sudjelovati treći čovjek. Za to ima indicija.

Neki se jahač nasmijao.

– Harry – počeo je – govoriš kao detektivska zvijezda. Harry Pinkerton našao je indicije! Haha!

Harry se ljutito udari po stegnu.

– Vidio sam Sturgisa! Do vruga, negdje je u ovim brdima!

Fremar izvadi cigaru iz usta.

– Onda ćemo ga i uhvatiti. Obavijestili smo ruralese u Sonori i Chihuahui. Na sjeveru će nadzirati kraj između Novoga Meksika i Dragoona patrola iz Forta Bowie. Pročešljava se san Pedro na zapadu, iz ovih brda ne može izići ni miš.

Jedan jahač odgurne šešir, strpa u usta duhan za žvakanje i pogleda gore. Kenu se činilo da mu gleda ravno u oči.

– Vraćamo se! – zapovijedi Fremar. – Ne bih htio u ovim prokletim brdima provesti još jednu noć.

Fremar okrene konja i pade.

VII

Počele su kiše. Ken Sturgis živio je kao progonjena zvijer. Hranu je podijelio na male obroke i još je nešto imao kad je uhvatio zeca u omču od grive. U blizini novoga pećinskoga skrovišta imao je dovoljno vode. Konja je držao u slijepom klanu u kojemu je također bilo vode i trave.

Rana se nije upalila i dobro je zacjeljivala. Ken ju je brižljivo previ-

jao, trošeći pri tom viski koji bi radije popio, da ga krijepi.

Počeo je mjesec studeni, kad je Ken odlučio da krene dalje. Najprije je pregledao opremu, očistio oružje, okrpao se i odbacio stvari koje mu nisu bile prijeko potrebne. Kad je praznio bisage, nešto svijetlo otokotrljalo se pod granje njegova loga.

Ken je potražio tu stvarcu i našao petodolarsku kovanicu, proizvedenu u Denveru. Prema tome, i čovjek koji je došao k Shortyju s Meynerom bio je pripadnik bande. Budući da su dvojica ubijena, tom je čovjeku sad pripadao čitav plijen, ako ih nije bilo više.

U kasno magleno poslijepodne Ken je pošao na put. Njegov cilj bijaše nenastanjen kraj između Galleyvillea i Southern Pacifica dalje na sjeveru. Sjeverno od Chirichahue bio je Fort Bowie, iz kojega su polazile patrola koje bi ga mogle uhvatiti. Zato je skrenuo dalje prema sjeveroistoku, do Lordsburga.

Bilo je teško jahati noću. Jelenko se dvaput spotakao i Ken bijaše sretan što se nikome ništa nije dogodilo. Nekoliko sati prije svanuća pregazio je San Simon, korito kojega su kiše prošlih dana dobro napunile. Tad već nije bio daleko od granice Novoga Meksika. Jašući po pljuskovima, u kasno poslijepodne stigao je Ken do puta za Lordsburg.

Noć je proveo u oronuloj blatari u podnožju Pyramidsa, no nije se usudivao naložiti vatru. Pojeo je zadnji osušeni odrezak divljači i zalio ga zadnjim gutljajima iz druge boce.

U snima nemirnoga spavanja te je noći kao i inače često vidao lice Ruth Harpers. Kad se probudio u blijedomu, prohladnom i vlažnom jutru, počela ga je mučiti gorka samoća. Ali k Ruth se nije mogao vratiti. Još ne, nipošto. Prije mora postati slobodan čovjek.

Vjetar bijaše ustrajan i mučio je Ken a u vlažnoj odjeći sve do uzvišenja istočno od Pyramidsa, ispod kojega se protegnuo kolosijek Southern Pacifica. Tad već bijaše podne.

Ken je umoran sjedio u sedlu i razmišljao o tome kako još nije prošla godina otkako je tim tračnicama tutnjao prema zapadu izvanredan vlak, da bi na jednomu arizonskom prijevoju stigao u naručje smrti. I sad se Ken ponovo našao pred odlukom bi li jahao dalje prema istoku, dalje od Arizone i Paklenskoga brda u Yumi, dalje od svega što ga je mučilo kao roj osa, ili prema zapadu, gdje će se sučeliti sa svojim problemima.

Htio je ići prema novom životu, koji ga je čekao u San Miguelu. No to mu nije dano dok ne objasni pljačku poštanskoga vagona i ne opere se od svih sumnji. Nije mu bilo potrebno mnogo vremena da odluči. Molio je Ruth da ga čeka.

Ken skrene jelenka prema zapadu, prema Lordsburgu, koji je od granice Arizone udaljen pedesetak kilometara.

Smračilo se i vidjela su se svjetla Lordsburga. Ondje je bilo svih onih stvari u kojima je Ken oskudijevao, to jest kojih više nije imao: toploga jela, dobrog viskija, duhana i udobnih postelja.

Kolibu pred sobom Ken je ugleđao tek kad je podigao glavu je konj je stao. Bila je sagrađena na kamenim temeljima od sušene opeke. Krov bijaše pokriven valovitim limom. Uz nju bijaše prigradna velika suša. Pozadi bijaše koral i mala daščara.

Ken je sjahao. Noga koju je prije nepune godine slomio boljela ga je. Rana ga je pekla. Konj se žalio frktanjem. Ken ga odvede u daščaru i nade mu sijena. Pokrio ga je sa svime što je moglo poslužiti u tu svrhu. Uzeo je pušku i krenuo prema kući. Iza nje se razaznavala pruga. Između kuće i pruge bile su hrpe pragova, kamena i drugoga željezničkoga materijala.

Udarilo je kundakom u vrata i ona su se otvorila. Ken pogleda u tamu i upita:

— Ima li koga?

Nešto je šušnulo pokraj njega. Brzo je ubacio metak u cijev, ali bila

je to mačka u trku prema pragovima.

Šibica je osvijetlila prostoriju. Bila je namještena. Netko je živio ovdje. U zraku se osjećao miris jela, duhana i neprozračene posteljine.

Konj je zarzao.

Ken ugasi šibicu izide van. Po tvrdom tlu pokraj kolosijeka truckala su se kola.

Vozač dode do kuće i zategne uzde.

— Mogu li pomoći u čemu? — pitao je prijateljski.

— Mislio sam da kuća nije nastanjena — reče Ken.

— Tražiš suhu krpicu da se naspavaš, je li?

Ken se osmijehne.

— Kako kažeš!

— Onda možeš skloniti pušku. Ja sam Baldy Morris.

— Mike Barker — predstavi se Ken, već naviknut na to da mijenja imena kad god zatreba.

Morris side i podigne vreću s kola.

— Jesi li već jeo? — pitao je.

— Nadao sam se da je unutra netko zaboravio malo graha, ili bilo što.

— To mi se često događa — prizna Morris smijajući se i pođe u kuću. — Naloži vatru dok se ja budem bavio zapregom.

— Konja sam ostavio u daščari — reče Ken.

— Dobro. Smjestit ćemo ga poslije u mom prigratku.

Ken nasloni pušku na zid i priplati svjetiljku na stolu. Kad se Morris vratio, vatra je živahno pucketala. Dimnjak je vukao vraški dobro.

Morris pruži ruku.

— Raduje me što te mogu upoznati.

— Vi ste željezničar? — upita Ken.

Morris trzne ramenima.

— Kako se uzme, izgubio sam posao kod željeznice. Ali dopušteno mi je da ostanem ovdje kako bih imao na oku skladišta uz prugu. To mi ne donosi mnogo, ali imam krov nad glavom. I tako čekam bolje dane.

Ken se ogleda po niskoj prostori-
ji.

— Duhan je ovdje na polici. Po-
služi se — ponudi Morris.

Ken prihvati ponudu i začas je na
svjetiljci pripalio cigaretu. Morris
je spretno spravljao odreske i
krumpir. Dok je radio kod ognjišta,
svjetlo mu se odbijalo od ćelavoga
tjemena. Bio je sav nekako uglast.
Nalikovao je na lutku koja nije pra-
vilno sastavljena. Ali njegov glas bi-
jaše prijateljski, smiješak širok i
ugodan.

— Putuješ li prema istoku ili pre-
ma zapadu? — pitao je Morris na-
ljevajući kavu.

— Prema istoku — ustvrdi Ken.
— Nadam se da bih u Lordsburgu
kod željeznice mogao naći posao.

— Slabi su izgledi — reče Morris
i vrati posudu na peć. — Osim toga,
neće uzeti nikoga o kome ništa ne
znaju.

— Onda bi tebe morali ponovno
zaposeliti — napomene Ken.

Morris otvori konzervu rajčica.
— neka idu k vragu. Slaba plaća,
težak posao i nikakva zahvalnost.
Eto!

— Zato radije ovdje čekaš dobru
vilu, ha?

Morris je miješao umak u staroj
posudi.

— Tako je to nekako, haha! Mala
ludo, je li? Jest, amigo — rekao je
i pogledao Kena kratko. — Ali ti ni-
si baš u cvatu. Iscrpljen si, razočar-
an, daleko od zavičaja.

— Točno.

— Novi Meksiko?

— Ondje sam radio neko vrijeme.
Roden sam i odrastao u Kaliforniji.
Zbog posla bio sam također u Ari-
zoni.

— Na granici?

— Ne. Mogollon Rim, Verde, ranč
Hashknife kod Malog Kolorada.

— Ne bi li popio gutljaj pića koje
stvara tek? — upita Morris.

— Vrlo rado!

Morris izvadi iz ormara bocu.

— Baconora!

— Moj najdraži otrov! — napome-
ne Ken.

Morris natoči viski u šalicu i sta-
vi je pred Kena.

— A ti? — upita Ken.

— Tu tekućinu uopće ne diram.
Imam svoju, kapljice protiv tjele-
snih i duševnih tegoba.

Dok su jeli jedva da je rečeno ista
drugo osim: »Dodaj mi rajčice, ami-
go. Molim soli, prijatelju. Gurni ova-
mo kavu, hombre!«

Baldy Morris odmakne svoj ta-
njur i podjari vatru.

— Zima je pred vratima — rekao
je. — Vjetar je već hladan. I nema
ti pred njim spasa. Bio bih radije u
Meksiku.

— Što te sprečava? — upita Ken
smatajući cigaretu.

Morris podigne ruku i počne pal-
cem trljati kažiprst.

— Nemam para, to me spreča-
va.

— Spretan čovjek kakav si ti
svagdje bi u Meksiku našao po-
slo.

— Ideš li onamo?

— Ako ne nađem ništa u Lords-
burgu, okrenut ću vjetru leđa.

Morris kimne.

— Ja ću pričekati dobru vilu.

Ken se ogleda po jednoj prostori-
ji.

— Zašto ne? Kažu da se ona po-
javljuje na najludim mjestima u
najneočekivanije vrijeme.

Morris se prijazno smijao.

— Tako je, kažem i ja. Ovo je ludo
mjesto i na meni je samo da čekam.
U tome sam već majstor.

I Ken odgurne svoj tanjur.

— Pogledat ću najprije konja.

Britki vjetar dočekao je Kena kad
je izašao. Napojio je jelenka. Kad je
izašao iz dašcare, ugledao je iza nje
pješčana uzvišenja. Bilo je to neoče-
kivano otkriće. Zato ih je pogledao
izbliza. Ja jednoj od tih hrpa pije-
ska otkrio je vrata. Druga je tako-
der imala zapor od balvana. Neko-
liko pokušaja otvaranja nije uspje-
lo. Zatim je popustila jedna šar-
ka.

U pljesnivoj tami Ken zapali šibi-
cu i istoga je trenutka ugasi. Podi-
šla ga je jeza. U bunkerima su bili

sanduci na kojima je pisalo da je u njima eksploziv.

Ken zatvori vrata.

Bio je to kraj njegova čuđenja nad tim zašto željeznica plaća čovjeka da čuva nekoliko hrpa kame-nja, pragova i jedva potrebnog ala-ta.

Morris je bio ovdje u prvom redu zato da čuva skladište eksploziva. Takva gomila nije se mogla držati u gradu ili u željezničkim skladišti-ma.

Konji su drhturili i Ken ih odvede u prigradak. Našao je hranu i dao im da jedu. Kad bi se vjetar stišao, čulo se kako Morris pjeva u kuhinji. Ken nije mogao suzdržati smijeh. Baldy Morris ugrijavao se i bio je očito zadovoljan što ima društvo.

Vrativši se u kuću, Ken reče:

– Preživio sam!

– Pobrinuo sam se i za tvoju za-pregu.

– Gracias. Zato sam ti opet sku-hao kavu. Baconora je na zidnoj po-lici. Duhan također. Uživaj! Ispeći ću još dvije gomile kolača od jabu-ka. Moj specijalitet! Uvjestio sam se u tome kad sam u Shakespeareu držao hotel. Ali rudnici su otišli pod stečaj, hotel također. To ti je moja životna priča.

U toploj sobi bilo je ugodno. Va-tra je živahno gorjela i uskoro se prostorijom proširio fin miris kola-ča.

Uz kavu razgovaralo se o krajevi-ma i ljudima u Novom Meksiku, Koloradu, Panhandleu i obližnjoj Arizoni.

Morris pogleda na stari sat na zi-du.

– Deset – rekao je. – Vrijeme za moju medicinu. Podjari vatru, amigo. Neka bude toplo kad se is-tegnemo u krevetu. Ujutro će nam stražnjice biti hladne kao da smo ispirajući zlata.

Ken pride peći, uze iz sanduka drva i stavi ih na žeravicu. Pri tomu mu je upao u oči crn natpis na san-duku: »Kepuano – Kemijske tvor-nice – eksploziv«. To je pisalo i na onim sanducima u bunkeru.

Čulo se kako Morris otčepljuje bocu.

Ken se još bavio vatrom. Glasni gutljaji nagnali su ga da se okrene. Čelavi Morris nagnuo je glavu na-traške i snažno potezao. Ken je opazio plavo-bijelu etiketu. Kad je Morris spustio bocu, osjetio se oštar miris. Odlaganje boce bilo je popraćeno kašljanjem.

Morrisove oči postadoše vodena-ste.

– Mislio sam da ne piješ – na-pomene Ken.

Morris gutne još jednom, zatvori bocu i stavi je u ormar, gdje je bilo više takvih.

– Ah, to je moj »pustinjski prati-lac« – rekao je preko ramena. – Čudotvorac! Izvanredno djelovanje kod grčeva svih vrsta. Sredstvo protiv trakavice, proljeva, zatvora, upale crijeva, bolesti mjehura i je-tara, prehlade, grčeva, omaglice, kolere, vrtoglavice, upale mozga, is-crpljenosti... Nema ničega što bi tom sredstvu bilo ravno po djelova-nju i po okusu.

Vjetar je hujao oko kolibe. Vatra je plamsala a svjetiljka titrala. Mor-ris snizi stijenj i cerekavo se zagle-da u Kena. No odjednom se uko-ćio.

– Do vraga, što to znači? – re-kao je.

Ken pomakne cijev svoga scho-fielda.

– Korakni k zidu i okreni se!

Morris je poslušao zapovijed.

– Podigni ruke!

Duge mršave ruke ispružile su se do niskoga stropa. Ken pride i pre-trese čelavka. Našao je džepni nož i bacio ga je u kut.

– Okreni se k meni! – zapovje-di.

Morris se okrene i zagunda:

– Do bijesa, a pružio sam ti sklo-nište i nahranio te!

Ken ga je promatrao.

– Rekao si da si izgubio posao kod Southern Pacifica. Zašto?

– To sam objasnio: mala plaća, težak posao, nikakva zahvalnost. Ali što sve ovo znači?

– Kakav si posao radio kod željeznice?

Morris ovlaži usnice.

– Bio sam miner.

– U to si se dobro razumio?

Morris ponosno kimne.

– U to možeš vjerovati. Boljega majstora nije bilo. Naučio sam to u rudnicima Bisbeeja.

Ken je spojio tri stvari: Morris je imao bocu »pustinskog pratioca«, kakav je bio našao u staroj poštanskoj stanici kod prijevoja Dragoon, ondje su bili dijelovi sanduka eksploziv iz Kepuana, kojim je sredstvom dobar poznavalac minirao poštanski vagon i njegov sef, a takav je eksploziv skriven u pijesku iza kuće.

Ken je izvadio iz džepa hlaća zlatnik koji je našao u torbi Meynerova druga i pokazao ga Morrisu.

– Jesi li vidio ovakav komad?

Morris žmirkne.

– Tu i tamo.

– Kao, na primjer, u proljeće kad je prijeko u Arizoni miniran poštanski vagon Southern Pacifica i kad je nestalo osamdeset tisuća dolara?

– Do vraga, kakve to ima veze sa mnom?

Ken protrlja obraslu bradu.

Morris vjerojatno nikad nije vidio Kena Sturgisa. Možda nije znao da je on, iako nedužan, optužen za pljačku, da je suden i osuđen.

– Morris, gdje je skriven plijen?

– pitao je Ken mirno.

– Ne znam ništa ni o kakvu plijenu.

– Gdje se krije Marl Meyner?

Morris je ponovo žmirknuo.

– Klipana toga imena ne znam.

– Shorty Jaeger?

– Ni njega.

Ken se podsmjehne.

– Šteta! Obojica su u Sonori. Žive kao kraljevi i razbacuju se zlatnicima kao da su kokošja hrana. Loču najbolja pica, zabavljaju se s najljepšim djevojkama i jašu najvrednije konje.

– Prokleta gamad! – zarežao je Morris. – Ako se izuzme ono što je

za prvu potrebu, trebalo je da se pet godina ne dira u hrpu, govorio je Marl. Tad bi nad cijelim slučajem već rasla debela trava. Sve bi se moglo u miru podići i odnijeti u Meksiko. Ondje bi bio život! Oh, prokleta kopilad! Gnijide izdajničke!

– cićao je Morris i buljio u Kena. – Ali odakle tebi sve to? Jesi li šerif? Detektiv Southern Pacifica?

– Nije osobito važno – reče Ken. – Reci gdje je skriven plijen?

– Zašto pitaš? Kako si rekao...

– Do vraga, kako si rekao! – Morrisovo lice zgrčilo se u divljem bijesu. – Rekao si da su ispraznili skrovišta, a sad kao hoćeš znati gdje je skriveno zlato! Na što ja tebi nalikujem? Prokleti kojote!

– Onom zgodom niste mogli odvući zlato daleko – nastavi Ken polako.

Morris se smirivao.

– Slušaj, ako progovorim, što dobivam? Možeš li udesiti kako bih, da tako kažemo, kao krunski svjedok...?

– Razumljivo – reče Ken, misleći kako svakoga dana sve lakše laže.

– Gdje su ostali? – upita Morris.

– Shorty je mrtav.

– Marl?

– On još divlja naokolo.

Morris je problijedio.

– Ako otkriju da sam prolajao...

– Što bi to značilo ako Marl gnjije u Yumi? Ili bi htio osobno iskusiti udobnost toga mjesta? Ondje nema »pustinskog pratioca«.

Morris spusti glavu.

– Vjerovao sam tim lopovima – objasnio je. – Kako čovjek može biti glup! Sad su htjeli dići lov, je li?

– Jasno. Htjeli su.

Morris malo spusti ruke.

– Tko bi čeprkao oko stare poštanske stanice, mogao bi i nehotice upasti u zdjelu zlatnika!

– Morris, gdje? Točno!

Morris frkne nosom.

– Kolač će izgorjeti!

– Izvadi ga.

Morris s olakšanjem spusti ruke.

— Dobro — rekao je — ako me zaista strpaju u Yumu na nekoliko godina, mogao bih ondje biti koristan kao kuhar.

— Mislim da si još bolji kuhar nego miner — reče Ken. — Budeš li krunski svjedok, bit će najviše dvije godinice. U kuhinji ćeš ih lako preživjeti. To je mnogo bolje nego da kopaš grobove za svoje čelijske drugove, kako bi na kraju jedan bio tvoj.

Morris se stresao. Prišao je peći, otvorio vratašca pećnice i izvukao sočne kolače.

Tad se odjednom Morris okrene kao da ga je zahvatio kovitlac vihora i baci posudu s kolačima na Kena. Posuda je udarila u rame, što je u ranjenoj ruci izazvalo briknu bol. Kolači su se raspršili po Kenovu bradatim licu. Zateturao je natrške.

— Hoj! — trijumfirao je Morris, zgrabio nož s police i spretno ga bacio.

Ken bijaše zaslijepljen vrućom masom, no instinktivno je odskočio u stranu. Nož je prošao kroz desni rukav, oderao kožu i prikovao ga uz ormar.

Morris je zgrabio drugi nož i bacio ga munjevito. Sječivo je promašilo vrat za toliko da ga je udario držak.

Morris dohvati treći, zadnji, nož uskoga sječiva, odgurne stolac što mu je smetao i počeo se približavati Kenu poput tigra koji se šulja prema žrtvi. Na njegovu odlučnom licu skamenila se divlja grimasa. Oči su sijevale.

Ken je uzalud pokušavao osloboditi nadlakticu. Pokušao si je pomoći takozvanim graničarskim trikovima. Schofield je pao pravilno u lijevu ruku i palac je zategnuo oroz.

Orožje je planulo još dok je bilo u visini boka. Metak je zanio Morrisa u trenutku kad je divljom kretanjem krenuo prema Kenovu vratu. Bio je već tako blizu da je ostrica razrila brazdu kroz kaput i košulju preko cijelih prsa.

Ken opali još jednom. Baldy Morris se zgrčio, pri čemu mu je ispaao nož. Zalamatao je rukama. Prsti su dosegli vruć kolač, pokušali pokrenuti posudu, ali više nije bilo snage. Morris je ostao ležati nepomično.

Vatra je gorjela živahno, oblizujući rdavu pećnicu. Hladan sjeverac vitlao je vani dim i iskre i bacao ih preko željezničkog kolosijeka.

Ken zatakne schofield za hlače i s mukom izvuče nož iz daske. Na desnoj ruci osjećao je krv, a i na prsima na kojima ga je žarila rana. U ormaru ispod police na kojoj su bile boce s pićem našao je zavoj i previo se.

U toj kući smrti Ken nije mogao ostati kako se god iscrpljen osjećao. Osluhnuo je vjetar i unatoč tomu znao da nema izbora.

Gotovo čitav sat pretraživao je kolibu u nadi da će naći zlatnike ili makar skicu koja bi ga mogla do njih dovesti. Dotle se vatra u peći gotovo ugasila. Zato je Ken počeo skupljati sve jestivo što je našao i trpati u vreću. Svemu tome dodao je bocu baconore i stari kožu. Izvadio je iz posude i drugi kolač, koji se u međuvremenu ohladio, zamotao ga u novine i gurnuo ga u vreću.

Baldyja Morrisa odnio je u postelju, svukao ga do donjega rublja i pokrio. Ispod kreveta smotao je stari novinski papir i stavio na nj ne koliko komadića suhoga drva. U ličenoj posudi bilo je dovoljno petroleja da se sve to natopi. Olinjali namještaj bijaše suh kao slama i također će odmah planuti. Svake godine, kad zazimi, javljaju novine o tome kako je netko izgorio u kolibi zato što je dimnjak propustio iskru, ili je iz peći ispala žeravica, ili je samac pušio u postelji i zapalio.

Ken je morao misliti na Rositina kolibu u Yumi, gdje je također izbrisao tragove požarom. Morrisov kućerak bio je dovoljno daleko od Lordsburga da nitko ne opazi odmah vatru. Osim toga nitko se u vjetrovitoj noći neće približavati

vatri pokraj koje su uskladištene stotine kilograma eksploziva.

Od komada razderane plahte Ken je napravio nešto poput velikoga stijenja natopljenog petrolejom. Po njemu će vatra doplaziti do hrpice pod posteljom, kad je zapali dogorjela svijea koju je Ken pričvrstio na drugom kraju.

Ken uze vreću s hranom i pušku, provjeri da svijea mirno gori, i izide.

Jelenkovo sedlo stavio je na jednoga od Morrisovih konja. Gornji dio ograde odbio je tako kao da su životinje same provalile iz korala. Drugoga Morrisova konja pustio je iz suše i zatvorio je za njim, da se životinja ne bi vratila i možda stradala.

Osedlanoga konja jahat će dovoljno dugo kako bi se jelenko mogao oporaviti. Morrisov će konj možda za dan ili dva doći natrag. Na zgarište. Tad će Ken već biti na sigurnomu, u Arizoni.

— Na sigurnomu! — reče Ken glasno, trpk se osmijehne i smota cigaretu.

Kad je prešao željezničku prugu, skrenuo je prema zapadu kako bi presjekao luk što ga vlak opisuje oko Lordsburga.

Prije, negoli je Morrisova koliba mogla nestati s vida, Ken se okrenuo. Iz krova i kroz prozore šikljao je plamen.

— Yuma je izgubila majstora za kolače — mrmljao je Ken. — Šteta je što si posegnuo za noževima, Morris! Sad opet nemam nikoga tko bi mogao posvjedočiti da sam nedužan, ispričati istinu o pljački.

Vjetar je ponovo ojačao. Noć bijaše hladna. Daleki Kenov cilj bio je određeno mjesto na željezničkom prijevoju.

VIII

Dvije su stvari gonile Kena Sturgisa da se vrati na mjesto sudbonosnoga događaja: bila mu je potrebna voda i bio je radoznao.

Granicu Novoga Meksika i Arizone prešao je prije svitanja. Danju se krio. Jahao je samo noću. Kad je

prelazio legendama opričan tajnoviti Apaški prijevoj, Ken se snuždio u gorkoj samoći. Jedini zvukovi u toj noći bili su uzdisaji hladnoga vjetra i udarci kopita o tvrdo tlo. Zatim je jahao ravnom i jalovom zemljom južno od maloga mjesta zvanog Town Dos Cabezas, dok se mjesečina nije pojavila na vrhovima Dragoona. Ondje na sjevernom kraju nalazi se prijevoj Railroad.

Sve je to vrijeme prošlo bez susreta s ljudima, makar je ponegdje gorjelo svjetlo na ranču ili je prolazio pokraj zabačenih naselja, skutrenih na hladnom vjetru.

Prijevoj bijaše jednako pust kao i onoga dana kad su pokraj njega logorovali Ken, Roy i Bobcat, umorni od gonjenja konjokradica. Ken je tad našao tragove, no prilika da se nešto učini bila je propala, jednako kao i pokušaji da se popravi nešto od zla što su ga Roy i on pretrpjeli u Yumi.

Ken izvuče pušku i ubaci metak u cijev. Držeći je u desnoj ruci poveo je konja uz kamenitu strminu prema vodi.

Na mjestu gdje je prije minulih mjeseci bio logor nije bilo ničega. Vjetar je vitlao i raznosio lišće. Ken napoji konja i počeo pretraživati okoliš. Našao je samo zardale limenke od konzervi i tamna mjesta gdje je gorjela vatra. Na jednoj od njih Bobcat je pripremao grah po receptu što ga je dobio od sudruga u zatvoru.

Tračnice su se ljeskale na mjesecini. Pidržavajući se za grm, Ken je promatrao gdje je miniran poštanski vagon, da bi zatim bio zapaljen vlak. Radnici su sve raščistili. Na događaj su podsjećale samo dimne mrilje na stijenama.

Svježa je ostala samo nepravda što je nanesena trojici ljudi. Ne uspije li Ken Sturgis, ona će ostati. A Ken se bojao da će ga sreća iznevjeriti. Precesto ju je izazivao otkako je pobjegao s Paklenskoga brijega.

Kad je napunio čuturu vodom, Ken je odveo konja do mjesta s kojega je mogao dobro pratiti svako kretanje sjeverno od prijevoja. Na

istočnoj strani nejasno se nalazila stara poštanska stanica. Prije svitanja nije imalo smisla tragati ondje. Osim toga valjalo se najprije oporaviti. Traganje će biti opasno. Bude li morao bježati, zaklon mu mogu pružiti brda Winchestera, udaljena otprilike trideset kilometara prema sjeveru. Druga bi mogućnost bila da se u luku vrati prema pruzi i da nestane u Dragoonu.

Konja je Ken privezao u skrovi-tom udubljenju i nahranio ga. Zatim je uzeo pušku i hranu te potražio zavjetrinu u kojoj bi se smjestio. Nije se usudioav ložiti vatru da bi se ogrijao i spremio toplo jelo. Kad se umotao u pokrivač, pripalio je cigaretu. Rane su ga mučile. Ogrebotina na ruci počela se gnojiti. Pomisao na to što bi se dogodilo da Baldyja Morrisa nije zaustavio metkom, izazivala je u Kenu žmarce.

U nastojanjima da dokaže svoju nedužnost i nekrivnju svojih mrtvih drugova, Ken je bio prisiljen ubiti trojicu. Svaki je od njih bio upleten u pljačku vlaka i svaki se trudio da Ken i Roy budu kao krivci u Yumi. Savjest ga nije pekla jer ubijao je u samoobrani. Ali pobio je tri svjedoka. Osim toga, sve je to urodilo po-tragom za bradatim strancem koji bi mogao biti Ken Sturgis.

Možda je bio lud što je, idući za neispunjenim snom, došao na mje-sto gdje je nesreća počela. Otkako je pobjegao iz kuće Galeyevillea, prošli su tjedni. Marl Meyner imao je vremena da digne plijen i nestane s njim.

Ken se nadao kako se Meyner ni-je usudio učiniti to. Vjerojatno je čuo da je Ken Sturgis progonjen, a vjerovalo se da je on vodio pljačku. Marl Meyner morao je računati s tim kako će poštanska stanica biti tjednima pod prismotrom. Bila je to opasnost također za Kena. Ali na-dao se da je potraga za njim pre-stala. Nije se usudio duže čekati jer bojao se Meynerove akcije.

Spavao je vrlo nemirno, no dugo. Probudilo ga je sunce. Hladnoća je donekle popustila, no Ken je riski-

rao da naloži toliko vatrice koliko je potrebno za kuhanje kave. Meso je jeo hladno. Pojeo je također pre-ostali komad Morrisova kolača od jabuka, izbezobličena ali još teč-noga.

Pogled ni u kojem smjeru nije ni-šta otkrivao. No u ranom prijepo-dnevu Ken se trgnuo kad je čuo pi-štanje vlaka što se približavao s is-toka. Lokomotiva je dahtala uzbrdo ostavljajući sa sobom izduženi oblak dima i pare.

Dugo je Ken slušao vlak, sve dotle dok nije nestao u dolini San Pedra.

Uvjerivši se da u blizini nema ni-koga, Ken je pošao niz stjenovitu i grimovitu strminu, podno koje se nalazila stara poštanska stanica. Pri tom je koristio svaki zaklon, sve dotle dok nije izbio na stražnju stranu napuštenoga i zapuštenoga zdanja. Ograda korala bila je po-lomljena. Osamljenost toga mjesta bijaše potpuna.

Na ulazu u stanicu Ken se osvr-nuo da još jednom vidi ne prati li ga netko. No nigdje nije bilo znaka života, ni na strani planine ni dale-ko u ravnici koju je presijecala pruga. Na jasnom nebu samo se na jugu još nazirao trag dima lokomo-tive.

Ken prisloni pušku u kut i počeo pretraživati prostorije. Svaki tre-nutak boravka na tom mjestu mo-gao je donijeti opasnost. Ako ga je netko opazio i obavijestio prave lju-de, moga bi se naći u stupici. I bio bi to onda kraj svega.

Ni u jednoj prostoriji nije bilo tragova da je netko raskapao podo-ve, makar ne u novije vrijeme. Od-mah poslije pljačke radili su to službeni i neslužbeni tragači, ali na jugozapadu jedva da bi se našla ru-ševina u kojoj netko nije iskušavao sreću tragajući za skrivenim bla-gom.

Najpomnija pretraživanja nisu dala ploda. Nigdje nije bilo znaka da bi se moglo naći na skrovište. Ali dok je radio u velikoj prostoriji, Ken se sjetio Morrisovih riječi:

- Ako bi netko vršljao oko stare

stanice, mogao bi upasti u zdjelu zlatnika.

U blizini stanice, ne u njoj!

— Ken je stajao u sjeni širokoga ulaza i proučavao okolicu. Tlo je posvuda bilo podjednako, kamenito, s malim pješćanim uzvišenjima, tu i tamo ponekim grmom i na istoku oštrom pustinijskom granicom. Ako je Meyner ovdje negdje sakrio plijen, napravio je dobar posao.

Ken smota cigaretu. Razmišlja o mogućnosti da traži Meynera ili da ga čeka ovdje. Bilo bi to lakše negoli prekopavati okolicu poštanske stanice, ali jedva manje opasno.

Za poslijepodneva pretraživao je Ken najbliži dio, ne postigavši ništa. Našao je jedino bocu »pustinijskog pratioca«, što ju je ovdje ostavio Baldy Morris. Bilo je to davno, sudeći po jedva čitljivoj etiketi.

Hrane je bilo još za dan, najviše dva. Preostajalo je dakle da se sve prekine i ode, možda zauvijek, ili da se negdje u blizini stanice postavi logor, da se pribavi jelo i ustraje. Bilo bi to opasno. Lako bi se dogodilo da bude otkriven.

Malaksao i neraspoložen, vratio se Ken na mjesto svoga negostoljubivoga prvoga logora.

U hodu mu odjednom nešto padne na um. S visine su se mogli razabrati obrisi nestalih zdanja, što se nije uopće opazalo kad je čovjek bio dolje, na tomu mjestu.

Ken se zagleda u stanicu. Iza nje se nazirala pačetvorina drukčije boje. Vjerojatno je ovdje bila kakva mala daščara. Poštanska linija radila je trideset godina, dotle dok je nije istisnuo dolazak željeznice. Prva stanica bila je vjerojatno obično sklonište za dvojicu ili trojicu, s koralom za mazge i konje.

Kad se popeo još više, pravokutnik bijaše sasvim jasan. Ken je pogledom pretraživao svaki pedelj. Odjednom je žmirknuo.

Desno od obojene pačetvorine koju je najprije opazio, i koja zacijelo nije označavala skrovište blaga, između dviju kamenih grba, nazirala se još jedna takva ploha.

Ken je brzo natrgao granja u

obližnjem grmu, napravio primitivan tronožac i postavio ga na stijenju tako da se slika manje plohe našla među gornjim rašljama. Zatim je napravio još jedan tronožac, postavio ga tako da je nasadena granja pokazivala u malu mrlju poput strelice. Kad je tim bio gotov, danje je svjetlo nestajalo i razlika u boji više se nije vidjela.

Niz tamna brda puhao je hladan vjetar. Ken je drhtao od hladnoće. Znao je da sve to neće više moći dugo izdržati. Otkako je pobjegao s Paklenskoga brijega u Yumi više je puta prenapinjao snage. Duga pješčenja i jahanja, slaba i oskudna prehrana, sve to činilo je svoje, da se o ranama i ne govori. Oslabio je. Osjećao je da se njegova odlučnost topi kao one noći kad je ustrijelio Baldyja Morrisa.

Pojevši ostatak hrane, Ken je otišao do mjesta s kojega se i u to doba moglo vidjeti tamno udubljenje prijevoja. Ništa nije odavalo ljudsku prisutnost. Spustio se do vode, napio se i napunio čuturu, zatim je pretražio okolicu, korak po korak, kako bi bio što sigurniji da je sam. Kad je popužio cigaretu, na istoku se počela najavljivati mjesečina.

Ken se spustio do pruge i našao trošnu daščaru za željezničarski alat. U korovom obrasloj rupi otkrio je metalnu polugu, vjerojatno dio s miniranoga vlaka. Tim je komadom otkinuo zasun. Pri svjetlu šibice pokazale su se alatke naslonjene na zid. S krampom i lopatom Ken se vratio na uzvišicu, zatvorivši za sobom daščaru.

U zavjetrini svoga udubljenja Ken je strpljivo čekao da se mjesečina prelije preko Chiricahue. Čim je postalo dovoljno vidljivo da s pomoću svoga primitivnog teodolita može odmjeriti udaljenost sumnjivoga mjesta kod stanice, potražio je orijentire. Bila su to površna mjerenja, ali najbolja što ih je mogao izvesti.

S alatom i puškom spustio se Ken prema stanici. Mali prozori gledali su u njega kao oči mrtvaca. Nigdje nije bilo znaka života. Samo kad je

prilazio mjestu gdje je htio kopati, čuo je iz daljine glas kojota.

Jedna od kamenih grba zaklanjala ga je prema pruzi. Ovdje je naslonio pušku, odložio opasač s revolverom, skinuo kaput i počeo kopati. Prvi udarci po tvrdom tlu izazivali su bol u lijevoj ruci. Ne bi se moglo reći da je ovdje u nepunoj godini itko kopao rupu i zatrpavao je. Ali ovdje se tlo bojom razlikovalo od okoliša, iako se to po mjesecini nije moglo vidjeti.

Mjesec se penjao sve više. Premda se često morao odmarati, oko rupe gomilala se zemlja. Lijeva ruka boljela je Kena od ramena do šake, a okrzotina na desnoj nadlaktici počela je krvariti. Unatoč svemu Ken je kopao dalje. Pustinjska noć bila je hladna, ali on se znojio.

Poslije dva sata kopanja lopata je udarila u nešto tvrdo, nešto što je djelovalo kao ploča. Ken se spustio na koljena i počeo razgrtati rukama, a na kraju je došao do dasaka.

Krampom je podigao nekoliko dasaka, a ispod njih bijaše šupljina. Kad je htio izvaditi zemlju što se natrusila unutra, naišao je ponovo na drvo. Bila su to tri mala sanduka sa zečjim maticama na poklopcima.

Ken obriše znoj s lica i počeo otvartati jedan sanduk. Zbog rde i pijeska bio je to težak posao, pri kojemu su se lomili nokti. No kad je poklopac napokon odstranjen, na mjesecini je zasjalo zlato.

Naden je skriveni plijen!

Ken se zagledao u sanduk kad je preko njega odjednom pala sjena.

Ken podigne glavu. Na rubu rupe stajao je čovjek s puškom.

Pogled u široko, kameno lice šerifa Maxa Fremara svedio je Kenov znoj. Puščana cijev bila je uperena u njegovu glavu.

— Izlazi! — reče Max Fremar hladno.

Ken se uspenrao van i stao kao ukočen. Pijesak mu je ušao u čizme. Vietar je neugodno rashlađivao promoćenu potkošulju.

Šerif Max Fremar odmjeri Kena i reče:

— Do vraga, Harry je imao pravo! Vidio te u Bisbeeju, je li?

— Kako da ja to znam?

— Samo ne budi drzak! Onda si brzo kliznuo u Paradise, ha?

Ken kimne. Nije vrijedilo lagati.

Fremar ovlaži tanke usnice.

— Aha! Onda si u kolibi na Galleyville-Trailu ustrijelio dva čovjeka, je li?

— Oni bi inače mene.

Fremar se hladno smješкао.

— Ondje je bio i treći. Gdje je on?

— Ne znam.

— Tko je on?

Ken je uporno šutio. Jednom je već s tim šerifom htio razumno razgovarati. Pokušao je također njegovu pažnju usmjeriti prema Marlu Meyneru.

— Jesi li nagluh? — upita Fremar premještajući pušku u svojim šapetinama.

Ken je znao iz iskustva da se Fremar tom puškom umije služiti kao i Bill Savage štapom. Obojica su to pokazala na Royu, i to sa strašnim rezultatom.

Do svoje puške Ken nije mogao doći, a ni do revolvera koji je ležao na drugoj strani rupe.

— Ovdje dolje nalazi se plijen — reče Ken. — Nije li to dovoljno da se dokaže moja nedužnost?

— Gle, to si ti sebi umislio? A čitavo si vrijeme znao da je plijen ovdje. Prokleta me zanima kako si to uspio tako dobro sakriti. Svaki smo pedalj ovdje izbušili šipkama Tragači Papagosa i Tontosa radili su danima. A, eto, Sturgis, na kraju si se sam predao.

— Kunem se da nemam nikakve veze s tom pljačkom — reče Ken.

Fremar se zjurado smijao.

— To si već ponavljao. Porotnici ti nisu vjerovali i poslali su te u Yumu. Ne mogu pojmiti kako si umakao iz zatvora. Rečeno je da si poginuo i da si pokopan. Kad tamo, ti si postao duh kojemu je narasla brada!

— Mogu li se obući!

— Ne! Smrzavaj se, kopile! I ja sam s momcima drhturio ovuda nekoliko tjedana. Slutili smo da ćeš

se pojaviti. pojaviti ovdje. I bila je to dobra slutnja, je li?

— Slušajte, Fremar... — pokušao je Ken još jednom. — Nisam ja čovjek kojega biste vi htjeli dobiti u šake. Marlin Meyner smislio je i izveo pljačku. S njim je bio Shorty Jaeger i onaj drugi što sam ga morao ustrijeliti kod Galeyvillea. Baldy Morris izveo je poslove s eksplozivom. Htjeli su da plijen nekoliko godina miruje, da se sve zaboravi...

Fremar je nagnuo glavu.

— Zacijelo, zacijelo — rekao je tobože mirno. — Imaš sjajne svjedoke. Jaeger i onaj drugi odavno su pokopani. Baldy Morris izgorio je u svojoj kolibri kod Lordsburga. Nesretan slučaj. Ili imaš kakve veze i s njegovom smrću?

Ništa nije pomagalo. Ken se osjećao kao da su se za njih njim zatvorila vrata zatvora, u kojemu će umrijeti pod batinama ili poludjeti.

— Jedan je tragač promatrao stanicu — nastavio je Fremar. — Mene je zapala sreća da sam bio sam u logoru kad je javio kako ovuda vršlja neki bradonja. Zamisli moje iznenađenje kad sam zatekao tebe! Harry ipak ima dobar nos. Morat ću mu platiti piće.

Nitko se drugi osim Fremara nije pojavljivao. Šerif je dakle iskoristio priliku da posao obavi sam i sam pokupi slavu.

— Kreni! — zapovjedi Fremar. — Prema stanici!

Ken posegne za kaputom, makar mu je Fremar to zabranio, no puščana ga je cijev odmah dohvatila preko leđa. Od udarca je zateturio i pao u jamu. Spopao ga je ludi bijes. U divljoj izludenosti počeo je grabiti zlatnike iz sanduka i bacati ih po Fremaru.

Dobivši zlatnu kišu u lice, Fremar je počeo psovati. Htio je podići pušku, ali tad je odjeknuo pucanj.

Fremara su počele izdavati noge. Kako Fremar nije pucao, Ken je zastao potpuno iznenađen.

Šerif ispusti oružje i teško pade na hrpu zemlje i kamenoga drobiža pokraj jame. Trenutak je gledao preko nje i pokraj Kena, a tad mu

je na usta prokuljala krv i bio je to kraj.

Ken se okrenuo i ugledao lijepo lice Marlina Meynera. Smješkao se, držeći u ruci revolver koji se još dimio.

— I tako smo se opet sreli! — rekao je Meyner pogledavajući Fremara i Kena. — Nisam očekivao da ću vas ovdje kod zlata zateći zajedno.

U Kenu Sturgisu stišao se bijes. Neki se grč pojavio u želucu. Meyner ga je spasio, ali samo zato da ga ubije sam, bez pomoći stražara u Yumi.

Meyner odgurne Kenov opasač s revolverom.

— Ken — rekao je — ti mi praviš velike usluge. Postajem tvoj dužnik. Oslobodio si me Shortyja Jaegera i Jima Conroyda. Zatim Baldy Morris nije bio oprezan i završio je u požaru.

— Sad si od družine ostao samo ti, je li?

Meyner kimne.

— Na žalost, na poslu smo izgubili nekoliko momaka. Jednoga odmah. Drugi je na zagonetan način ubijen kad je išao prema Paradi-seu. Trećega je ustrijelio Shorty. Nesretan slučaj, shvaćaš li? Vidiš, sve je to zaista žalosno.

Ken pogleda u zlato pod svojim nogama.

— Ovo ne možeš sad odnijeti sam — rekao je. — Pucanj će dozvati Fremarove ljude.

— Znam kamo smjeraš. Ken! Zastaj! Ne namjeravam čekati šerifove pomoćnike. Počni zatrpavati rupu!

Ken se uspenjao van i počeo raditi pogledavajući prema svojoj puški.

Meyner se popeo na obližnju stijenu.

— Još nema nikoga na vidiku — rekao je. — Kad završiš, nešto ću ti predložiti.

— Da biram mećak u truh ili u leđa?

Meyner se smijao.

— Bango, baš ćeš mnogo bolji izbor!

Zatrpavanje je bilo neusporedivo

brže nego kopanje. Meyner je tražio da se tlo poravna granom.

— Jahači prelaze prugu — reče tad Meyner i pogleda Kena u oči. — Bori se na mojoj strani. Zaslužio si dio plijena. Sredit ćemo tu trojicu i uzeti njihove konje. Prije negoli počne potjera, mi smo na sigurnom u Chiricahui. Ondje ćemo sakriti veći dio plijena, ali dovoljno ćemo uzeti sa sobom u Meksiko. Ondje ćemo živjeti carski, sve dotle dok ne budemo mogli podići ostatak. Što misliš o tome?

Ken kimne.

— Pošteno! Dovoljno sam pretrpio da zaslužim dio.

— Onda se odjeni!

Ken nije oklijevao.

— Bit će mi potrebno neko oružje — rekao je.

— Dakako. Dobit ćeš ga.

Za vrijeme razgovora Meyner je prišao bliže. Sad je u hitnji koraknuo za nečim. Pri tom je desnom nogom stao u mek i sipak nasip. Izgubio je razvnotežu i zamalo pao.

Sekunda može odlučiti o cijelom životu.

Bio je to Kenov sudbonosan trenutak.

Ken Sturgis pograbi granu kojom je ravnao zemlju i udari Meynera preko lica. Meyner je opsovao. Pucao je, no metak je prošao mimo Kenovog uha.

Ken se bacio prema puški, dohvatio je i skotrljao se u stranu. Dva metka zabila su se pokraj njega u tlo. Ken se odupre nogama, podigne pušku i opali.

Meyner je nešto zarežao i također pucao. Metak se zario na dva pedlja od Kenova lica i zasuo ga kamenčićima. Ken počne pucati naslijepo. Pucao je dotle dok nije shvatio da nitko ne uzvraća.

Kad se Ken osovio, Meyner je ležao na licu. U desnoj ruci još se dimio revolver. Lijeva se zarila u prhku zemlju, kao da će iz nje prigrnuti zlato.

Ken pogne glavu. I Meyner je dakle mrtav. Prije mu nisu vjerovali — lko će svjedočiti sad kad je sve još nevjerovatnije?

Puška bijaše prazna i Ken je spušta na zemlju. Bilo mu je svejedno što će se dogoditi dalje. Stao je ispred kamene gromade i podigao izuljane ruke.

Trojica jahača usporila su korak. Mjesečina se odbijala od pušcanih cijevi i od značke na prsima čelno-ga jahača.

— Gdje je Max? — pitao je taj prvi.

— Mrtav je — reče Ken.

— Ti šugavo pseto! — cičao je Harry.

— Primirite se! — opominjao je drugi jahač.

Bio je to Jim Castleman, detektiv Southern Pacifica.

Dok su prva dvojica sjahala, treći, tamnopusi mješanac, držao je Kena na nišanu.

Pogledavši dvojicu mrtvih, Castleman potihoo zazviždi.

— Tako — rekao je Kenu — ipak se bili u igri.

Ken otvori usta i zatvori ih ne rekavši ništa.

— Do vraga — gundao je Harry — Max je htio postati junak i sve obaviti sam. Postao je mrtvac. Ludost! Prije tjedan dana došao je okružni šerif i nije bio zadovoljan Maxovim načinom vođenja poslova. Max se nadao da će učvrstiti položaj ako objasni ovaj slučaj. Ludost! Što mu sad sve to koristi?

Castleman odgurne šešir prema zatiljku.

— Gdje je plijen?

— Pod vašim nogama — obznani Ken.

— Znae što znači to što ste zatečeni ovdje?

— To je lako pogoditi.

Castleman je slijegao ramenima.

— Nikad nisam bio potpuno uvjeren da ste vi i vaš brat bili upleteni u tu pljačku.

— I nisu — reče slab glas.

Castleman se munjevito okrenuo.

Meyner je ležao na boku, pridignute glave.

— Ken me gadno izrešetao — govorio je polako. — Ali neka. I ja bih bio njega.

Castleman pogleda Harryja.

– Slušajte dobro – rekao je – jer morate svjedočiti.

Meyner obriše krv s usta.

– Ubili smo Bobcata, a mislili smo također da smo i Roya. To vas je odvelo na krivi trag. Ali mi smo jedan za drugim išli po lopatu. Ja sam zadnji. Znao sam da je Sturgis ustrijelio Shortyja Jaegera i Jima Conroyda u kući na Galeyville – Trailu i bojao sam se da će otkriti plijen.

Meyner je kašljao.

– Dalje! Dalje! – požurivao je Castleman.

– Ken je jednom bio moj drug i prijatelj. Zato... dok još mogu... Ken Sturgis nema veze s pljačkom. On i druga dvojica slučajno su logorovali u prijevoju.

Meyner se krvavim usnicama osmijehne Kenu.

– Svako dobro, amigo! – rekao je spustivši glavu.

Castleman pogleda Kena Sturgisa.

– To vas oslobađa svake sumnje – napomenuo je.

– A ona dvojica što sam ih ustrijelio kod Galeyvillea?

– To nema nikakve veze sa Southern Pacificom – reče detektiv.

Harry se smiješkao.

– Cochise County može prežaliti Shortyja Jaegera i Jima Conroyda – dodao je i dobacio crnputomu momku: – Dovedi Fremarova konja za Sturgisa.

Ken odrečno zaniše glavu.

– Bit će vam potreban, upravo za Fremara. Moj je konj skriven u blizini – objasnio je podižući opasač s revolverom. – Ima li tko malo duhana?

Harry doda paketić.

– Možete ga zadržati – ponudio je.

Ken Sturgis smota cigaretu i sa zadovoljstvom otpuhne dim.

– Možete li se priključiti na telegrafsku liniju? – pitao je Castlemana.

Castleman potvrdi.

– Onda javite u oba smjera da Ken Sturgis nije kriv. I pobrinite se da to sazna cijela Arizona.

– Ne idete li s nama? – pitao je Harry.

Ken zaniječe glavom i uze svoju pušku.

– Kramp i lopata pripadaju željeznici – rekao je. – Posudio sam to da joj nadem zlato, Castleman.

Malo nesigurnim hodom Ken se zaputio prema staroj poštanskoj stanici.

– Vamo ćete krenuti? – doviknuo je Castleman.

Ken se okrenuo. Mjesec mu je gledao ravno u bradato lice.

– Kući u San Miguel. U sljedećih sto godina bit ću ondje za svakoga tko bude želio razgovarati sa mnom. A sa mnom će biti vaša nećakinja, Castlemane.

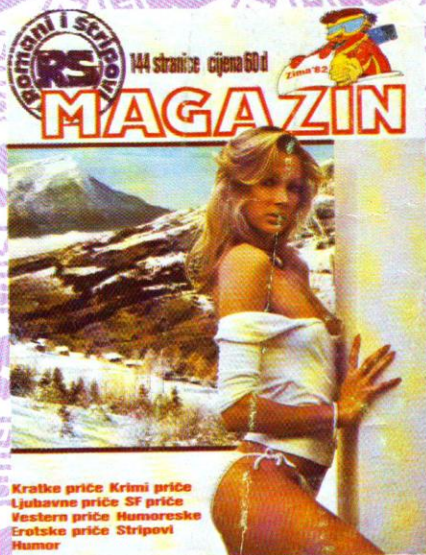
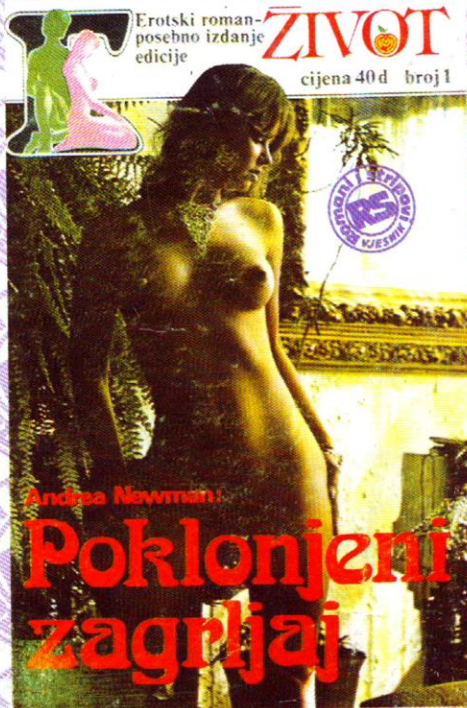
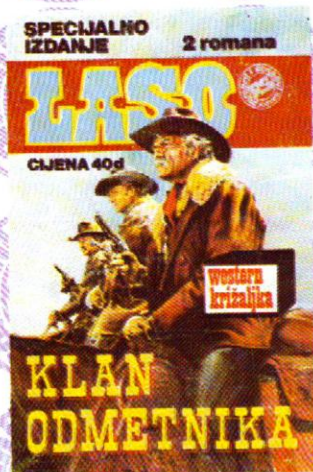
K r a j

U pripremi:

James W. Marvin
TRAGOM OSVETE

POSEBNA IZDANJA ZA VAŠ ODMOR

I kod vašeg
prodavača novina